

Årsredovisning 2019

KF 20-04-21

Innehållsförteckning

Organisation och övergripande kommentarer

Ordförande har ordet.....	4
Organisation	6
Kommunens nämnder.....	7

Förvaltningsberättelse

Målredovisning strategiska inriktningsområden	11
Nämndmålen koppling mot strategiska inriktningsområden.....	24
Ekonomi.....	
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	26
Driftredovisning.....	29
Investeringsredovisning.....	32
God ekonomisk hushållning	33
Personal.....	
Personalredovisning.....	36
Hållbarhetsbokslut.....	42

Kommunens verksamhet.....

Kommunstyrelsen.....	60
- Kommunledningsförvaltningen.....	60
- Teknisk förvaltning	62
- Teknisk förvaltning renhållning	64
Lokala säkerhetsnämnd	65
Barn- och utbildningsnämnd	66
Socialnämnd	72
Bygg- och miljönämnd	87
Kultur- och fritidsnämnd.....	94

Räkenskaper.....

Fem år i sammandrag.....	104
Resultaträkning och kassaflödesanalys.....	105
Balansräkning.....	107
Noter	109
Redovisningsprinciper	116
Revisionsberättelse.....	117

An aerial photograph of a residential neighborhood, showing various houses, streets, and green spaces. The entire image is covered with a semi-transparent red filter. The text is positioned in the upper left quadrant of the image.

Organisation och övergripande kommentar

Ordförande har ordet

I skrivande stund pågår utbrottet av Corona – Covid-19 viruset med full kraft i hela världen, så och även i Östhammars Kommun. Vår kommun är starkt påverkad av vad som händer. Kommunens verksamhet såväl som resten av samhället har en stor uppgift och utmaning, i att minimera påverkan av denna farsot. Vård, skola och omsorg av våra behövande medborgare är kommunens viktigaste uppgift. Alla måste förhålla sig till virusutbrottet i sin verksamhet. Dels gäller det att minimera smittspridningen och att samtidigt hantera de som är sjuka. Många ”brukare”, barn, unga och äldre är i frivillig eller helt nödvändig karantän, samtidigt som stora delar av personalen även de är frånvarande från sina arbeten och uppgifter av samma skäl. Det blir självklart då också en stor utmaning att klara den dagliga välfärdsleveransen. Våra företag och deras anställda har mycket stora svårigheter att få varuleveranser och kunder, vilket gör det omöjligt att förutse den framtida utvecklingen.

Jag vill dock kort kommentera några av de mest angelägna delarna i vårt bokslut för år 2019. Jag väljer att skriva i punktform då det blir lättare för läsaren att koppla resonemanget till den efterföljande årsredovisningen.

- Den allmänna ekonomiska utvecklingen i Sverige och världen är mycket osäker. Förutom ovan nämnda viruspandemi, vet vi sen tidigare att världsekonomin är in i en begynnande lågkonjunktur. Flera orsaker till detta i form av Brexit, protektionism, försämrat säkerhetsläge bidrar också till detta.
- I vår kommun, liksom i de flesta svenska kommuner bidrar demografin till att ställa högre krav på välfärden. Fler barn och unga samt äldre gör att kommunens ekonomiska utmaningar också blir större av dessa skäl.

- Stora kommunala investeringar nu och under de kommande åren kommer att ställa stora krav på finansiering. Eget kapital samt lån kommer att lösa detta. Vi bör dessutom undersöka om en del av investeringarna kan lösas genom beställning av lokaler i privat sektor.
- Östhammars kommun har stora behov av nyrekrytering av ny personal i alla kompetensområden.

I bakomliggande årsredovisning finner Du som läsare en fullständig redovisning av hur vi lyckats under åren. Jag väljer att inte gå in i detaljer här, utan helt kort ge några reflektioner på några av våra svåraste problem och utmaningar för framtiden.

Demokrati och medinflytande

Vart fjärde år väljer vi våra folkvalda för att leda och utveckla kommunen utifrån den av partierna uppfattade folkviljan. Emellan valen är vi folkvalda och den av oss ledda kommunala organisationen, inte tillräckligt lyhörda för hur medborgarna önskar att kommunen utvecklas. Vi har idag inte några bra modeller för hur detta ska ske. Fokusgrupper, medborgarbudget är några exempel som vi måste pröva framöver. Medskapande dialog, är ett bra uttryck i sammanhanget. Vidare måste våra medarbetare stärkas i rollen som känslspröt i dessa frågor. Jag vet att ett sådant arbete pågår.

Attraktivitet

Vi har stora möjligheter att utveckla vår attraktivitet. Ännu bättre resultat i skolan, vackrare offentliga miljöer, fler evenemang för idrott och kultur, stärkande av den idéburna sektorn är

några exempel på stärkt attraktivitet. Tillsammans med ett förbättrat företagsklimat kommer intresset för att leva i kommunen att öka.

Hållbarhet

Kommunen har ett pågående arbete för att utveckla miljö- och klimatomått hållbarhet. Energi- och fordonsanvändning samt byggnader och annan kommunal infrastruktur trimmas ständigt. Kommunen är också en möjliggörare för att våra kommuninvånare ska kunna leva mer klimatsmart. Tillsammans med Region Uppsala pågår en ständig dialog för att förbättra kollektivtrafiken. Ekonomisk hållbarhet är också angeläget och där kan jag konstatera att våra överskott i verksamheten inte är tillräckligt bra. Vi måste få större överskott för att kunna finansiera våra stora investeringar med större andel eget kapital.

Ja detta var några funderingar gällande förra årets bokslut. Det är svårt att skapa sig en klar bild av vilka konsekvenser vårens pandemi kommer att förorsaka kommunens ekonomi

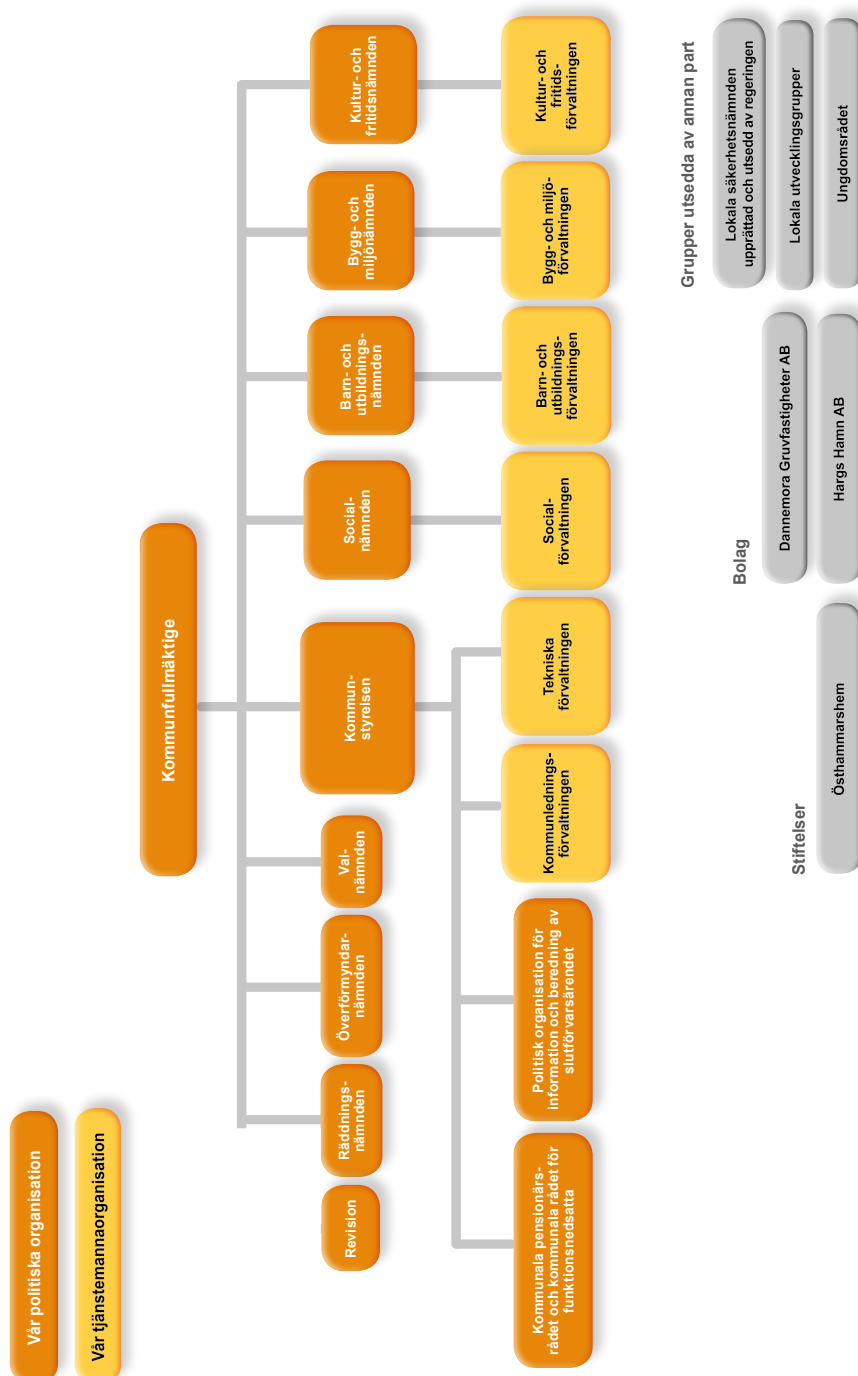
2020 och framåt. Vi hoppas alla att de ska bli så små som möjligt.

Tack alla medarbetare och folkvalda i Östhammars kommun för Era fina insatser under 2019. Tack även till alla för Ert engagemang och outtröttliga hittills utförda arbete, särskilt avseende hanteringen av den rådande pandemin.

Östhammar 2020-04-03
Jacob Spangenberg (C)
Ordförande i kommunstyrelsen

Organisation

Nämnder och verksamhet

Kommunfullmäktige

Roger Lamell	Ordförande	S
Lisa Landberg	1:e vice ordf.	C
Lennart Owenius	2:e vice ordf.	M
Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Sanne Lennström	Ledamot	S
Lisa Norén	Ledamot	S
Jonas Lennström	Ledamot	S
Anna Frisk	Ledamot	S
Kristina Woxdahl-Pihl	Ledamot	S
Caroline Schnell	Ledamot	S
Mika Muhonen	Ledamot	S
Suzan Karagöz	Ledamot	S
Örjan Mattsson	Ledamot	S
Ann-Charlotte Grehn	Ledamot	S
Thomas Näslund	Ledamot	S
Désirée Mattsson	Ledamot	S
Linus Westin	Ledamot	S
Martin Wahlsten	Ledamot	SD
Mats Olsson	Ledamot	SD
Ylva Lundin	Ledamot	SD
Bo Persson	Ledamot	SD
Håkan Sjöblom	Ledamot	SD
Sirlis Persson	Ledamot	SD
Lennart Dahlberg	Ledamot	SD
Stefan Larsson	Ledamot	SD
Anna-Lena Söderblom	Ledamot	M
Pär-Olof Olsson	Ledamot	M
Jan Holmberg	Ledamot	M
Fabian Sjöberg	Ledamot	M
Christer Lindström	Ledamot	M
Allan Kruukka	Ledamot	M
Jacob Spangenberg	Ledamot	C
Bertil Alm	Ledamot	C
Inger Abrahamsson	Ledamot	C
Håkan Dannberg	Ledamot	C
Cecilia Bernsten	Ledamot	C
Josefine Nilsson	Ledamot	C
Sabina Stål	Ledamot	KD

Lena Hagman	Ledamot	KD
Madelene Alpsjö	Ledamot	KD
Lars O. Holmgren	Ledamot	BOA
Jan-Olof Ahlinder	Ledamot	BOA
Fredrik Jansson	Ledamot	BOA
Ingeborg Sevastik	Ledamot	V
Mohammad Sabur	Ledamot	V
Julia Carlström	Ledamot	L
Irmeli Bellander	Ledamot	L
Kerstin Dreborg	Ledamot	MP

Kommunstyrelse

Jacob Spangenberg	Ordförande	C
Margareta Widén-Berggren	1:e vice ordf.	S
Pär-Olof Olsson	2:e vice ordf.	M
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Roger Lamell	Ledamot	S
Lisa Norén	Ledamot	S
Bertil Alm	Ledamot	C
Lennart Owenius	Ledamot	M
Lars O. Holmgren	Ledamot	BOA
Martin Wahlsten	Ledamot	SD
Ylva Lundin	Ledamot	SD

Nämndernas ordförande och vice ordförande

Barn- och utbildningsnämnden

Josefine Nilsson	Ordförande	C
Matts Eriksson	1:e vice ordf.	S
Christer Lindström	2:e vice ordf.	M

Bygg- och miljönämnden

Tomas Bendiksen	Ordförande	S
Inger Abrahamsson	1:e vice ordf.	C
Lars O Holmgren	2:e vice ordf.	BOA

Kultur- och fritidsnämnden

Jonas Lennström	Ordförande	S
Lisa Landberg	1:e vice ordf.	C
Maria Nyström	2:e vice ordf.	KD

Socialnämnden

Lisa Norén	Ordförande	S
Cecilia Bernsten	1:e vice ordf.	C
Anna-Lena Söderblom	2:e vice ordf.	M

Valnämnden

Camilla Strandman	Ordförande	C
Mika Muhonen	1:e vice ordf.	S
Lennart Owenius	2:e vice ordf.	M

Lokal säkerhetsnämnden

Margareta Widén-Berggren	Ordförande	S
Lennart Owenius	Vice ordf.	M

Gemensam nämnd för Räddningstjänsten i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S
Lennart Owenius	Ledamot	M

Överförmyndarnämnd för Heby, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammars kommuner

Christer Lindström	Ledamot	M
--------------------	---------	---

Gemensam nämnd för IT i Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner

Anders Beckman	Ledamot	C
----------------	---------	---

Gemensam nämnd för kunskapsstyrning för socialtjänst och angränsade hälso- och sjukvård

Lisa Norén	Ledamot	S
------------	---------	---

Kommunfullmäktigevalet 2018

	Antal röster	Procent	Mandat
Moderaterna	2167	14,69	7
Centerpartiet	2166	14,68	7
Liberalerna	514	3,48	2
Kristdemokraterna	902	6,11	3
Arbetarepartiet-			
Socialdemokraterna	4596	31,15	16
Vänsterpartiet	589	3,99	2
Miljöpartiet de gröna	354	2,40	1
Sverigedemokraterna	2218	15,03	8
Lokalpartiet BoA	841	5,70	3
Landsbygdspartiet			
Oberoende	263	1,78	0
Feministiskt initiativ	42	0,28	0
Övriga partier	101	0,68	0
Totalt	14 753	100,00	49

Östhammars kommuns ledningsgrupp

Peter Nyberg	kommundirektör
Helen Åsbrink	teknisk chef
Elin Dahm	kultur- o fritidschef
Lisbeth Bodén	barn-o utbildningschef
Lisbeth Bodén	t.f socialchef
Ulf Andersson	samhällsbyggnadschef
Marie Berggren	chefsstrateg
Pauliina Lundberg	hr-chef
Tony Wahlberg	ekonomichef

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelse

I årsredovisningen redogörs för hur Östhammars kommuns verksamhet har utvecklats under året och hur de mål fullmäktige satt upp för verksamheten har uppfyllts. Årsredovisningens delar ska upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av kommunens resultat och dess ekonomiska ställning. En redogörelse för kommunens finansiella utveckling görs. Det är kommunstyrelsen som är ansvarig för årsredovisningen.

Ett grundläggande syfte med årsredovisningen är att utgöra grund för kommunfullmäktiges ansvarsprövning av kommunstyrelsen. Årsredovisningen ska lämnas till fullmäktige senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Årsredovisningen består av

- En resultaträkning
- En balansräkning
- En kassaflödesanalys
- En driftredovisning
- En investeringsredovisning
- En förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet. En utvärdering av om målen och riktlinjerna i kommunfullmäktiges beslutade budget har uppnåtts och följts. I förvaltningsberättelsen lämnas information om kommunens ekonomi utöver det som framgår av resultat och balansräkning, händelser som är av väsentlig betydelse för kommunen och som inträffat under året, en redogörelse för kommunens framtida utveckling, en redogörelse av kommunens anställda samt annan information som är väsentlig för fullmäktiges styrning och uppföljning av verksamheten.

Målredovisning

Styrmodell

Kommunfullmäktige har antagit en gemensam styrmodell för Östhammars kommun. Modellen finns beskriven i dokumentet "Styrmodell för Östhammars kommun". Här beskrivs övergripande hur kommunen leds och styrs, hur arbetet planeras och följs upp samt hur insatser och ansvar fördelas mellan förtroendevalda politiker och förvaltningsorganisationen.

Utveckling av verksamheten

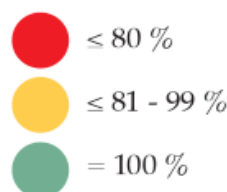
Kommunfullmäktige har med utgångspunkt i Vision 2020 beslutat om fyra strategiska inriktningsområden som ska vara vägledande för all verksamhet i kommunen.

STRATEGISKA INRIKTNINGSOMRÅDEN

1. En attraktiv och växande kommun
2. En hållbar kommun
3. En lärande kommun
4. En öppen kommun

Vi följer årligen utvecklingen genom tolv styrtal, benämnda S1-S12, som är relevanta för vad vi

vill uppnå, jämförbara med andra kommuner och som huvudsakligen mäts av andra. Till varje styrtal finns ett diagram som visar styrtalets historiska utveckling, årets måltal och utfall samt en färgad cirkel med en riktningspil. Pilens riktning anger om utfallet är bättre, på samma nivå eller sämre än föregående år och cirkelns färg visar utfall i relation till måltal där grönt indikerar uppnått, gult indikerar delvis uppnått och rött indikerar ej uppnått.

Måluppfyllelse

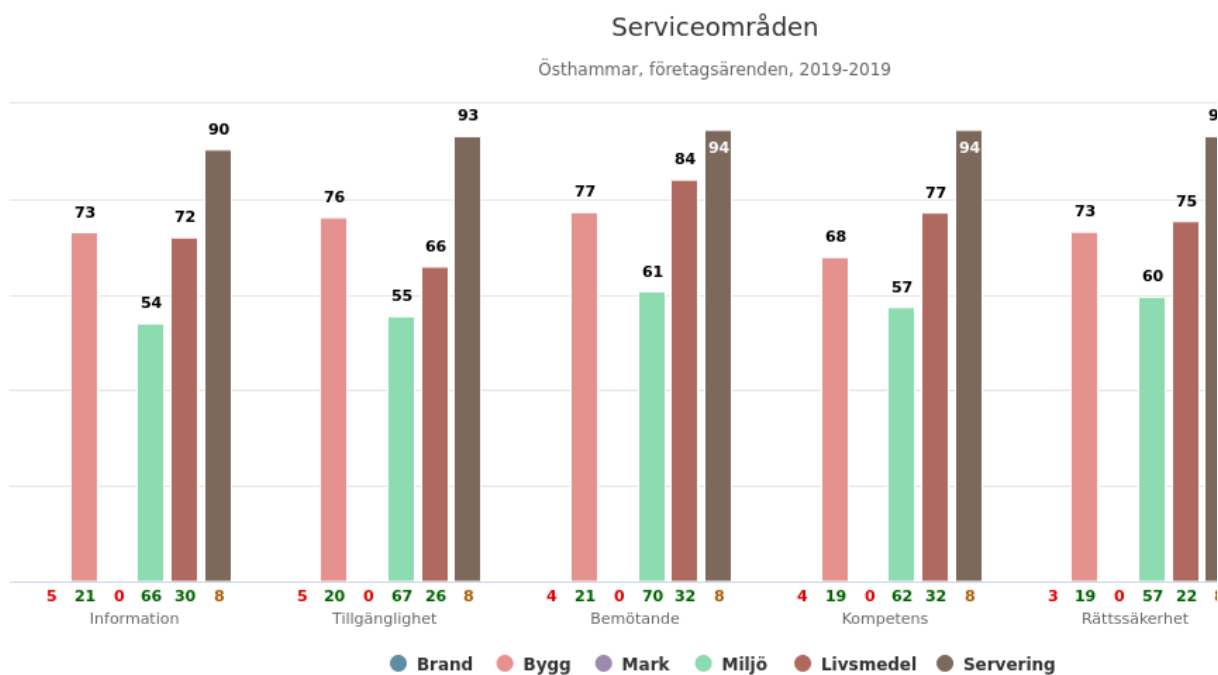
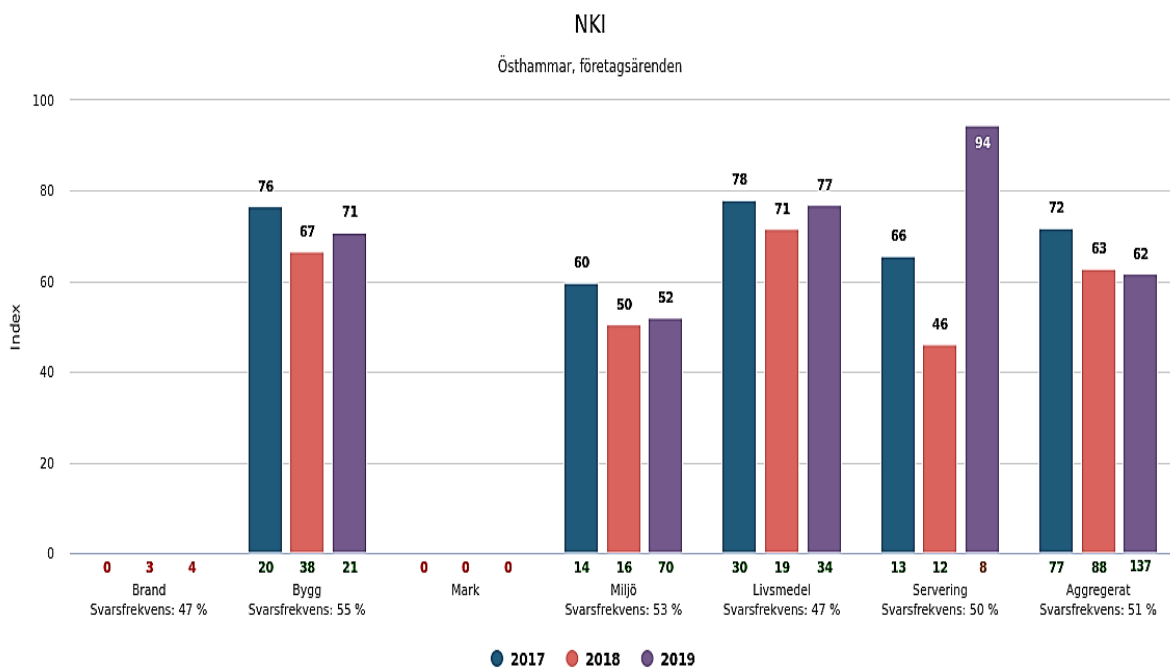
Strategiskt inriktningsområde

En attraktiv och växande kommun

Som naturskön kust- och skärgårdskommun i utkanten av den dynamiska och snabbväxande Uppsala/ Stockholm-regionen finns naturliga förutsättningar för kommunen att växa invånarmässigt. Hög kvalitet i de kommunala välfärdstjänsterna och ett välmående näringsliv är nycklar i att kunna attrahera nya invånare.

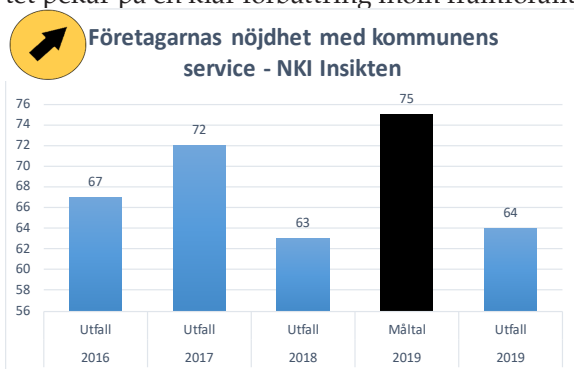
S1 Företagarnas nöjdhet med kommunens service

Styrtalet är ett index bestående av företagarnas nöjdhet med kommunens service inom sex myndighetsområden (brand, bygg, mark, miljö, livsmedel och servering). Då de slutgiltiga resultaten för året redovisas först i april nästkommande år så har vi valt att redovisa vår måluppfyllnad och tillhörande analys för de tio månader som nu finns tillgängliga (januari –

oktober 2019). För myndighetsområdena brand och mark är antalet omdömen för få för att ett resultat ska kunna ges.

Sammantaget så når vi inte det uppsatta målet för 2019. Tendensen är dock positiv – eller t.o.m. mycket positiv – inom flera av de myndighetsområden som mäts. Det indikativa resultatet pekar på en klar förbättring inom framförallt

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. Utfallet för 2019 baserar sig på tillgänglig data för januari – oktober.

myndighetsområdena livsmedelstillsyn och serveringstillstånd. Det myndighetsområde som väger tyngst i mätningen är det myndighetsområde som är vanligast i vår kontakt med företagen. I vårt fall är det miljötillsyn och där ser vi behov av att förstärka vår kapacitet för att kunna nå samma utveckling av NKI.

Vid en närmare analys av vad exakt som behöver utvecklas i mötet mellan myndighet och företag framstår det fortfarande vara myndighetens tillgänglighet och effektivitet som har den största potentialen för att utveckla NKI. Även myndighetens information behöver utvecklas säger 2019 års mätningar, medan bemötandet fortfarande anses vara myndigheternas styrka.

Vi kan även se stora variationer i företagens

upplevelse av myndigheternas serviceområden (information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet) beroende av vilken typ av myndighetsområde som företaget varit i kontakt med. Detta är ett viktigt verktyg för oss att utveckla en mer positiv upplevelse av företagen i deras kontakter med Östhammars kommuns myndighetsutövning.

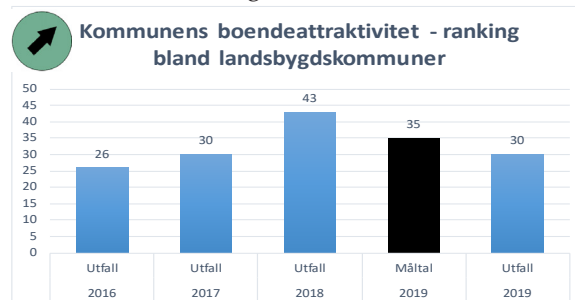
S2 Kommunens boendeattraktivitet

Östhammars kommun är en attraktiv kommun att bo i. Det vet vi som bor här och det visar sig även i "den nya" FOKUS-undersökningen (BästAttLeva).

Kommunens styrkor är fortfarande arbetsmarknaden och kultur- och fritidserbjudandet, som ges kommuninvånare. Det som särskilt driver upp kommunens ranking är andelen sysselsatta bland den arbetsföra delen av befolkningen samt kommunens satsningar på kultur och bibliotek

Det som skulle föra upp kommunen ytterligare i den nya rankingen är bl.a. en minskad skillnad mellan män och kvinnor

Värt att notera att undersökningen visar att områden som demografi och kommunal ekono-

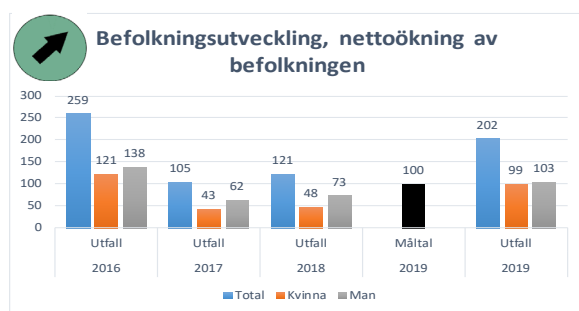
Ranking bland totalt 164 st. landsbygdskommuner där en lägre placering är bättre.

mi är områden där Östhammars kommun i en samlad jämförelse med övriga kommuner i landet placerar sig "mitt i fältet". Vi känner att vår situation på dessa områden är utmanande och ställer krav på samverkan och ökad effektivitet i välfärdsproduktionen. Detta delar vi med stora flertalet kommuner i Sverige.

S3 Befolkningsutveckling, nettoökning av befolkningen.

De senaste fem åren har kommunen haft en ökning av folkmängden med mer än 100 individer. Under 2019 blev det strax över 200 vilket är den näst största ökningen på många år. Den viktigaste förklaringen till den positiva utvecklingen hänger ihop med den ökande bostadsproduktionen.

När nu antalet nystartade bostadbyggen går ner kraftigt till följd av den rådande VA-problematiken uppkommer en risk för en tydlig avmattning i kommunens befolkningstillväxt.

Befolkningsökning under tidsperioden 2016 – 2019.

Nettoinflyttning sker främst i familjeåldrarna och därmed också av barn/ungdomar. På senare år har det även skett en betydande nettoinflyttning i medelåldrarna 50-69 år. Bland unga vuxna finns ett kontinuerligt flyttningsunderskott, härrörande inte minst till ungdomars flytt

till högre utbildning och/eller arbete i de större städerna. Gruppen unga vuxna förväntas dock minska kommande år, vilket innebär att även detta underskott kan förväntas minska.

Det bor sex procent fler män än kvinnor i Östhammars kommun och särskilt bland unga vuxna finns ett växande underskott på kvinnor. I slutet av 2018 gick det 1,24 män på varje kvinna i åldrarna 19-29 år, vilket till del beror på att de senaste årens asylinvandring dominerats av pojkar/män. Sett till hela perioden 2000-2018 har det dock flyttat in ungefär lika många kvinnor som män till kommunen. Utflyttningen är däremot större bland kvinnor, som i något högre grad söker sig vidare till högre utbildning på annan ort. Det kan även vara så att kommunen i lägre grad uppfattas som attraktiv av kvinnor än av män i valet av boendeort, vilket återverkar på familjebildning och barnafödande.

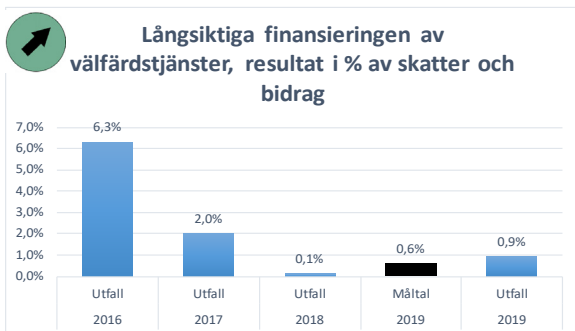
EN ATTRAKTIV OCH VÄXANDE KOMMUN en samlad bedömning för 2019:

Kommunstyrelsen konstaterar i likhet med vad som rapporterades i delårsboks slutet att vi till delar uppnår våra ambitioner. Det område där vi fortfarande behöver stärka vårt arbete är det arbete som görs med inriktning mot våra företagare. Vår service behöver öka. Såväl befolkningsutveckling som vår boendeattraktivitet ökar under 2019. Vi uppnår bägge dessa styrtal. Tittar vi på nämndernas arbete med attraktivitet kan vi se att 18 av 22 styrtal är uppfyllda eller delvis uppfyllda. Se respektive nämnds målredovisning.

Strategiskt inriktningsområde En hållbar kommun

Hållbar utveckling knyter ihop hållbarheten i ekosystemen med de sociala och ekonomiska utmaningar mänskligheten står inför. Det strategiska inriktningsområdet En hållbar kommun ringar in samtliga tre hållbarhetsaspekter. I korthet innebär det att vi strävar efter ett effektivt resursutnyttjande, ej skadar miljön och arbetar långsiktigt för att ta ansvar för kommande generationer; Att utveckla och bevara ska kunna växa tillsammans. Det betyder också att vi vill säkra jämlika och goda möjligheter till delaktighet, sammanhållning och engagemang liksom hälsa, välmående och trygghet genom hela livet.

S4 Långsiktig finansiering av välfärdstjänster

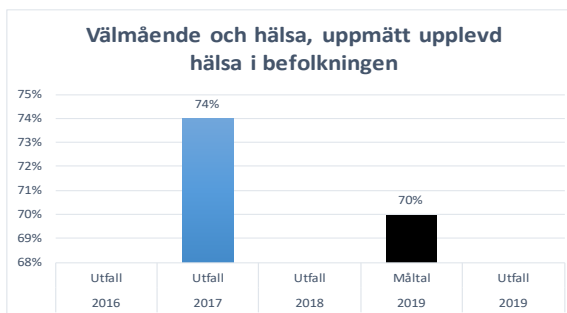
Ekonomiskt resultat som en procentsats av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommunens långsiktiga resultatmål enligt policyn för god ekonomisk hushållning är att det ska uppgå till minst 2 % av skatter och generella bidrag. Detta för att över tid kunna finansiera större delen av en normal investeringsnivå. Det bidrar till att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av likviditet och soliditet, bibehålls.

Östhammars kommun redovisar för 2019 ett

överskott på 11,2 mnkr vilket motsvarar 0,9 % av skatter och generella bidrag. Budgeterat resultat var ett överskott på 7,3 mnkr. I samband med negativa prognoser under våren fattades beslut om återhållsamhet för inköp och ny- och återanställningar av personal. Prognosen vid delårsboks slutet pekade på ett resultat på -4,4 mnkr, så resultatet för året blev ett klart förbättrat resultat som delvis kan förklaras av att nämndernas prognoser under året görs med viss försiktighet.

S5 Välmående och hälsa

2016, 2018 och 2019 gjordes ingen undersökning.

Hälsa är ett vitt begrepp som inte enbart handlar om frånvaro av sjukdom. Det innebär att hälsa är något som kan uppnås även om man är sjuk eller har en funktionsvariation. Dock är sjukdomar och funktionsvariationer viktiga parametrar för en persons upplevda välbefinnande, tillsammans med en mängd andra.

Styrtalet baserar sig på resultat av frågeställningen "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd" i undersökningen Liv och hälsa och andelen som besvarat frågan med "Bra" eller "Mycket bra".

Undersökningen genomförs var fjärde år, i samarbete mellan regionerna/landstingen i Uppsala, Sörmlands, Västmanlands, Värmlands och Örebro län. 2019 genomfördes ingen undersökning varför utfall för styrtalet saknas i denna rapport. Senaste siffrorna redovisade är från 2017. Då svarade 662 av 1476 tillfrågade personer i Östhammars kommun.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd 2017 var 72%. Denna siffra bedöms i Kolada som "grön" dvs högre än snittet i rikets kommuner.

Med anledning av att undersökningen, som ligger till grund för utfallet för styrtalet, inte genomförs årligen kommer det att tas bort och ersättas av styrtalet medellivslängd från och med 2020.

S6 Aktuell hållbarhets ranking

Under år 2018 nådde Östhammars kommun målet att vara bland de 150 bästa kommunerna i tidskriften Aktuell Hållbarhets kommunranking. Inför år 2019 satte Kommunfullmäktige målet att nå topp 140. Även detta mål nåddes då Östhammars kommun hamnade på plats 127. Vi har sedan år 2014 legat relativt stabilt i våra placeringar, med en dipp under 2016 men sedan dess stärkt vår placering varje år under 4 års tid.

I en första analys av enkätsvaren och statistiken gällande vår placering 2019 kan vi konstatera att det finns flera områden där Östhammars kommun som liten kommun har svårt att arbeta med alla de styrdokument som rankingen tar

med i bedömningen. Det handlar bland annat om tuffa mål och avancerade analyser inom klimatområdet, fördjupat arbete med cirkulär ekonomi, krav i byggprocesser och uppföljning av miljökrav och sociala krav i upphandlingar. Här kan kommunen fortsätta utveckla sitt hållbarhetsarbete, då kanske främst tillsammans med andra kommuner och regionen som stöd. Vi har liksom tidigare år givit respons till Aktuell Hållbarhet att de saknar många delar som

Ranking bland kommuner där en lägre placering är bättre.

ska täcka in de sociala aspekterna av hållbarhetsfrågan och att indexet därmed blir begränsat. Kommunen arbetar bra med direkta energi-, transport- och klimatåtgärder, med ekologiska livsmedel och naturvård. Grundat på statistiken finns det en del att utveckla gällande våra medborgares och kunders skattning av kommunens miljöarbete. Vi kan också förbättra vårt arbete gällande avfallshantering, plan för kemikaliehantering och uppföljning av upphandlingar.

Vi kan också konstatera att kommunen inte svarat på Boverkets miljömålsenkät, som utgör flera delar av indexet. Den enkäten är viktig att svara på för att vi ska ge en komplett bild av kommunens verksamhet. Genom att inte svara på den missar vi poäng i sammanställningen. Motsva-

rande gäller för våra rapporteringar till Svenskt vattenindex, årlig rapportering till Vattenmyndigheterna, Avfall Sveriges miljöindex, Ekomatcentrum, rapporteringar till Energimyndigheten och till Kolada. I alla dessa senare uppräknade rapporteringar har kommunen svarat och våra svar ger avtryck i kommunrankingen. En viktig del i att utveckla hållbarhetsarbetet och hålla vår plats alternativt fortsätta stiga i Aktuell Hållbarhets kommunrakning är att fortsätta gå igenom ingående statistik och fokusområden, se över vilka nämnder och förvaltningar som kan påverka arbetet och resultatet och lyfta in det som ett underlag i nämndernas och förvaltningsarnas kommande verksamhetsplanering.

EN HÅLLBAR KOMMUN

en samlad bedömning för 2019:

Vid delårsbokslutet konstaterade kommunstyrelsen att vi ytterligare förbättrat oss inom vårt hållbarhetsarbete. Främst syns detta i Aktuell hållbarhets ranking där vi placerar oss mitt i fältet. Sedan 2014 har vi legat relativt stabilt i våra placeringar, med en dipp under 2016. Därefter har vi stärkt vår placering varje år under 4 års tid. Vid delåret uttrycktes även oro för kommunens budgetsituation, vilken förbättrades under hösten. Dock är det viktigt att poängtera att nämndernas nettokostnader fortfarande ökar på en alltför hög nivå. För den sociala hållbarheten finns inget styrtal under 2019. En fördjupad beskrivning av kommunens hållbarhetsarbete finns i hållbarhetsbokslutet. I nämndernas arbete kan vi konstatera att 10 av 15 styrtal är helt eller delvis uppnådda. Se respektive nämnds målredovisning.

Strategiskt inriktningsområde En lärande kommun

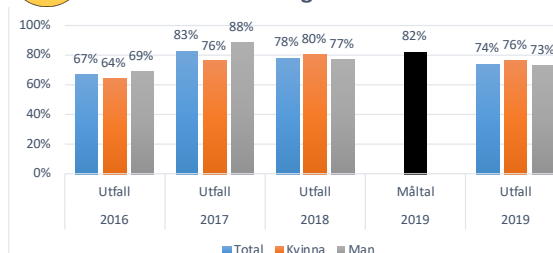
Allt fler arbeten kräver högre utbildning och risken är stor att personer med bristfällig utbildning hamnar allt längre ifrån arbetsmarknaden och anställningsbarhet. Förbättrad skolframgång och det livslånga lärande är framgångsfaktorer för minskat utanförskap. Ett sätt att arbeta för en förbättrad kompetensförsörjning är samverkan mellan skola, akademi och näringsliv.

S7 Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år

Måtalet är ej uppnått. Totalt har andelen elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år minskat det senaste året med 4,7 %. Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för 4 år sedan med examen inom 4 år, inkl. IM dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för 4 år sedan, inkl. IM var 74 % (riket 69,9 %).

Gymnasieexamen, andelen elever som inom 4 år tagit examen

Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%).

Genomströmningen inom 4 år för elever på nationella program var 89,1 %, på yrkesprogrammen 93 % (riket 76,9 %) och på de högskoleförberedande programmen 85,7 % (riket 83,7 %).

Genomströmningen har minskat på totalen och

är som tidigare högre för kvinnor än män. Den minskade genomströmningstakten kan förklaras av att fler elever påbörjar sin gymnasieutbildning på IM-programmen och färre elever än tidigare startar och slutför sin utbildning inom samma program. Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier.

Den relativt goda genomströmningen inom fyra år och att eleverna tar examen i hög grad visar att gymnasieskolan arbetar kompensatoriskt. En god genomströmning och hög examensgrad kan indikera att gymnasieskolorna anpassar utbildningen efter elevernas förutsättningar och behov. Eleverna är motiverade vilket bland annat visar sig i att eleverna generellt läser mer kurser än vad som krävs för examen samt att betygspoängen ligger över riksnivå. Det finns en god kraft hos lärare och elevhälsa där man tillsammans har gjort stora insatser för att hjälpa eleverna genom sina studier.

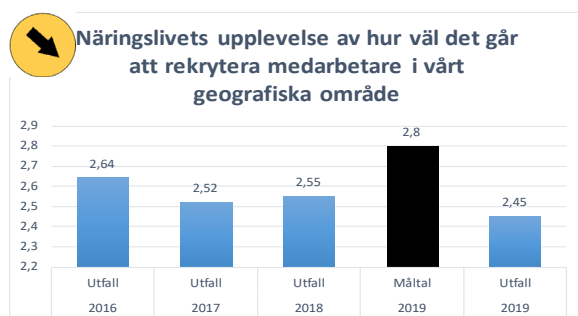
Resultaten visar att eleverna på IM-programmen i hög grad når målen och kommer vidare till nationella gymnasieprogram eller arbetslivet. Av de elever som började på ett introduktionsprogram 2015 var det 29 % (riket 15,5 %) som tagit en examen fyra år senare, våren 2019. Det är inte förvånande att andelen elever med examen inom fyra år på introduktionsprogrammen är väsentligt lägre för elever som påbörjat sina gymnasiestudier på introduktionsprogram jämfört med elever som påbörjat gymnasiestudierna på de nationella programmen. Elever

som börjat på ett introduktionsprogram och övergår till ett nationellt program behöver ofta mer tid på sig för att slutföra gymnasieskolan. Introduktionsprogrammen har också olika syften och ska leda till etablering på arbetsmarknaden eller så god grund till fortsatt utbildning som möjligt. Bland annat visar Skolverkets rapport Introduktionsprogram, eleverna och deras sysselsättning efteråt (2019) att 74 % av eleverna, i riket, som började på introduktionsprogram var sysselsatta i antingen förvärvsarbete eller studier fem år efter att eleverna börjat på introduktionsprogram. För elever som gått nationella program var andelen sysselsatta 90 %. Sammantaget gör det att genomströmningen på tre eller fyra år med examen inte är ett lika relevant mått för introduktionsprogrammen som för de nationella programmen som är avsedda att genomföras på tre år.

I nyckeltalen räknas elever som avslutat sin utbildning på ett introduktionsprogram, eller som läst ett reducerat nationellt program, inte till kategorin elever med slutförda studier. Detta trots att eleven kan ha fullföljt sin individuella studieplan. Kommuner som Östhammar som har en relativt stor andel elever på introduktionsprogram kan i statistiken därför se ut att ha sämre resultat än de kommuner som har en stor andel elever på nationella program.

S8 Näringslivets upplevelse av hur väl det går att rekrytera medarbetare

Svenskt Näringslivs Företagsklimatenkät visar på en fortsatt nedgång gällande företagarnas upplevda tillgång på arbetskraft med relevant kompetens. Föregående år var betyget 2,55 på en 6-gradig skala där 4 anses vara bra medan 6 är utmärkt. Efter det första halvåret av 2019 är betyget 2,45.

Näringslivets bedömning på en skala 1 – 6 där ett högre värde är bättre.

Faktorer som påverkar tillgången på arbetskraft kan vara tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Nytt för i år är därför att Svenskt Näringsliv har valt att dela upp kommunerna där Östhammar tillhör gruppen lågpendlingskommuner (nära större stad – kommuner där mindre än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad). Gruppen består av totalt 35 kommuner och Östhammar placerar sig på plats 30.

Analysen vi gör, baserat på undersökningen Stora jobbstudien (Kairos Future) samt de kontakter vi själva har med det lokala näringslivet, visar på att våra större företag främst saknar tillgång till högutbildade medarbetare. Närmsta högre utbildningssäte är i Uppsala, Stockholm och Gävle varför förbindelserna behöver stärkas för att underlätta pendling. Utöver det bör vi satsa på attraktiva boenden och att synas tillsammans med vårt privata näringsliv för att marknadsföra Östhammars kommun som en plats att bo, leva och verka i. Det är ett långsiktigt arbete som inte ger några effekter på kort sikt. Våra mindre och medelstora företag saknar yrkesutbildad spetskompetens. Även de skulle gynnas av ovanstående insatser och möjligen även att gå samman för uppdragsutbildningar.

För att främja en positiv utveckling av företagsklimatet och specifikt tillgången på arbetskraft med relevant kompetens, träffas representanter från kommunen och det privata näringslivet regelbundet för att diskutera insatser vi med fördel gör tillsammans.

S9 Den egna organisationens lärande och utveckling

Vårt mål är att alla verksamheter i Östhammars kommun ständigt utvecklar eller anpassar sina arbetssätt för att jobba så effektivt som möjligt. En förutsättning för verksamheter att utvecklas är att alla anställda utvecklas inom ramen för sitt uppdrag och får den kompetensutveckling som är nödvändig för att kunna göra sitt jobb. Att få både professionell och personlig utveckling på arbetet är positivt både för den anställda och för oss som arbetsgivare.

Andelen anställda som upplever att de utvecklats i jobbet under det senaste året.

För att få svar på detta har en undersökning gjorts bland alla anställda. Undersökningen ställer följande frågor; "har du utvecklats i ditt jobb under det senaste året", "finns det behov av att utveckla eller anpassa arbetssätten på din arbetsplats", "har arbetssätten på din arbetsplats förändrats till det bättre under det senaste året" samt "har du en individuell utvecklingsplan".

Frågorna skickades till alla anställda och 649 personer har besvarat samtliga frågor.

Resultatet visar att vi har anledning att satsa mer på kompetensutveckling. 79 % av respondenterna anger att det finns behov att utveckla eller anpassa arbetssätten samtidigt som 62 % anger att arbetssätten har förändrats till det bättre under det senaste året. Andelen anställda som upplever att de har utvecklats i jobbet under det senaste året är 72 %, samtidigt som andelen anställda som har en individuell utvecklingsplan är 44 %.

Eftersom vår omvärld förändras hela tiden, behöver vi ha en beredskap att förändras med den. Nya och smartare verktyg och arbetssätt är en självklarhet. Likaså nya arbetsuppgifter, som ersätter föråldrade arbetssätt. För att möta denna utmaning måste alla anställda ha en individuell utvecklingsplan som följs med kompetenshöjande insatser.

EN LÄRANDE KOMMUN

en samlad bedömning för 2019:

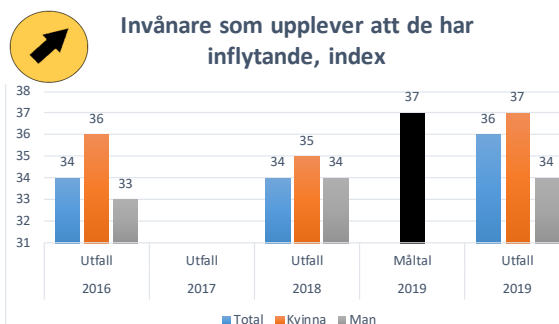
Kommunstyrelsen konstaterar att samtliga styrtal helt eller delvis uppnås. Detta inriktningsområde adresserar tre mycket betydelsefulla områden, ungdomars möjlighet till en god utbildning och goda framtidsmöjligheter, företagens möjlighet till utveckling och den egna organisationens förmåga att möta framtidens utmaningar. Det finns anledning för kommunstyrelsen att särskilt följa dessa områden, öka ambitionen och prioritera i framtida satsningar. Nämnerna uppnår helt eller delvis 8 av 10 måltal. Se respektive nämnds målredovisning.

Strategiskt inriktningsområde En öppen kommun

Ett hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. En viktig aspekt i detta är människors känsla av sammanhang och möjlighet att vara delaktiga och kunna påverka. Utöver att rösta i allmänna val erbjuder kommunen flera ingångar för invånare att delta i den lokala samhällsutvecklingen. Bland annat handlar det om att bjuda in till medborgardialoger kring viktiga frågor, tillhandahålla lättillgängliga tjänster för engagemang och skapa insyn i kommunens verksamheter.

S10 Invånare som upplever att de har inflytande

Resultaten från SCB kom i december 2019. Östhammars kommun har en lång resa att göra gällande upplevelsen av inflytande. Detta trots flertalet kanaler för delaktighet som finns tillgängliga, i enlighet med den rapportering som gjordes halvår 1. Kommunens medelindex (41) är lägre än för samtliga kommuner som medverkar i undersökningen (53).

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun

Vi bör bevara och förstärka vårt arbete med information och prioritera vårt arbete med förtroendeskapande och möjligheter att påverka. Ca hälften av de svarande i enkäten var i åldersspannet 65-84 år, en målgrupp som både har och kommer ha mycket kontakter med kommunen till följd av den demografiska strukturen i Östhammars kommun.

Helhetsbedömningen baseras på fyra intervjuområden: Kontakt, Information, Påverkan och Förtroende.

När det gäller möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker dalar Östhammars kommun i resultaten, å andra sidan är det mer än hälften av de svarande som inte har någon åsikt. Det kan vara så att det för den absoluta majoriteten inte är självklart att se att de kan uppleva inflytande genom att kontakta en politiker, utan snarare tjänstepersoner.

Resultatet som helhet förbättras. Man kan se att kvinnor uppvisar en uppgång i sin upplevelse att de har inflytande. Framför allt bottnar de i en ökad upplevelse av att de har tillgång till och får relevant information från kommunen och dess verksamheter. Den ökningen ses inte hos män i samma utsträckning.

På motsvarande sätt som under punkten kontakt handlar påverkan och förtroende om kontakten mellan politiken och medborgarna, men också hur tjänstepersonsorganisationen svarar upp både på fattade politiska beslut och invånarnas input till verksamhetsutveckling och kommunens utveckling i stort. Utvecklingen är nedåtgående.

Ett mycket tydligt arbete med att öka inflytandet för ungdomar var att guida dem till kontakt

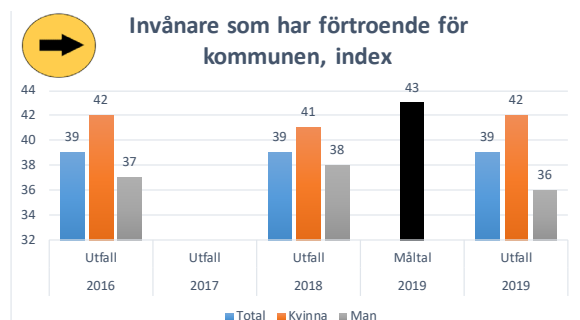
med politiken under samhällsveckan hösten 2019, där många medborgarmotioner blev utfallet av den aktiviteten från just unga (åk 8). De ungdomarna syns inte i statistiken här, men dock i medborgarmotionsflödet.

S11 Invånare som har förtroende för kommunen

Statistiska Centralbyråns (SCB) medborgarundersökning mäter invånarnas förtroende för kommunens tjänstemän och förtroendevalda. Invånarna får bland annat svara på hur väl de anser att kommunens politiker arbetar för kommunens bästa och hur väl politiska beslut genomförs.

Östhammars kommun når inte det måltal som sattes upp för 2019. Resultatet, som är relativt lågt, har varit oförändrat i de tre senaste mätningarna och ligger i linje med genomsnittet i Uppsala län.

För att höja resultatet och nå kommunfullmäk-

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun

tiges målsättning så behöver kommunen arbeta brett med förtroendestärkande åtgärder; Och då särskilt genom att arbeta än mer fokuserat med att stärka kvaliteten, speciellt inom de områden

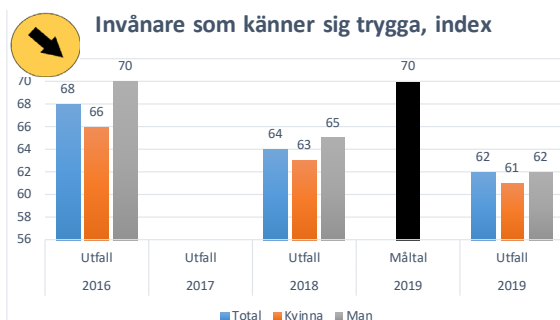
där invånarna tycker att kommunen presterar för dåligt och där invånarna förväntar sig mer. För ett längre resonemang, se den samlade bedömningen för En öppen kommun.

S12 Invånare som känner sig trygga

Trenden i landet är att den upplevda tryggheten går neråt. Östhammars kommun följer med den trenden neråt men ligger fortfarande på en jämförelsevis hög nivå av upplevd trygghet. Det finns en del saker som vi kan förvänta oss påverka den allmänna känslan av trygghet. Det sker mycket i landet i stort, dödsskjutningar och andra våldsbrott, och även geografiskt nära oss, i Uppsala, har det rapporterats om skjutningar och våld. Det kan bidra till att invånarna känner en större otrygghet.

Detta år drabbades kommunen utav stormen Alfrida som resulterade i ett långvarigt strömbrott för ett stort antal hushåll i kommunen. Konsekvenserna av det långvariga strömbrottet gjorde att man som invånare inte hade tillgång till bland annat el, vatten eller värme.

Under sommaren utfärdades ett totalt eldningsförbud i länet eftersom det fanns en stor brandrisk.

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun

Kommunen har tillsammans med Polisen ett tecknat samverkansavtal samt ett årligt medborgarlöfte där 2019 års medborgarlöfte var att genomföra en trygghetsvandring i Östhammar. Trygghetsvandringar har utförts på de övriga tätorterna i kommunen tidigare år. Utifrån dessa trygghetsvandringar är målsättningen att förbättra utomhusmiljöer som kan upplevas otrygga. Där kan det röra sig om allt ifrån ökad belysning, skötsel av grönytor till trafikmängden på platsen. Det är Tekniska förvaltningens uppgift att skapa trygghet i utomhusmiljön samt utföra trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Detta arbete har de bland annat utfört genom att anlägga gång- och cykelbana längs med Coromantvägen i Gimo. De har även utökat gatubelysningen runt busstationen i Gimo. I Öregrund har arbetet med att anlägga en säker gångväg till skolan, med farthinder, övergångsställe samt upphöjd trottoar slutförts. Arbetet med att göra en cykel- och gångväg längs med Albrektsgatan i Östhammar har även det slutförts.

Socialförvaltningen har inom sina verksamheter satt upp mål för sina trygghetsskapande tjänster. De följer upp handläggningstiden på bland annat utredningar där behovet av äldreomsorg samt ekonomiskt bistånd utreds.

Barn och utbildningsförvaltningens trygghetsskapande område är bland annat skolmiljön. Deras arbete omfattar att stödja pedagogisk personal till att kunna erbjuda en trygg miljö med studiero för alla elever. Enligt utfallet från Liv och hälsa ung 2019 så har tryggheten minskat lite sedan 2017.

På krisberedskapssidan har vi arbetat fram dokumentet Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning. Den ligger till grund för hur Östhammars kommun ska arbeta vid

en samhällsstörning. Vi har deltagit i övning Havsörn där vår krisorganisation övades under 36 timmar. Vi övades på att hantera olika sorters samhällsstörningar för att öka vår förmåga att hantera extraordinära händelser.

Prognosen som lämnades vid halvårsskiftet, att det kunde vara svårt att nå upp till vårt måltal, som är 70, stämde. Enligt medborgaren-

käten blev utfallet 62, vilket är en minskning från föregående år med 2 punkter. Den största avvikelser som identifierats är att invånarna i kommunen nu känner större oro för att råka ut för inbrott än tidigare. Men som sagts tidigare så följer Östhammar trenden för övriga landet att den upplevda tryggheten går neråt.

EN ÖPPEN KOMMUN

en samlad bedömning för 2019:

Måltalen för förtroende, inflytande och trygghet uppnås ej. För att förstärka vårt arbete vill kommunstyrelsen poängtera vikten av att;

Vara ärliga, tydliga och raka i vår kommunikation.

Respektera invånare och företagare för deras bidrag till samhällsutvecklingen.

Vara öppna i alla frågor, och där vi av något skäl inte kan vara öppna, tydligt deklarera detta.

Medge våra misstag, rätta dem och göra rätt och vara ödmjuka i situationen.

Leverera resultat, dvs. nyttan och kvaliteten för våra invånare och företag.

Arbeta med ständigt förbättringsarbete, utvecklade uppföljningssystem, lyssnar och lär av den återkoppling vi får från brukare, elever och anhöriga. Vara tacksamma för återkopplingen.

Inte väja för svåra/komplexa/kontroversiella frågor.

Ta ansvar för våra resultat, både bra och dåliga. Kommunera likvärdigt oavsett resultat.

Lyssna först, genom att lyssna får vi nya och andra perspektiv.

Vara noggranna med vad vi lovar och vilka överenskommelser vi gör. Vi måste alltid stå fast vid våra löften.

Stärka och systematisera det brottsförebyggande arbetet och göra detta i samverkan med aktuella myndigheter.

I detta arbete behöver vi bli ännu bättre, mer konsekventa och systematiska. Lever vi upp till detta i våra dagliga kontakter med medborgare, besökare och företagare har vi goda möjligheter att nå måltalet 2020. Nämnderna uppnår helt eller delvis 11 av 14 måltal. Se respektive nämnds målredovisning.

Nämndmålens koppling mot de strategiska inriktningsområdena

STRATEGISKT INRIKT- NINGSOMRÅDE	NÄMND	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Barn- och utbildningsnämnden	Skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig.	
	Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden ska vara öppen, inbjudande och ha en hög servicenivå mot företag och allmänheten.	
	Kultur- och fritidsnämnden	Kommunens invånare har tillgång till ett mångsidigt fritidsutbud som de är nöjda med.	
	Kultur- och fritidsnämnden	Kommunens unga i åldern 13-19 år erbjuds attraktiva aktiviteter	
	Socialnämnden	Socialnämnden är en attraktiv arbetsgivare som arbetar strategiskt med personalförsörjning för att säkerställa att rätt kompetens finns tillgänglig	
	Socialnämnden	Socialnämnden tillhandahåller tjänster av god kvalitet med inflytande över insatsernas genomförande	
En hållbar kommun	Barn- och utbildningsnämnden	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av trygghet och hälsa.	
	Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden ska verka för en minskad negativ miljöpåverkan på vatten.	
	Kultur- och fritidsnämnden	Kommunens invånare har tillgång till ett jämlikt och inkluderande kultur- och fritidsutbud	
	Kultur- och fritidsnämnden	I kommunen finns goda möjligheter för målgruppen 65+ att vara aktiva på fritiden	
	Socialnämnden	Socialnämndens verksamhet bedrivs med största möjliga nytta för kommuninvånare och stärker individer till ett självständigt liv	

STRATEGISKT INRIKT- NINGSOMRÅDE	NÄMND	NÄMNDMÅL	
	Socialnämnden	Miljökonsekvenser beaktas alltid och negativa miljökonsekvenser förebyggs	
	Socialnämnden	Socialnämnden digitaliserar vilket skapar trygghet för brukarna och effektiviserar verksamheten	
En lärande kommun	Barn- och utbildningsnämnden	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.	
	Barn- och utbildningsnämnden	Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö.	
	Kultur- och fritidsnämnden	Biblioteken är forum för information, bildning och dialog även inom hälsa, samhällsfrågor och vetenskap	
	Socialnämnden	Socialnämnden samverkar aktivt med skolor, universitet och andra vårdgivare, huvudmän och civilsamhället	
	Socialnämnden	Socialnämnden har en innovativ socialtjänst som kännetecknas av delaktighet och ständig förbättring	
	Socialnämnden	Socialnämnden verkar för en ökad kompetensutveckling och karriärmöjligheter inom organisationen	
En öppen kommun	Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden ska kännetecknas av god kommunikation, respekt och tillgänglighet.	
	Kultur- och fritidsnämnden	Kommunens invånare erbjuds möjlighet att vara delaktiga i arbetet kring kommunens kultur- och fritidsutbud.	
	Socialnämnden	Socialnämnden främjar delaktighet, öppenhet, allas lika värde och att alla synpunkter tas tillvara.	
	Socialnämnden	Socialnämnden har en tydlig och förståelig myndighetsutövning	

Ekonomi

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

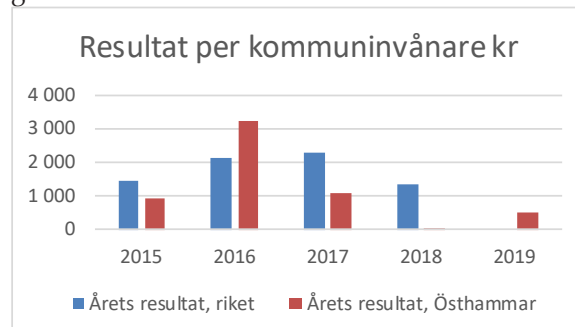
Kostnadsutveckling

2019 bröts den negativa utveckling som pågått sedan 2014 (med undantag 2016) där kommunens nettokostnader ökat snabbare än skatteintäkter och generella statsbidrag. Under det gångna året ökade kommunens nettokostnader med 2,3 % och skatteintäkter och generella statsbidrag med 3,0 %. Detta har kunnat ske trots att skatteintäkterna för året blev knappt 3 mnkr lägre än budgeterat. Om man samtidigt betänker att kommunen de senaste åren erhållit stora belopp i statsbidrag från Migrationsverket, vilka nu minskat, visar det att kommunen kunnat anpassa kostnaderna efter den förändrade situationen. Framförallt socialnämnden har lyckats minska sina kostnader. Det är glädjande då en lägre ökning av nettokostnaderna än skatteintäkterna är en förutsättning för en långsiktigt stabil utveckling av kommunens ekonomiska

handlingsutrymme.

Resultat

Trots förbättringar i kostnadsutveckling är kommunens resultat inte tillfredsställande. Årets resultat blev 11,2 mnkr. För att nå kommunens mål om ett resultat på 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag skulle vi behövt redovisa ett resultat på 25 mnkr. Som framgår av tabellen nedan skulle Östhammars kommun behöva förbättra sitt resultat avsevärt för att nå upp till snittet för resultat bland Sveriges kommuner.

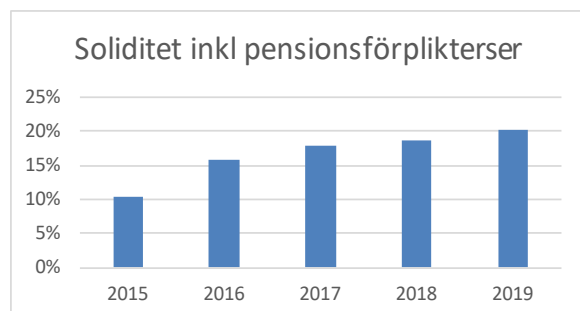
Resultaträkning Mnkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter	317,7	315,6	320,0	-4,4
Verksamhetens kostnader	-1 489,9	-1 514,9	-1 519,0	4,1
Avskrivningar	-62,2	-63,8	-61,0	-2,7
Verksamhetens nettokostnader	-1 234,3	-1 263,0	-1 260,0	-3,0
Skatteintäkter	1 029,5	1 068,6	1 071,3	-2,6
Generella Statsbidrag o utjämnung	204,7	203,0	197,5	5,5
Verksamhetens resultat	-0,1	8,6	8,8	-0,2
Finansiella intäkter	2,1	4,1	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-0,9	-1,5	-3,5	2,1
Resultat efter finansiella poster	1,1	11,2	7,3	3,9
ÅRETS RESULTAT	1,1	11,2	7,3	3,9

Resultatet förklaras till största delen av ett överskott inom finansverksamheten som väger upp underskottet inom nämnders verksamhet. Även om verksamhetens nettokostnader visar ett underskott så har det minskat avsevärt jämfört med 2018.

Östhammars kommuns löpande driftverksamhet inklusive avskrivningar tog i anspråk 99,3% av skatteintäkter och generella statsbidrag, 2018 var det 100%. Det innebär att kommunen har ett litet utrymme kvar för investeringar. För att det ska finnas utrymmer för investeringar ska de löpande driftkostnaderna, den så kallade nettokostnadsandelen, inte överstiga 98% av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Soliditet och självfinansieringsgrad

Soliditet är ett mått som visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med skatteintäkter. Soliditeten var vid årsskiftet 50% vilket är en förbättring med en procentenhet sedan 2018. Inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgick soliditeten till 20%. Detta placerar Östhammar under medelvärdet, 26%, för svenska kommuner men vi är bättre än genomsnittet för lågpendlingskommuner, den kommunkategori som Östhammar tillhör. Som framgår av figuren har Östhammar lyckats förbättra sin soliditet. Självfinansieringsgraden visar hur stor del av kommunens investeringar under året

som finansierats med egna medel och inte lån. Är värdet 100% har alla investeringar under året finansierats med egna medel. Under 2019 var självfinansieringsgraden 61%. Det innebär att drygt hälften av kommunens investeringar finansierats med egna pengar under året.

Lån

Jämfört med rikssnittet har Östhammar lägre lån per invånare. Av kommunens totala lån på 420 mnkr betalas ingen ränta för 290 mnkr utan istället får kommunen betalt för att låna. För övriga lån betalas en mycket låg ränta. Eftersom merparten av lånen har en rörlig ränta, och följer riksbankens räntor, så påverkar en räntehöjning omgående kommunens räntekostnader.

Pensionsförpliktelser

En annan post med stor påverkan på kommunens ekonomi är pensionsförpliktelser. Kommunens totala pensionskostnader inklusive sociala avgifter uppgick till 79 (79) mnkr 2019. Löpande pensionsutbetalningar avseende pensioner intjänade före 1998 kostade 21 mnkr och är relativt konstant och förväntas inte öka framöver. Däremot kommer kostnaden för pensioner intjänade efter 1998 att öka i takt med att den relativa andelen av de anställda som omfattas av dessa regler ökar.

Kommunens totala pensionsskuld vid utgången av 2019 var 510 (522) mnkr. Av dessa redovisas 66 mnkr i balansräkningen och övriga 445 mnkr som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen, dvs den syns inte i kommunens bokföring. Pensionsskulden beräknas minska till 468 mnkr 2023. 68 mnkr redovisas som avsättning och 400 mnkr som ansvarsförbindelse.

Kommunens kostnader för pension till anställ-

da och tidigare anställda kostade mindre än budgeterat under 2019. Dessa kostnader är svårberäknade då kostnaden för enstaka individer kan påverka med hundratusentals kronor för ett enda år. Enligt prognos från pensionsadministratören kommer kostnaden för pension att minska under 2020 för att sedan åter öka.

Skattekraften

Begreppet skattekraft är den genomsnittliga beskattningsbara förvärvsinkomsten per kommuninvånare. Kommunens skattekraft var 210 284 kr 2019 vilket är 98 procent av riksgenomsnitt, en nivå som vi legat på under ett flertal år. Skattekraften är trögrörlig och för att nå upp till rikssnittet behöver kommunens skattekraft öka snabbare än landet i övrigt. Skillnaden i skattekraft mellan kommuner utjämnas till stor del genom det kommunala utjämnningssystemet.

Kommunens skattesats var 21,69 kr och den genomsnittliga för riket är 20,70 kr. Skattesatsen har legat på samma nivå under flera år. Andelen av invånarna som har en beskattningsbar förvärvsinkomst ligger på dryg 80 procent, vilket är bättre än våra grannkommuner.

Nyckeltal	Östhammar	Rikssnitt
Skattekraft kr per invånare 2019	210 084	215 492
Långfristig skuld kr per invånare koncern 2018	47 894	54 103
Långfristiga skuld per invånare 2018	19 592	31 440
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser 2018	20%	26%

Förväntad utveckling

Folkmängden i Östhammars kommun förväntas öka med sexhundra personer, 2,8 procent, fram till 2023 enligt SCB:s senaste befolkningsprognos. Historiskt sett är det väldigt mycket. Kommunens egen prognos är en ökning på 400 personer (1,8 procent) fram till 2023. Andelen invånare över 65 år och andelen invånare upp till 18 år förväntas under samma tid öka snabbare än befolkningen i stort. Dessa grupper ökar sin relativa andel av befolkningen. Andelen 19-64 år förväntas i stort sätt ligga stilla under samma period. Ett faktum som gäller för flertalet svenska kommuner.

I Sveriges kommuners och regioners senaste prognos över skatteintäkter förväntas kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag öka med i snitt 3 procent per år fram till 2023. Detta ger vid handen att Östhammars kommuns skatteintäkter sannolikt kommer att öka i långsammare takt än de demografiska behoven under kommande år. Som redan framgick i budget för 2020 innebär detta att de kommande åren blir kärva ekonomiskt och kräver återhållsamhet och budgetdisciplin.

Driftredovisning

Östhammars kommun redovisar 2019 ett resultat på 11,2 mnkr vilket är överskott mot budget på knappt 4 mnkr. Budgeterat resultat var ett överskott på 7,3 mnkr. Att kommunen kan redovisa ett överskott beror på räntor och finansiella intäkter. Verksamhetens nettokostnad visar ett underskott mot budget, men det ska påpekas att årets underskott är 20 mnkr lägre än vad motsvarande underskott var 2018. Verksamhetens resultat efter skatter och generella statsbidrag är i nivå med budget. Av tabellen framgår

DRIFTREDOVISNING PER NÄMND MNKR	REDOVIS- NING 2017	REDOVIS- NING 2018	REDOVIS- NING 2019	BUDGET 2019	AVVIKELSE 2019
Kommunstyrelse	-163,4	-160,3	-172,5	-178,0	5,5
varav finansförvaltning	-9,0	-11,9	-12,4	-15,3	2,9
varav kommunledningskontor	-98,9	-100,4	-94,0	-100,8	6,8
varav arbetsmarknadskontor	-5,3	-4,3	-5,7	-8,0	2,3
varav Teknisk förvaltning	-50,2	-43,7	-60,3	-53,9	-6,4
Säkerhetsnämnd	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Bygg- och miljönämnd	-8,2	-7,6	-10,1	-6,8	-3,3
Kultur- och fritidsnämnd	-34,3	-32,9	-36,0	-39,8	3,8
Barn- och utbildningsnämnd	-522,8	-537,3	-548,2	-548,1	-0,1
Socialnämnd	-446,3	-496,1	-496,6	-487,3	-9,2
Verksamhetens nettokostnader	-1 175,0	-1 234,3	-1 263,5	-1 260,0	-3,5
Skatter och generella statsbidrag	1 197,8	1 234,2	1 271,7	1 268,8	2,9
Verksamhetens resultat	22,9	-0,1	8,2	8,8	-0,6
Räntenetto	0,6	1,2	3,0	-1,5	4,5
ÅRETS RESULTAT	23,5	1,1	11,2	7,3	3,9

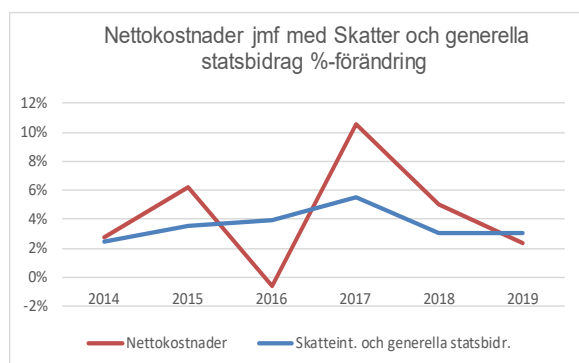
att det är finansverksamheten som gör att årets resultat ger ett överskott mot budget.

Förbättringen av verksamhetens nettokostnad jämfört med 2018 kan främst tillskrivas Socialnämnden, vars ekonomiska upphämtning är den enskilt största orsaken till den förbättrade ekonomin. 2018 överskred Socialnämnden budgeten med 48 mnkr, 2019 stannade överskridandet vid 9 mnkr. Socialnämnden fick 2019 en stor ökning av budgeten vilket till en del förklarar resultatförbättringen, men nämnden har även jobbat hårt för att minska kostnaderna.

Östhammar ökade verksamhetens nettokostnader 2019 med 2,3 procent jämfört med 2018. Nettokostnader definieras som kostnader inkl

avskrivningar minskat med verksamhetsintäkter. Kostnaderna för personal ökade med knappt 1 % under året. 2018 ökade de med 4%. Löneökningarna var under samma period 2-3 % vilket visar att kommunen i viss mån lyckats anpassa sin personalstyrka. Under de senaste åren har kommunen fått mycket riktade statsbidrag från framförallt migrationsverket. När dessa nu minskat kraftigt är det viktigt att kunna anpassa verksamheten därefter.

Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 3 %. Diagrammet nedan visar förändringen av kommunens nettokostnad jämfört med skatter och generella statsbidrag.

Figuren visar utveckling av nettokostnaden jämfört med skatteintäkter och generella statsbidrag.

Barn och utbildningsnämnden redovisar ett resultat i överensstämmelse med budget. Inom nämndens verksamhetsområde visar verksamheterna barnomsorg, gymnasieskola och vuxenutbildning underskott men det uppvägs av att grundskoleverksamheten visar ett överskott.

Socialnämnden redovisar ett underskott mot budget på 9,2 mnkr. Man har förbättrat sin ekonomi påtagligt sedan förra året. Noterbart är att nettokostnaden för nämndens verksamhet 2019 är nästan på kronan lika höga som 2018. Nämnden har arbetat hårt under året för att komma i balans med budgeten.

Liksom 2018 visar verksamhetsområdet Vård och omsorg underskott men underskottet är halverat jämfört med 2018. För särskilt boende äldre visar nu tre enheter av fem en budget i balans eller bättre. Man har lyckats sänka kostnaderna med 5 mnkr jämfört med 2018. Inom hemtjänsten har fokus legat på att öka personalens tid hos brukarna då det är den enskilda faktor som påverkar ekonomin mest. Man har som mål att 65 % av personalens tid ska vara hos brukarna. Under året nådde man 62%. Antalet beviljade timmar inom hemtjänsten har

ökat med ca 5 % medan antal utförda timmar har ökat med 20 %. Under slutet av året startades en central planeringsfunktion vars syfte är att utnyttja befintlig personal bättre och frigöra timmar som kan läggas på tid hos brukarna. Ju mer av personalens tid som är hos brukarna desto bättre blir ekonomin.

För verksamheten inom individ och familjeomsorg har underskottet från 2018 förbättrats till ett nollresultat. Ett genomgripande arbete har gjorts för att genomlysa samtliga HVB-placeringar för att hitta bättre och mer kostnadseffektiva insatser. Avtal för familjehemsplaceringar har omförhandlats för att sänka kostnaderna vid placeringar. Under slutet av året förbättrades också situationen avseende inhyrd personal då endast två hyrsocionomer fanns kvar.

Kommunstyrelsen exklusive tekniska kontoret visar ett överskott på 9 mnkr jämfört med budget. Orsaken är dels kommunstyrelsens pott för oförutsedda utgifter som inte gått åt pga besparingar. Enheten för arbete och sysselsättning har inte gjort slut på sin budget. Dessutom har den gemensamma IT-nämnden kostat mindre än budgeterat.

Kommunstyrelsens finansverksamhet visar ett överskott mot budget på 2,9 mnkr vilket framförallt beror på lägre pensionskostnader. Därtill har även skatter och generella statsbidrag samt räntenettet ett överskott mot budget vilket förklaras av utdelning från Kommuninvest samt högre generella statsbidrag än budgeterat. Då ska påpekas att skatteintäkterna blev lägre än budget samt att kommunen ersatt Östhammars hem med 4 mnkr för projektering av Tallparksgården i Öregrund.

För Tekniska förvaltningen inom kommunsty-

relsen redovisas ett underskott på 6,4 mnkr. Orsaken beror dels på stormen Alfrida med kostnad för skogsröjning och byte av belysning och ledningar samt kostnader för akuta åtgärder i fastigheter som inte har varit budgeterade. Därtill har överflyttad personal- och driftkostnad från kultur och fritidsnämnden inte reglerats vilket också påverkat resultatet negativt. Detta har i sin tur har påverkat resultat positivt för kultur- och fritidsnämnden.

Bygg och miljönämnden redovisar ett underskott på 3,3 mnkr vilket är en försämring mot 2018. En stor orsak är färre ansökningar om bygglov som drar ner intäkterna. Nämnden har lyckats minska personalkostnaderna under året

och man har fördjupat samverkan med grannkommuner i syfte för att få ner kostnaderna. Under året fick man också engångskostnader på grund av förlikningar.

Kultur och fritidsnämnden visar ett överskott på 3,9 mnkr. En del förklaras av de överflyttningar som gjorts till Tekniska kontoret och som berördes ovan. En ytterligare orsak till överskottet är att nämnden haft en buffertpost i budget för anläggningar som inte har gått åt. Organisationsförändringar har gjorts inom nämnden vilket sannolikt kommer skapa en mer följsam budgethantering.

Investeringsredovisning

Under 2019 har Östhammar investerat 122,7 mnkr. Det största projektet är den nya skolan i Östhammar. För att underlätta för busspendlare byggs en ny pendlarparkering i Alunda. Kommunen har bekostat iordningställande av parkmark och G/C- vägar vid Klackskärsområ-

det vilket inte var budgeterat. Beslutade projekt om nya förskolor i Östhammar och Österybruk samt utbyggnad av Österbyskolan har påbörjats. För att underlätta för hemtjänstens personal och minska resandet har ett system med nyckelgömmor införskaffats. I tabellen nedan framgår årets största investeringsprojekt.

INVESTERINGAR PER NÄMND MNKR	REDOVIS- NING 2017	REDOVIS- NING 2018	REDOVIS- NING 2019	BUDGET 2019	AVVIKELSE 2019
Kommunstyrelse	104,2	127,7	116,7	217,8	101,0
varav kommunledningskontor	10,7	4,6	3,9	18,8	14,9
varav teknisk förvaltning	92,7	120,3	111,3	195,0	83,7
varav affärsverksamhet renhållning	0,8	2,8	1,6	4,0	2,4
Bygg- och miljönämnd	0,5	0,0	0,1	0,2	0,1
Kultur- och fritidsnämnd	1,9	4,2	0,3	4,6	4,3
Barn- och utbildningsnämnd	4,0	3,3	2,2	5,3	3,1
Socialnämnd	11,7	1,2	3,4	4,6	1,2
NETTOINVESTERINGAR KOMMUNEN	122,3	136,4	122,7	232,4	109,7

STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT MNKR	UTGIFTER 2019		TOTALA UTGIFTER	
	BUDGET	REDOVISAT	BUDGET	REDOVISAT
Nya skolan, Östhammar	83,0	67,8	206,0	90,1
Alma förskola	0,5	1,1	36,0	42,4
G/C-väg Albrektsgatan Östhammar	4,5	5,7		5,7
Parkmark G/C- väg Klackskär		8,4		8,4
Kulturhus Storbrunn		2,4	59,0	64,8
Ny brandstation Gimo	13,3	1,8	14,0	16,9
Pendlarparkering Alunda		1,1		1,1
Kulturhus Österybruk	6,5	2,9	10,0	9,4
Nyckelgömmor	2,0	3,3		3,3
HR- system	2,8	3,1	2,8	3,1

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen föreskriver att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att en kommun ska ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av finansiell målsättning. Vidare står i kommunallagen att kommunen ska ha en ekonomi i balans vilket innebär att en kommun inte får lägga en budget där kostnaderna är högre än intäkterna. I budget för 2019 beslutades om två mål för god ekonomisk hushållning. Ett resultatmål och ett budgetmål.

Resultatmål

Östhammars kommun uppfyller inte målet att det ekonomiska resultatet ska motsvara minst två procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Resultatet uppgår till 0,9 (0,0) procent 2019 enligt KF:s definition.

Budgetmål

Kommunen uppfyller inte målet att varje nämnd och styrelse ska bedriva verksamheten inom beslutad budget. En nämnd uppfyller budgetmålet (Barn och utbildningsnämnden), två nämnder (Socialnämnden och Bygg- och miljönämnden) redovisar ett underskott mot budget och två nämnder (Kommunstyrelsen och Kultur- och fritidsnämnden) redovisar ett överskott mot budget.

Balanskravsrutredning

Balanskravet är ett lagkrav som kommunen enligt kommunallagen måste uppfylla. Balanskravet säger att en kommun måste besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om kommunen redovisar ett utfall där kostna-

derna överstiger intäkterna måste underskottet täckas med ett överskott inom tre år. Enligt lagen om kommunal redovisning ska kommuner i sin årsredovisning lämna uppgifter om årets resultat efter balanskravsjusteringar.

2018 visade kommunen ett negativt resultat efter balanskravsutredning på -1,9 mnkr. Detta underskott måste återställas. I tabellen nedan framgår kommunens resultat 2019 efter balanskravsjustering där underskottet från 2018 återställs.

BALANSKRAVSRESULTAT 2020 MNKR

Årets resultat från resultaträkningen	11,2
Reducering av samtliga realisationvinster	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	11,2
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0
Återställande av negativt resultat 2018	-1,9
Balanskravsresultat	9,3

Prognossäkerhet

Ett mått på kommunens kontroll över den ekonomiska utvecklingen är hur god prognosförmågan är. I delårsbokslutet prognosticerade nämnderna verksamhetens nettokostnad till 1 1282 mnkr. Utfallet för helåret blev 1 264 mnkr. En avvikelse på 18 mnkr. Fördelning per nämnd framgår av tabellen. Barn och utbildningsnämndens prognos stämmer med utfallet för året medan övriga nämnder avviker.

PROGNOS JÄMFÖRT MED UTFALL MNKR

	Prognos delår	Utfall	Avvik- else
Kommunstyrelse exkl teknisk förvaltning	-123,9	-112,3	11,6
Kommunstyrelse teknisk förvaltning	-56,8	-60,3	-3,5
Bygg- o miljönamnd	-9,0	-10,1	-1,1
Kultur- o fritids- namnd	-38,7	-36,0	2,7
Barn- och utbild- ningsnamnd	-548,1	-548,2	-0,1
Socialnamnd	-505,0	-496,6	8,4
Verksamhetens nettokostnad	-1 281,5	-1 263,5	18,0

Koncernen Östhammars kommun mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Bruttoomsättning	1 395	1 466	1 574	1 622	1 681
Balansomslutning	2 126	2 208	2 525	2 545	2 555
Resultat					
Östhammars kommun	20,1	71,0	23,5	1,1	11,2
Östhammarshem	20,1	23,4	13,4	15,5	7,4
Hargs hamn AB	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Dannemora gruvfastighet AB	-0,2	-7,8	0,0	0,0	0,0
Östhammar vatten AB	-	-	-2,0	0,0	-1,7
Eliminering obeskattade reserver			2,1	4,9	11,4
Summa	39,9	86,6	36,9	21,5	28,3

Koncernen Östhammars kommun består förutom av kommunen av bolagen Östhammar vatten AB, Dannemora gruvfastighet AB, Östhammars industrifastigheter AB, Östhammar vård och omsorg AB. Östhammarshem är en stiftelse och ägs formellt inte av kommunen men då kommunen borgar för stiftelsen lån har kommunen ett avgörande inflytande.

Östhammarshem redovisar ett resultat om 7,4 (15,5) mnkr vilket är en försämring jämfört med föregående år. Bolaget fick en ny VD under året. Planarbete pågår för att utveckla nya bostäder i Alunda och Östhammar. En fastighet har sålts under året. Vakansgraden har sjunkit och vid årsskiftet var samtliga bostadslägenheter uthyra.

Hargs Hamn AB redovisar ett nollresultat (0,0) mnkr men ett positivt rörelseresultat på 14,8 (3,6) mnkr. Fraktvolymen i hamnen har nästan fördubblats under 2019 och uppgick till 812 000. Under året togs den nya anläggningen för hantering av spannmål i bruk. Mycket timmer har hanterats i hamnen som ett följd av stormen Alfrida.

Kommunens dotterbolag Dannemora Gruvfastighet AB har inte haft någon verksamhet under året.

Östhammar vatten AB producerar dricksvatten och hanterar avloppsvatten inom Östhammars kommun. Investeringar har gjorts för att säkerställa dricksvattenkvalitén. Söld mängd vatten minskade något under året medan hanterad mängd avlopp ökade något. Bolaget redovisar en förlust på 1,7 mnkr.

Personal

Våra medarbetare

Östhammars kommun är beroende av engagerade medarbetare för att kunna leverera välfärd – nu och i framtiden. Vid årsskiftet hade vi 1765 tillsvidareanställda (fast anställda) medarbetare. Vi sysselsätter också ett stort antal personer i olika former av tidsbegränsade anställningar.

De flesta av våra medarbetare arbetar inom förskola, skola, vård och omsorg. Vi har också

många medarbetare kopplat till exempelvis måltid, städ, socialtjänst, administration och ledningsfunktioner. Många av våra yrkesgrupper är traditionellt kvinnodominerade.

I det här sammanhanget använder vi oss av begreppet årsarbetare. Det är ett sätt att summera arbetstid, exempelvis två anställda som är anställda femtio procent vardera under hela året räknas som en årsarbetare. Under 2019

Anställningar per nämnd 2019-12-31

Anställningar totalt

Anställningsform	KS/ KLF	KS/ TEK	KS/ AME	BMN	KFN	BUN	SN	2019	2018	2017	2016
Antal tillsvidareanställningar	60	155	76	33	38	686	717	1 765	1 772	1 770	1 716
- varav kvinnor	52	119	57	17	26	578	659	1 508	1 511	1 518	1 482
- varav män	8	36	19	16	12	108	58	257	261	252	249
- omräknat till årsarbetare	60	144	63	33	29	650	629	1 611	1 606	1 590	1 541
Allmänna visstidsanställningar omräknat till årsarbetare	4	4	16	3	5	62	11	105	144	130	83
Vikariat omräknat till årsarbetare	3	3	1	3	3	17	26	55	52	75	91

Då vi bytt personalsystem under året så ligger förvaltningschefer under KS/KLF. Tidigare har dessa legat under respektive förvaltning vilket innebär att räknar vi bort dessa så har vi 55 tillsvidareanställningar vilket motsvarar 55 årsarbetare 191231.

KS/ KLF Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen

KS/ TEK Kommunstyrelsen/ Tekniska förvaltningen

KS/AME Kommunstyrelsen/ Arbetsmarknadsenheten

BMN Bygg- och miljönämnden

KFN Kultur- och fritidsnämnden

BUN Barn – och utbildningsnämnden

SN Socialnämnden

kostade löner, arvoden och övriga ersättningar 961 (952) miljoner kronor (av detta var 676 (661) miljoner kronor löner, 223 (219) miljoner kronor arbetsgivaravgifter och 62 (65) miljoner kronor pensioner).

Kompetensförsörjning

När vi under 2018 genomförde vårt första år med strategiskt kompetensförsörjningsarbete kunde vi se att främst Socialförvaltningens samt Barn och utbildningsförvaltningens verksamheter lider av den bristande tillgången på utbildad och erfaren personal att rekrytera. Det har inte förändrats under 2019. Våra främsta bristyrken är fortfarande undersköterskor, sjuksköterskor, socionomer, förskollärare och lärare inom MA/NO.

En analys av personalnyckeltal i våra verksamheter visar att en stor del av vår kompetensbrist förklaras av höga sjuktal samt hög personalomsättning. Med anledning av det har vi under det gångna året bland annat inlett ett arbete för en bättre arbetsmiljö. Vi behöver bli bättre på att behålla och maximera nyttan av den värdefulla kompetens vi har hos oss.

Under 2019 avslutade totalt 201 tillsvidareanställda medarbetare sin anställning på Östham-

mar kommun, varav 28 på grund av pension. Det ger en total personalomsättning inom kommunen på 12 % (10 % exkluderat pensionsavgångar). Motsvarande siffror för 2018 var 12 % (respektive 9 %). Den totala personalomsättningen är alltså i stort sett oförändrad.

Eftersom vi vill bli bättre på att behålla den värdefulla kompetens vi har hos oss tittar vi på andelen personer som lämnat oss av andra skäl än pension när vi bryter ner personalomsättningen på förvaltningsnivå. Liksom föregående år har vi högst personalomsättning inom Samhällsbyggnadsförvaltningen med 25 % (21 % 2018) och Kultur och fritidsförvaltningen med 22 % (18 % 2018). Samhällsbyggnadsförvaltningens omsättning kan förklaras av att man har många unga anställda som är mer benägna att röra på sig, i kombination med hög konkurrens om kompetensen. Kultur och fritidsförvaltningens omsättning kan förklaras av att man har relativt hög andel deltidstjänster och medarbetare som önskar arbeta heltid söker sig vidare. Även om Socialförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen inte är de förvaltningar som har högst personalomsättning så är det ändå de som lider mest av kompetensbristen idag. Det är också de som har störst utmaningar framför sig med hänsyn till vår demografi, som visar på större andel barn och äldre relaterat till övriga befolkningen. Därför är det extra intressant att följa deras personalomsättning. Socialförvaltningen ligger på 9 % (13 % 2018) likväl som Barn- och utbildningsförvaltningen ligger på 9 % (6 % 2018).

Ett sätt för oss att följa upp resultatet av vårt strategiska arbete är genom att delta i Nyckeltalstinstitutets attraktiv arbetsgivarindex, AVI. AVI väger ihop nio nyckeltal för att spegla arbets-

villkoren i organisationen. Varje nyckeltal ger som högst 20 poäng, och totalt är maxpoängen därmed 180. Vårt resultat för 2019 är 95 poäng av 180 möjliga, vilket är två poäng bättre än föregående år. Förbättringen kan härledas till att vi har något färre medarbetare per chef i år, samt korttidsfrånvaro har sjunkit något, även om den fortfarande är relativt hög. Vi får dock fortfarande låga betyg på medianlön, sjukfrånvaro och personalomsättning.

Trygg anställning

En hållbar arbetsgivare måste kunna erbjuda trygga anställningar. Tillsvidareanställning ("fast anställning") är den tryggaste anställningsformen. Ett stort antal personer haft någon form av tidsbegränsad anställning under året. Timanställning är den mest otrygga av de tidsbegränsade anställningsformerna.

Antalet övertidstimmar (exklusive mertid och fyllnadstid) motsvarade totalt 20-25 heltidstjänster.

Lön och förmåner

Anställda i Östhammars kommun omfattas av kollektivavtal som reglerar bland annat löner, ersättningar och förmåner.

Löneöversynens genomsnittliga löneökning var 2,24 % (2,28 % för kvinnor och 1,94 % för män) för tillsvidareanställda. Den genomsnittliga löneökningen var 661 kr (657 kr för kvinnor och 683 kr för män). Medianlönen, omräknat till heltid, var efter löneöversynen 27 399 kr (27 163 kr för kvinnor och 30 750 för män).

Personer som har en tillsvidareanställning eller längre tidsbegränsad anställning i Östhammars kommun kan välja att utnyttja ett friskvårdsbidrag på 1000 kr per år. 1152 av våra anställda

valde att utnyttja bidraget under 2019. Totalt betalades 1,23 miljoner ut i friskvårdsbidrag. Ungefär hälften gick till träning, och resten till massage samt behandlingar.

God arbetsmiljö

En god arbetsmiljö skapar attraktiva arbetsplatser som ger bättre trivsel och lägre personalomsättning. Sjukfrånvaron blir lägre och risken minskar för arbetsrelaterade olyckor. En god arbetsmiljö medför också engagerade medarbetare som bidrar till verksamhetens kvalitet, resultat och mål.

Drygt 150 tillbud, drygt 290 olycksfall och strax under 40 riskobservationer rapporterades i kommunens arbetsskadesystem KIA under 2019. Det är ungefär lika många händelser som 2018. Med tanke på att antalet händelser tidigare ökat stadigt från år till år kan detta betyda en slags stabilisering i rapportering av händelser. De flesta olycksfall leder till lindriga skador exempelvis rivmärken, blåmärken eller tillfälligt stresspåslag.

Kommunen har bytt personalsystem under året vilket har försvårat beräkningen av sjukfrånvaro. Statistiken nedan kan därför felaktigt med uppskattningsvis en eller ett par tiondels procentenheter.

Den totala sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare var likvärdig med eller något högre än 2018. 2018 var den 8,1%. Årets frånvarotimmar motsvarar ungefär 150 årsarbetare.

Inom Bygg- och miljönämndens och Kultur- och fritidsnämndens områden har sjukfrånvaron sjunkit jämfört med 2018. Båda är relativt små förvaltningar och den totala sjukfrånvaron påverkas i högre grad av ett fåtal individer.

Sjukfrånvaron har också sjunkit inom Tekniska förvaltningen. Inom övriga nämnder/områden är sjukfrånvaron likvärdig eller något högre jämfört med 2018. Kvinnor (8,8 procent) har fortsatt högre sjukfrånvaro än män (5,8 procent). Ungefär 59 procent av sjukfrånvaron består av långtidsjukfrånvaro (mer än 59 dagar). Andelen långtidsjukfrånvaro har sjunkit för första gången på flera år.

Sjukfrånvaro 2019 i relation till ordinarie arbetstid (%)

Totalt	8,3
KS/ KLF	8,5
KS/ TEK	7,7
KS/ AME	8,6
BMN	4,2
KUF	4,3
BUN	7,1
SOC	10,1
Ålder 1-29 år	6,8
Åldern 30-49 år	8,3
Åldern 50-99 år	8,7

Utvecklande yrkesroll

Intern rörlighet är ett utmärkt sätt att behålla kompetenta medarbetare som vill utvecklas men inte byta arbetsgivare. Att skapa interna karriärvägar är därför viktigt för vår kompetensförsörjning. Att rekrytera internt istället för att alltid annonsera externt har tagit fäste under året och blivit mer legitimt. Under 2019 kan vi därför se att 68 medarbetare har fått ändrad roll eller bytt arbetsplats inom den egna organisationen, med flest inom Socialförvaltningens verksamhetsområde. Under 2019 anställdes 14

nya chefer och av dessa var 12 redan anställda i en annan roll hos oss.

För att alla medarbetare ska kunna utvecklas i sin yrkesroll ska de ha en individuell utvecklingsplan. Utvecklingsplanen ska ha utgångspunkt i att både medarbetaren och verksamheten ska utvecklas kontinuerligt. Planen skapas i dialog mellan medarbetare och närmast chef, lämpligen i samband med medarbetarsamtalet.

Gott ledarskap

Den sista december 2019 fanns det 101 chefer i vår organisation, varav 94 jobbar som chef på heltid och 8 jobbar som chef på delar av sin arbetstid.

Eftersom ett gott ledarskap är helt avgörande för en god arbetsmiljö där medarbetarna mår bra och kan skapa goda resultat, satsar vi på våra ledare. Varje chef får ett tydligt uppdrag och en grundlig introduktion till sin roll. Vi erbjuder ständig kompetensutveckling och stöd i form av specialister. Och alla chefer får riktning för sitt ledarskap genom vår gemensamma värdegrund - ansvar, engagemang, öppenhet och tillsammans.

Under 2019 har alla chefer i vår organisation kunna ta del av följande:

- Introduktion för nya chefer
- Utbildning i lönebildning och löneöversyn
- Utbildning i kompetensbaserad rekrytering
- Arbetsmiljö för chefer
- Arbetslivsinriktad rehabilitering, grund och fördjupning

- Adato som verktyg för rehabilitering
- KIA som verktyg att följa upp arbetsskador och tillbud

Alla chefer som ingår i förvaltningars ledningsgrupper har dessutom vid två tillfällen under året haft möjlighet att delta i kommundirektörens Ledarskapskonferens, där temat varit organisationsutveckling och samverkan. För att ytterligare stärka chefer i de utmaningar som kan uppstå i vardagen har vi upphandlat chefscoacher som chefer kan använda sig av.

Hög delaktighet

För att Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsplats där verksamhetsmålen nås är det viktigt med dialog och delaktighet och att alla medarbetare har möjlighet och förutsättningar för att påverka utformningen av sitt arbete. Därför finns det ett lokalt samverkansavtal. Utgångspunkten för samverkan är att arbetsmiljön och verksamhetens resultat blir bättre när dialog och delaktighet finns. I samverkansarbetet eftersträvas en helhetssyn på verksamheten och det bygger på mötesplatser för att integrera verksamhet, medbestämmande, arbetsmiljö och hälsa.

För att skapa möjlighet för inflytande och delaktighet har vi olika mötesforum. Det finns möjlighet till dialog mellan chef och medarbetare på årliga medarbetarsamtal och månatliga arbetsplatsträffar. Arbetsgivaren för även dialog med fackliga organisationer på lokala och centrala samverkansgrupper minst 8 gånger per år. Det är viktigt att alla har möjlighet att framföra sina åsikter. Därför sker samverkan i olika former och på olika nivåer, allt från den dagliga kontakten på arbetsplatsen till i mer formella former där de fackliga organisationerna möter

arbetsgivarrepresentanter i samverkansgrupper.

Lika möjligheter

Genom att arbeta med likabehandlingsfrågor får vi en verksamhet som berikas av olika erfarenheter och på ett bra sätt speglar vårt samhälle. Genom att rekrytera kompetensbaserat säkerställer vi i högre grad lika möjligheter för våra arbetssökande, både internt och externt.

Jämställdhets- och jämlikhetsarbete kräver kunskap om nuläget för att kunna arbeta med förändring. Därför deltar Östhammars kommun i Nyckeltalsinstitutets ranking Jämix (Jämställdhets-index).

Resultatet av Jämix 2019 blev 87 poäng, en försämring med 18 poäng från föregående år. Försämringen beror på färre yrkesgrupper med jämn könsfördelning, större skillnad i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män och större skillnad i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män. Fler kvinnor än män jobbar deltid.

Sedan 2016 genomför kommunen lönekartläggningar varje år. På så sätt har vi kunnat upptäcka och åtgärda ett antal osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor. Vissa osakliga löneskillnader, framförallt mellan yrkesgrupper, tar dock flera år att komma till rätta med. 2019 års lönekartläggning visade att flera tidigare löneskillnader nu jämnats ut.

När andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40/60 procent eller jämnare kan vi kalla den för jämställd. Av kommunens 60 yrkesgrupper var 7 jämställda. Kommunens ledningsgrupp består av kommundirektör samt förvaltningschefer. Under 2019 innebar det 8 personer, varav 5 kvinnor och 3 män.

Hållbar arbetsgivare

Ett systematiskt förbättringsarbete inom de sju nämnda strategiska områdena är en förutsättning för att öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Den alltmer kännbara svårigheten att bemanna

kommunens verksamheter leder till att medarbetare, chefer och förtroendevalda gemensamt behöver hitta nya lösningar för att säkra kompetensförsörjningen framöver.

Hållbarhetsbokslut

Östhammars kommun har en tydlig målsättning att arbeta för en hållbar kommun. Det tydliggörs genom att ett av kommunfullmäktiges fyra inriktningsområden är En hållbar kommun. Utöver denna tydliga och mätbara målsättning så finns policydokument för både ekologisk och social hållbarhet. I dessa policydokument anges ett antal prioriterade inriktningsområden, i linje med kommunrelevanta fokusområden i Agenda 2030. Utifrån dessa prioriterade områden rapporterar samtliga nämnder och förvaltningar hur de bidragit till hållbarhetsarbetet under det gångna året.

Ungas utbildning, uppväxt och välbefinnande

I kommunen finns en förvaltningsövergripande grupp som arbetar gemensamt kring ungas välbefinnande. Under året kan särskilt lyftas projektet Dans utan krav, mobil ungdomsgård under sommaren och införandet av ungdomsgård i Alunda. Förutom detta så har arbetsgruppen varit engagerad i arbetet med att implementera barnkonventionen som lag från och med 2020.

Ett område som tidigare identifierats som särskilt viktigt utifrån de ungas välbefinnande och uppväxt är detaljplaneområdet. Den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen, PBL, har visat sig vara ett viktigt verktyg för att långsiktigt kunna säkra barns och ungas tillgång till en god utemiljö. Våren 2019 var vi och pratade med elever i årskurs 8 om hur det är att arbeta med samhällsplanering på en kommun, under deras Samhällsvecka. I detaljplaner är frågor som närhet och möjlighet att ta sig från bostadsområde till skola och fritidsaktiviteter med i form av gång- och cykelvägar viktiga.

Barn- och utbildningsnämnden

Målet är att alla elever ska nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Alla elever ska ha en god hälsa och bra livskvalitet.

Arbetet med Specialpedagogiska skolmyndigheten ska leda till en utveckling av den tillgängliga lärmiljön, så att skolan blir mer likvärdig för alla elever i Östhammars kommun.

Kultur- och fritidsnämnden

Kommunen har ett stort antal idrottsanläggningar vilket borgar för goda möjligheter till fysisk träning. Arbetet med att förbättra folkhälsan fortlöper med nya projekt, t ex Rörelseglädje för alla hela livet tillsammans med Riksidrottsförbundet.

En hälsoutvecklartjänst har tillkommit och med det stärks arbetet med förvaltningens prioriterade grupper ytterligare. Ungdomar är en prioriterad grupp för arbetet med trygghet, välfärd och folkhälsa. Genom att erbjuda attraktiva aktiviteter och lokaler för ungdomar bidrar verksamheten till detta.

För att skapa förutsättningar för aktivitet och välbefinnande har stora resurser lagts på att skapa ett bra utbud av lovaktiviteter (gratis bad och aktiviteter, turneringar, film- och musikskapande, övernattningar, bio osv). Detta har varit mycket uppskattat och något som kommer att vara prioriterat även framgent.

Socialnämnden

Inom närvårdsarbetet i kommunen, men även på regional nivå, har barn och unga varit i fokus.

Socialnämnden och Barn- och utbildnings-

nämnden har i samverkan med Samordningsförbundet arbetat vidare med projektet Bryggan. Bryggan är en organisation som hjälper ungdomar mellan 16-29 år att bryta hemmasittande beteenden och att i stället återgå till skolgång eller praktik.

Förvaltningen har tillsammans med grundskolorna tagit fram ett avtal för samarbete kring planering av PRAO-platser inom Vård och omsorgs verksamheter.

Trygghet, hälsa och välfärdstjänster

Kommunen har tillsammans med Polisen ett tecknat samverkansavtal samt ett årligt medborgarlöfte. 2019 års medborgarlöfte var att genomföra en trygghetsvandring i Östhammar. Trygghetsvandringar har utförts på de övriga tätorterna i kommunen tidigare år. Utifrån dessa trygghetsvandringar är målsättningen att förbättra utomhusmiljöer som kan upplevas otrygga. Där kan det röra sig om allt ifrån ökad belysning, skötsel av grönytor till trafikmängden på platsen.

Bygg- och miljönämnden

Nämnden bedriver tillsyn enligt miljöbalken. Inför varje verksamhetsår beslutar nämnden om en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Tillsynen ska bedrivas så att trygghet uppnås för den enskilde medborgaren eller verksamhetsutövaren. Det innebär konkret att de människor som blir utsatta för tillsyn ska behandlas lika, ska få tydliga besked, ska behandlas med respekt och rättssäkerhet. Rättssäker tillsyn innebär att handlägningsrutiner ska följas. Den enskilde medborgaren eller verksamhetsutövaren som utsätts för tillsyn, ska ha möjlighet att

föra fram sin talan i ärendet.

Beslut ska grundas på vedertagen rättspraxis och vara granskade. Helhetssyn ska tillämpas i tillsynen. Det innebär konkret att samverkan ska ske mellan flera avdelningar i enskilda tillsynsärenden när så är befogat. Om vi samarbetar kan det underlätta för den vi riktar tillsynen mot att förstå vad målet med tillsynen är.

Under 2019 har planenheten fortsatt att lägga vikt vid att bevara områden för natur och rekreation i detaljplaner, samt arbeta för gång- och cykelvägar till planområdena som en del i att underlätta för folkhälsan och mer rörelse i vardagen.

Barn- och utbildningsnämnden

På grundskolan och gymnasiet läser alla elever ämnet idrott och hälsa som ger tillfälle att uppleva och förstå betydelsen av rörelseaktiviteter och deras samband med välbefinnande och hälsa.

Försämrade siffror kring andelen unga som mår bra kan konstateras i länet som helhet, men Östhammars siffror ligger under länet, framför allt för flickor i åk 9. Detta är en ögonblicksbild som bör kompletteras med den löpande bild vi har av våra ungdomars mående på skolorna. Ett kvalitativt sätt att undersöka elevers hälsa är påbörjat.

Östhammars kommun har tydliga rutiner för förebyggande åtgärder och för rapportering av kränkande behandling till huvudmannen. Det finns ett digitalt system som ger viktig information om vilken typ av kränkning som skett och var den skett. På så vis kan rektorer sätta in rätt åtgärder.

Kultur- och fritidsnämnden

För att skapa trygg idrott för unga i kommunens föreningsliv har arbetet med High Five fortgått under året. High Five är ett samarbete mellan KFN, Rädda barnen och Riksidrottsförbundet. I arbetet ingår utbildning för ledare, aktiva och föräldrar i hur man motverkar mobbing och arbetar aktivt med en positiv värdegrund och ett inkluderande klimat.

Ungdomsgårdar finns nu i Östhammar, Österbybruk, Gimo och Alunda (där högstadieskolor finns) och är viktiga aktörer för att skapa meningsfull fritid för ungdomar. Genom ungdomsgårdarnas insatser ser vi att det blir lugnare på orterna och en högre känsla av trygghet. I arbetet på ungdomsgårdarna har stor vikt lagts vid att ge lika stort utrymme (både fysiskt och verbalt) till tjejer och killar. Målsättningen är att låta ungdomarna delta i prioriteringar och därigenom få en dialog om jämställdhet och likabehandling. Förslag från ungdomar höras om bl.a. lika stort utrymme på ungdomsgården för tjejer och killar.

Personalen på ungdomsgårdar och anläggningar har inlett ett gemensamt värdegrundsarbete med målsättningen att på bästa sätt möta medborgare.

Lovaktiviteterna har utvecklats vidare under året och innehåller nu ett brett utbud, både i egen regi och i samarbete med andra aktörer. Idrottsanläggningarna har spelat en större roll än tidigare med fria badtider etc.

Bibliotekens uppdrag är att tillhandahålla ett attraktivt utbud av litteratur och kulturaktiviteter till alla medborgare. Biblioteken är öppna för alla och arbetar aktivt med att nå ut även till de som inte själva kan ta sig till biblioteket. Under

året har öppettiderna ändrats utifrån önskemål och för att nå fler.

Hälsoutvecklaren och gyminstruktören har genomfört ett flertal aktiviteter för de seniora medborgarna för att skapa dialog och ge information om hälsa, kost, träning etc.

Socialnämnden

Inom socialnämndens område har förebyggande arbete skett kring missbruk, psykiskt välbefinnande, våld i nära relationer, stöd till brottsoffer och att bryta isolering.

Förvaltningen har fortsatt med uppsökande hembesök i gruppen äldre, för dem som så önskar, och övriga har fått material hemskickat.

För att kunna ge en så trygg hemgång som möjligt för den enskilde efter en sjukhusvistelse, har Vård och omsorg satsat på aktivt teamarbete mellan biståndshandläggare, legitimerad personal och chefer. Detta teamarbete kommer på sikt att ge större möjligheter för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet, så länge som man önskar.

Arbete och inkomst

Under 2019 beslöt Arbetsförmedlingen att stänga sin lokal i kommunen. Arbetsförmedlingens uppdrag förändrades och den kommunala arbetsmarknadsenheten (AME) har tyvärr tappat en stor del av kontakten med Arbetsförmedlingen i och med detta. Och då Arbetsförmedlingen är mitt uppe i förändringen av sitt arbete tas inte beslut om arbetsmarknadsanställningar lika snabbt som tidigare och människor riskerar att hamna mellan stolarna.

AME arbetar med att stödja människor boende

i kommunen som står långt ifrån arbetsmarknaden. Detta gäller nyanlända och personer med olika funktionshinder (ej LSS). Genom att "träna" i tex kommunens praktiska verksamheter så utvecklas dessa personer och ges större möjlighet att etablera sig på den ordinarie arbetsmarknaden.

AME har även verksamhet för personer med psykisk ohälsa. Dessa får personligt och individuellt stöd att utveckla sig socialt och i grupp för att så småningom kunna prova en praktikplats.

Bygg- och miljönämnden

Det finns ett gott samarbete med Region Uppsala angående t.ex. kollektivtrafik. Det hänger samman med planeringen av sista etappen av 288:an, vilket kommer gynna kommunens ekonomiska tillväxt då fler kan välja att pendla och bo i kommunen. Arbetsmarknadsregionen blir även den större om det går fortare och enklare att transportera sig.

Barn- och utbildningsnämnden

Grundskolan har en samhällsvecka i år 8 där eleverna får komma i kontakt med olika yrkesrepresentanter. För övrigt på grundskolan är studiebesök på företag vanligt, samt PRAO.

Gymnasiet har tillsammans med företagen olika branschråd, utvecklande praktik och arbetsplatsförlagt lärande, (apl) samt ung företagsamhet (Uf).

En halvdag kring arbetsmarknad anordnades av Bruksgymnasiets och Vuxenutbildningens SYV-grupp i samarbete med Arbetsförmedlingen, näringslivskontoret och andra aktörer där eleverna samt besökare fick möjlighet att möta

framtidens utbildningar och arbetsgivare.

Vuxenutbildningens och gymnasieskolans vårdutbildningar ingår i Vård- och omsorgscollege (VOC) som är en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningar. Syftet är att tillsammans skapa attraktiva och moderna verksamheter med hög kvalitet. Samverkan finns på lokal och regional nivå, och utgår från tio kvalitetskriterier.

Vuxenutbildningens Yh-utbildning ingår i Teknikcollege som är en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningar. Syftet är att tillsammans skapa attraktiva och moderna verksamheter med hög kvalitet. Samverkan finns på lokal och regional nivå.

Vuxenutbildningen är mycket viktig för området som arbetsmarknadspolitik, kompetensförsörjning och regional utveckling. I detta arbete är en studie- och yrkesvägledande funktion av avgörande betydelse för individen och för samhället.

Inkludering och sociala relationer

Kommunens arbetsmarknadsenhet (AME) har ansvar för mottagandet av nyanlända flyktingar som kommer genom anvisningar från Migrationsverket. Under 2019 var antalet nyanlända flyktingar 44 personer. De nyanlända kom från olika länder, bland annat Syrien, Eritrea och Afghanistan. Inom flyktingområdet samarbetar kommunen med såväl andra myndigheter som civilsamhället, för att skapa en så bra integration som möjligt.

Extratjänster är ett bra exempel på ett sätt att förbättra inkludering genom arbete. Extratjänst-

ter innebär att nyanlända får prova på att arbeta inom olika välfärdstjänster. Detta är kostnadsfritt för kommunen och är ett bra första steg att lära sig hur svensk arbetsmarknad fungerar. Extratjänster kan även användas för långtidsarbetslösa. Under 2019 drog Arbetsförmedlingen tillbaka möjligheten till extratjänster.

Barn- och utbildningsnämnden

BoU har en kommunövergripande specialpedagog som är samordnare och ansvarig för svenska som andra språk.

Nyanlända har studiehandledning och svenska som andra språk, SVA.

Vuxenutbildningen har satsat på en språkstödjare genom extratjänster samt introduktionsgrupp där elever under en intensivundervisning tillägnar sig baskunskaper i det svenska språket.

Kultur- och fritidsnämnden

Målsättningen för KFN är att arbeta för en stärkt folkhälsa genom att erbjuda invånarna förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv. Förvaltningens prioriterade grupper är unga 7-20 år och 65+.

Genom att samlokalisera bibliotek och ungdomsgårdar stärks möjligheten att fler unga hittar till biblioteket och genom det kan få tillgång till ett utökat utbud av aktiviteter.

Ungdomsgårdarna har ett uppdrag att arbeta med att minska utanförskap och stärka inkludering.

De lovaktiviteter som genomförs planeras för att tilltala en så bred grupp av ungdomar som möjligt. Under året har kommunikationen kring

aktiviteterna ökat ytterligare för att säkerställa att så många som möjligt nås av de erbjudanden som finns.

Socialnämnden

Vård och omsorg har under året arbetat för och fått godkänd återcertifiering inom Vård och omsorgscollege. I detta arbete ingår en överenskommelse att utbilda fler språkombud. Vård och omsorg har också tillsammans med skolan planerat och utbildat ett 30-tal språkstödjare/inkluderingshandledare, som stödjer nyanställd personal i dokumentation och kommunikation.

Delaktighet och inflytande

På kommunens externa hemsida finns ett antal tjänster för att underlätta och uppmuntra delaktighet och inflytande för kommunens invånare. Under året hanterades 5 medborgarmotioner, varav 3 fick tillräckligt stöd för att lämnas till berörd nämnd. Tjänsten Fråga politiken genererade 8 frågeställningar under året.

Sammanlagt hanterade Östhammar Direkt (ÖD) 67 000 telefonsamtal. Fördelningen på inkommen kanal för kundärenden fördelas enligt följande:

Östhammar Direkt	2019
Telefonsamtal	67 000
Kundärenden	35 000
Varav avslutat i ÖD	62%

Kanaler in till Östhammar direkt

Telefon	72%
E-post	21%
Besök	5%
Facebook	1%

Bygg- och miljönämnden

Genom att släppa in medborgarna i ett tidigt skede, innan den formella planprocessen börjar, kan kommunen fånga viktiga frågeställningar och öka kvaliteten i planeringen. Medborgardialog i samband med översiktlig fysisk planering kan gälla en ny översiktsplan eller ändring av översiktsplanen. Under 2019 har planenheten haft dialog med invånare under samrådsskedet i detaljplaner, genom öppna möten där alla är välkomna att delta, ge sina synpunkter och ställa frågor i det pågående planarbetet. I de naturvårds- och vattenprojekt som drivs inom planenheten samarbetar kommunen med föreningar och andra lokala aktörer.

Barn- och utbildningsnämnden

Skolan ska ge eleven möjlighet att ta ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. De ska succesivt utöva ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Eleven ska vidare ha kunskaper om demokratins principer och utveckla förmågan att arbeta i demokratiska former. På skolorna finns klassråd och elevråd. Det finns även skolråd på alla skolor och förskolor.

Kultur- och fritidsnämnden

Under året har ett flertal medborgardialoger, riktade till olika målgrupper, genomförts. Kom-

munens unga föredrar över lag att vara delaktiga och komma med inspel digitalt. För att göra den möjligheten större och för att utveckla gruppens delaktighet har ett app-system upphandlats och kommer att tas i bruk under 2020.

Biblioteken erbjuder litteratur, tidningar och tidskrifter på flera språk vilket ger nyanlända och utrikesfödda möjlighet att hålla sitt modersmål levande. Biblioteken erbjuder dessutom medier på lättläst svenska. Ett nytt särskilt mångspråksansvar har tilldelats en bibliotekarie.

På ungdomssidan arbetar KFN aktivt med att ungdomar ska integreras. Nämnden har deltagit i kommunens integrationsnätverk under året. Personal med utländskt ursprung har anställts på ungdomsgårdarna, varav en projektanställd genomförde ett filmprojekt om att vara nyanländ.

Socialnämnden

I samverkan med Region Uppsala har ett långsiktigt arbete påbörjats avseende personcentrerad vård. Personcentrerad vård är ett förhållningssätt som innebär att den enskilde personen involveras och att vården anpassas efter individens behov, resurser och förutsättningar. IBIC (Individens behov i centrum) och BBIC (Brukarens behov i centrum) är etablerade arbetssätt inom myndighetsbedömning och biståndsbedömning. Under året har arbetet fortsatt med implementering även inom utförarverksamheterna. Både IBIC och personcentrerad vård kommer att ge ökade delaktighet för brukarna och patienterna.

Ett flertal möten har hållits med

anhörigföreningen och föreningen har också ansvarat för temadagar kring demens där allmänhet och personal varit välkomna. Nämnden har via Länsstyrelsen fått medel för en brukarrevision av de kommunala råden. Brukarrevisionen har genomförts under hösten och ska redovisas på rådsmöte under våren.

Jämställdhet och likabehandling

Redan 2016 antog kommunfullmäktige en strategi för jämställdhetsintegrering. Samtliga nämnder och förvaltningar är därmed ålagda att rapportera all individbaserad statistik könsuppdelad, därefter analysera dessa uppgifter och agera utifrån resultat av analyserna. Uppföljningssystemet Stratsys har anpassats för att möjliggöra könsuppdelad rapportering.

Barn- och utbildningsnämnden

Alla förskolor och skolor har en plan mot kränkande behandling.

Förskolan arbetar med en treårsplan för jämställd förskola.

En genuspedagog är anställd för att arbeta med normkritiskt tänkande.

Kultur- och fritid

Under 2019 har ett gemensamt värdegrundsarbetet inletts med personalen från ungdomsgårdarna och anläggningarna för att stärka medvetenheten om jämställdhet och likabehandling.

Nämnden har inlett ett arbete med att se över och kartlägga hur tider och resurser till föreningar nyttjas och fördelas. Här finns utvecklingspotential och ett underlag för att kunna fatta medvetna beslut utifrån jämställdhet och likabehandling behövs.

Socialnämnden

Män och kvinnor ska ha lika möjlighet att nå bästa möjliga hälsa och livsvillkor, och få sina behov tillgodosedda.

Myndighetsutövningen och biståndsbedömningen utgår från BBIC (Brukarens behov i centrum), och handläggning, utredning, utformningen av insatser och arbetssätt stödjer nämndens jämställdhetsarbete.

Fysisk planering och tillgänglig service

Kommunen är skyldig att ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. I översiktsplanen ska kommunen redovisa grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden, hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, vilken hänsyn som ska tas till allmänna intressen och hur man tänker tillgodose riksintressen och miljö kvalitetsnormer. Av planen ska också framgå hur kommunen tänker ta hänsyn till nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för hållbar utveckling i kommunen. För tillfället arbetar vi med Översiktsplan 2021 där vi bland annat genomfört en miljökonsekvensbeskrivning.

Barn- och utbildningsnämnden

När nya förskolor och skolor byggs, så har det tagits fram både pedagogiska program och funktionsprogram, där det tas hänsyn till trygghet och en bra lärmiljö.

Kultur- och fritidsnämnden

Inom KFNs område finns ett uppdämt behov av att tillgodose tillgänglighet på kommunens utomhusbad. Badramper behövs på flera platser

och toaletterna behöver vara tillgängliga för alla.

Bemannings på anläggningarna är en källa till kritik. Förvaltningen har bemanning vissa tider på dagarna. Övriga tider går gymgäster in med kort. I dagsläget saknas möjlighet att bemanna mer även om det vore önskvärt.

Biblioteken är bemannade med personal med olika ansvarsområden vilket gör att det finns spetskompetens att möta ett brett spektrum av frågor och behov.

Vattenkvalitet (kust, sjöar, vattendrag och grundvatten)

Inom fokusområdet friskare vatten ska kommunen fokusera på att minska utsläpp av övergödande ämnen, arbeta med åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten, arbeta med vattenfrågan i strategisk planering och tillgängliggöra våra vattenmiljöer för invånare och besökare. En mycket viktig utvecklingsfråga för Östhammars kommun är dricksvattentillgången för våra invånare, deltidboende, företagare och andra verksamheter som behöver vatten. Under 2018 och 2019 har både politiker och tjänstepersoner utbildat sig i vattenfrågor, i samverkan med Gästrikre Vatten har ett vattenförsörjningsprogram tagits fram och kommunen har ansökt och fått projektmedel för att arbeta fram en VA-plan. Vi har fortsatt stora utmaningar i vattenförsörjningsfrågan både vad gäller kommunalt vatten och avlopp och i omvandlingsområden längs kusten med enskilda lösningar.

Barn- och utbildningsnämnden

Skolan ska genom ett miljöperspektiv ge elever

möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling. Skolorna har arbetat med hållbar utveckling under året.

Bygg- och miljönämnden

Genom vår miljötillsyn når vi många olika verksamheter som påverkar sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten. Kommunens tillsyn av verksamheter genomförs bland annat genom beslut enligt miljöbalken och plan- och bygglagen och ska leda till att miljö kvalitetsnormerna nås. En miljö kvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt. Miljö kvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Det finns ett tydligt fokus på vattenfrågor i kommunen. I dagsläget arbetar vi aktivt med att införa dagvattenlösningar, gärna i form av dagvattendammar i våra detaljplaner. I kommande detaljplaner kan vi utveckla dagvattenhanteringen ytterligare. Samtidigt behöver vi hitta lösningar som är hållbara på sikt både vad gäller effektivitet, förvaltning och skötsel. Samhällsbyggnadsförvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram ett strategiskt och politiskt förankrat styrdokument för kommunens samlade VA-planering som en del av kommunens översiktsplanering. I översiktsplanen kommer även många andra vattenplaneringsfrågor ingå. För samtliga planer och förhandsbesked som handläggs krävs utredning av möjlighet till dricksvatten och val av avloppslösningar kopp-

lade till recipienten och miljö kvalitetsnormerna. Här har vi ett behov av stöd från nationellt och regionalt håll i hur vi ska arbeta effektivt med denna typ av utredningar i samhällsplaneringen.

Inom bygglovsverksamheten arbetar vi med rent vatten och sanitet för alla. Vid ny vattenbrunn kräver vi in resultat på vattenprov för att se att vattnet är bra. Vid anmärkningar påpekar vi detta till fastighetsägaren, så det inte missas. Vid otjänligt vatten så får inte fastighetsägaren slutbesked, det vill säga brunnen får inte tas i bruk. Syftet med detta är att tillgodose dricksvatten av god kvalitet till våra invånare.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har inget direkt uppdrag rörande vattenkvalitet men det är en aspekt i bedömningen av stödansökningar etc. Nämnden beviljar inte stöd till arrangemang som riskerar att påverka vattenkvaliteten i kommunen negativt. Ett exempel på det är att hänsyn måste tas till grundvattennivån under vintern när många önskar spola is. Nämnden har också uppmuntrat till att tennisbanor i Öregrund bevattnas med havsvatten istället för grundvatten. I Gimo stödjer nämnden arbetet med skidspår. Vatten till snön tas från Gimodammen för att inte påverka grundvattennivån.

Kommunstyrelsen

I det övergripande vattenstrategiska arbetet arbetar kommunstyrelsen med samordning av vattenfrågor mellan kommunens förvaltningar och nämnder. Genom ett handläggarnätverk där flera förvaltningar ingår, utbyter vi information och kompetensutvecklar oss i olika vattenfrågor. Under 2019 har gruppen fokuserat

mycket på att gå igenom och kvalitetssäkra den recipientkontroll som genomförs i de förbund och nätverk kommunen deltar i. Recipientkontrollen ger en viktig överblick av vattenkvaliteten i kommunens vatten. Dagvatten har varit ett annat fokusområde, eftersom vi konstaterat att det är en viktig fråga vi måste kunna hantera i vårt detaljplanearbete. Vi har också tillsammans med några grannkommuner påbörjat en metodbeskrivning av olika vattenbesparande åtgärder.

I det strategiska arbetet ingår att bevaka möjligheterna till projektmedel för att kunna räkna upp kommunens reurser i olika vattenfrågor. Under 2019 har kommunen fortsatt sitt deltagande i EU-projektet LIFE IP Rich Waters i syfte att öka vattenkvaliteten i Granfjärden och Östhammarsfjärden. Genom vårt deltagande i projektet har även stiftelsen BalticSea2020 bidragit med så kallade inneslutningsförsök i Granfjärden för att utreda bästa möjliga metod för att binda fosfor och öka vattenkvaliteten. Till år 2019 beviljades kommunen också ansökta lokala naturvårdsmedel (LONA) för att fortsätta arbetet med att kvalitetssäkra funktion och skötsel av Karö våtmark. Våtmarken har till syfte att minska framförallt kväveutsläppen från Östhammars reningsverk, men också fosfor och eventuellt läkemedel och mikoplaster. Tillsammans med Gästrike vatten har arbetet inletts med att installera en provtagningsstation, ta fram en skötselplan och kommunikation i form av skyltar och annat.

Andra vattenprojekt som fortsatt under året är arbetet delfinansierat med lokala naturvårdsmedel (LONA) kring Fyris östra källor. I projektet har kommunen tillsammans med Vattenrådet Fyris östra källor och Upplandsstiftelsen genomfört en studieresa under hösten

för att se exempel på hur andra kommuner och regioner arbetar med våtmarker, sjöar och vattenhållande åtgärder. I projektet ingår att ta fram en handbok för regleringen av dammarna i systemet. Det arbetet fortsätter och ska avslutas under 2020. Kommunen har under året stöttat Upplandsstiftelsen genom en ansökan av lokala naturvårdsmedel för Lortfjärden vid infarten till Öregrund. Där återskapas en våtmark som kommer att fungera som lekplats för kustfisk, vilket har positiv påverkan på vattenkvaliteten.

I samarbete med många aktörer genomfördes i maj Östhammarsfjärdens dag för skolelever och allmänhet. Kommunen är medlem i Svelands Kustvattenvårdsförbund, ingår Fyrisåns vattenförbund och organisationen Mälaren en sjö för miljoner. För att hålla oss ajour med hur andra kommuner arbetar, deltar vi i regionala nätverk med fokus på vattenfrågor, som Länet's vattenvårdsgrupp som hålls samman av Upplandsstiftelsen samt länet's kommunekologer, som bildat ett eget nätverk under året. Genom dessa medlemskap och samarbeten tar vi del av erfarenheter i vattenvårdsarbete.

Naturvård och friluftsliv

Inom inriktningsområdet naturvård och friluftsliv lägger kommunen fokus på att ta hänsyn till dessa aspekter i samhällsplaneringen, på konkreta samarbeten med andra organisationer som Upplandsstiftelsen, kommuner i länet, lokala föreningar och organisationer. Andra viktiga delar i naturvårdsarbetet är utveckling och förvaltning av natur- och friluftsområden för boende och besökare samt spridning av kunskap om natur och friluftsliv.

Barn- och utbildningsnämnden

Skolan ska genom ett miljöperspektiv ge elever möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling. Skolans alla rektorer har under året arbetat med hållbar utveckling.

Bygg- och miljönämnden

I skapandet av nya detaljplaner är det kommunens ansvar att se till att naturen får ta plats. Det gör planenheten i dagsläget genom t.ex. naturvärdesinventeringar, miljökonsekvensbeskrivningar och genom att anpassa planerna så att båda biologiska naturvärden och rekreationsytor behålls.

Östhammars kommun har ett antal ansvarsarter och naturtyper som är särskilt viktiga att fokusera på. Inom planenheten drivs projekt och löpande arbete tillsammans med Tekniska förvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen med syfte att kartlägga, utveckla, bevara och tillgängliggöra naturområden i kommunen med fokus både på rekreation och naturvärden. Under 2019 har särskilt fokus lagts vid Aspbo naturreservat utanför Österbybruk, Hummelfjärd och Lortfjärden i Öregrund samt stiftelsen Gräsöfondens arbete på Gräsö. Den grönstrukturinventering av kommunal skogs- och parkmark som slutfördes 2018 har nu införts som en del av planeringsunderlaget för kommunens samhällsplanering.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden har ett stort uppdrag att stärka förenings- och friluftsliv. Under året har kommunen deltagit i EU:s Central Baltic-projekt S:t Olav Waterway, världens första pilgrimsled över havet. Den del av rutten som går genom Östhammars kommun kallas Vikingaleden och anknyter befintliga Upplandsleden från Grisslehamn. Projektet leds av Åbo Akademi och Kultur- och fritidsnämnden sitter med i styrgruppen. Invigning av leden skedde i juni.

Kultur- och fritidsnämnden delar årligen ut stöd i olika former till föreningar som på olika sätt verkar inom friluftslivet. Förvaltningen har också samarbeten med Upplandsstiftelsen och projektet Smultronställen som syftar till att kartlägga särskilt fina områden i naturen att vistas i, samt Upplandsleden som sträcker sig genom hela kommunen från Vällen till Florarna. Ett pågående projekt är utvecklingen av Tallparken i Östhammar för att få fler människor att aktivt ta del av kommunens utbud av friluftsliv.

Under loven och även under övriga året genomförs uteaktiviteter på fritidsgårdarna.

Kommunstyrelsen

I det strategiska naturvårdsarbetet på kommunen ingår att stödja samtliga förvaltningar i naturvårdsfrågor. Det görs genom att ta fram underlag motsvarande den grönstrukturinventering som utfördes under 2017-2018 och nu finns i kommunens planeringsunderlag, men också som stöd i beställning och bedömning av naturvärdesinventeringar och i frågor som rör förvaltning av kommunens skog och parkmark. Under året har naturvärdesinventeringar för flera detaljplaner utvärderats och använts som en del i planläggningen.

Genom ett handläggarnätverk inom kommunen med fokus på natur och friluftsliv, där flera förvaltningar ingår, kan gemensamma projekt och naturvårdsfrågor hanteras. Under 2019 har flera skötselråd startat upp för natur- och friluftsområden där kommunen är markägare men förvaltningen delas med andra, bland annat Upplandsstiftelsen. Det rör framförallt Aspbo naturreservat, Gräsö gård och Kallerö. Syftet med skötselråden är att effektivisera och tydliggöra fördelning av skötsel och genom samlade krafter kunna arbeta med utvecklingsfrågor i områdena. Alla dessa områden har naturvärden men också stort fokus på rekreations- och friluftsvärden för våra invånare och besökare.

I det strategiska arbetet ingår att bevaka möjligheterna till projektmedel för att kunna räkna upp kommunens resurser i olika naturvårdsfrågor. Under 2019 pausade regeringen de lokala naturvårdsmedlen som annars kunnat sökas årligen. Bidraget återinfördes under slutet av 2019 och kommunen har nu sökt projektmedel med fokus på natur och friluftsliv inför 2020. Genom samarbeten med Upplandsstiftelsen, Visit Roslagen, Biotopia och andra har informationen om natur och friluftsliv på hemsidan uppdaterats och kommer löpande byggas upp. Vi använder också appen och hemsidan Naturkartan. Där kan man lätt leta upp besöksvärda områden i sin närhet.

Östhammars kommun var 1995 med och in-stiftade stiftelsen Gräsöfonden. Genom politisk medverkan i styrelsen och tjänstemannamedverkan i arbetsgruppen arbetar stiftelsen i enlighet med stadgarna för att gynna natur- och kulturlandskapet på Gräsö. Stiftelsen lånar ut slätterbalk, delar ut bidrag och priser samt berättar om landskapet i informationsbyggnad

vid Gräsö gård. Ett tiotal besöksmål runt om på Gräsö samförvaltas av Gräsöfonden, Östhammars kommun och Upplandsstiftelsen. Under 2019 ansökte stiftelsen om permutation för att få möjlighet att använda insamlade medel i verksamheten. Kammarkollegiet godkände permutationen så stiftelsen kan från och med 2020 arbeta mer intensivt med landskapsvård och stödjande verksamhet.

Energi och klimat

Kommunens energi- och klimatarbete syftar till att minska vår organisations utsläpp av klimatpåverkande gaser genom att minska och effektivisera vår energianvändning samt att styra om mot förnybara energikällor. Kommunen arbetar även, främst genom energi- och klimatrådgivningen, utåtriktat mot företag, organisationer och privatpersoner i samma syfte.

Lokaler och verksamheter

Mål har tidigare satts om fler solcellsinstallationer på kommunägda fastigheter. Nu har vi en installerad effekt på 53 kW fördelat på två byggnader, kommunhuset och Alma förskola. En utredning om var vi kan placera fler solceller på våra fastigheter har slutförts och en flerårsplan för fler solcellsinstallationer antogs 2019. Sedan flera år tillbaka är all el som kommunen köper in för vår verksamhet Bra Miljöval-märkt el. De anläggningar kultur- och fritidsförvaltningen förfogar över har under året uppdaterats på flera sätt för att minska klimatpåverkan. Arbete med att se över fler anläggningar, t.ex. ishallar, pågår. Medarbetarna ska i första hand välja att resa kollektivt. På biblioteken finns information kring energi- och klimatfrågor.

Måltidsenheten har arbetat fram en modell för att minska svinnet kallad Östhammarmodellen.

Med stöd av denna arbetar vi sedan 2019 med hållbarhet utifrån att vi ska minska svinnet. Vi utförde två mätningar av matsvinn i våra restauranger och matsalar under 2019. Vi har även deltagit i en landsomfattande undersökning som utförts av SLV gällande svinn på offentliga restauranger och matsalar. Utifrån dessa resultat om vi jämfört med övriga kommuner så har Östhammar kommun en relativt låg andel matsvinn. Vi ser även att vi inte har "kampanjat" tillräckligt mycket för att se någon signifikant skillnad mellan våra två mätningar som utfördes under 2019. Men det är nu vi har övat och det är nu vi tillsammans med skola och särskilda boenden kan göra skillnad – vi behöver bara samverka och samarbeta för att ytterligare minska vårt matsvinn för att bidra till hållbarhetsmålen inom Agenda 2030.

Under sommaren har regnvatten samlats in för att användas till bevattning av blommor i våra orter. Det har fallit väl ut och det har inte används något färskvatten till bevattning. Det har även installerats en pumpanläggning som pumpar havsvatten till bevattning av Öregrunds tennisbanor som tidigare bevattades av färskvatten

Transporter

Östhammars kommun arbetar för att minska klimatbelastningen från våra transporter. Kommunfullmäktige antog i slutet på året Hållbarhetslöften inom en rad områden i syfte att minska utsläppen av växthusgaserna. Där ingår att på sikt byta ut samtliga fossilbränsle drivna bilar till alternativ som drivs på el eller förnyelsebara bränslen. I kommunens bilpool är 5 av 7 fordon laddbara och totalt är drygt en tredjedel av kommunens 110 bilar laddbara. Dock är många fordon s.k. laddhybrider som till stor del också

går på bensin. Dessa ska vi under 2020 byta till rena elbilar, nu när utbud och räckvidd ökat för dessa fordon. Satsningen på elbilar i poolen har mottagits väl och med utbyggnad av laddare för övriga verksamheter kan denna satsning på sikt ge kraftigt minskade CO2-utsläpp. Under 2019 har vi tyvärr sett en ökning av totala utsläpp från kommunens tjänstebilar, från 394 ton 2018 till 451 ton 2019. Orsakerna till detta, t.ex. hur tankade volymer står i relation till ev. ökning i antalet körda mil, ska utredas.

En ny resepolicy med riktlinjer kring hur vi reser har tagits fram och för att öka kännedomen om denna har även en informationsfilm gjorts. För att minska växthusgasutsläppen från våra resor krävs förutom satsningen som görs på elfordon att vi i hela organisationen har ytterligare fokus på att ersätta tjänsteresor med bil med kollektiva färdmedel. Under 2019 har samhällsbyggnadsförvaltningen strukturerat om sina tillsynsärenden i olika geografiska områden, detta för att effektivisera och kunna göra många tillsynsbesök under samma resa. Detta sparar pengar, tid, bränsle och slitage på bilar och på vägar.

Kommunen har färdigställt ny gång- och cykelväg längs Albrektsgatan i Östhammar med ny ljusstark men energieffektiv belysning och arbetat med trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter på flera tätorter, bl.a. farthinder och ny gångbana för säker skolväg i Öregrund. Utbyggnad av pendlarparkering Alunda påbörjad 2019. Nyasfaltering av gång- och cykelvägar har gjorts runt om i kommunen. Nya busshållplatser klara vid stora Coop.

Uttåtriktad verksamhet

Intresset från allmänhet, företag och föreningar för solceller har ökat kraftigt och 2019 har

Östhammars kommun arbetat mycket med informationsinsatser inom solenergi. Vi deltar i Insatsprojekt solel som leds av Energimyndigheten, för att uppfylla de nationella målsättningarna kring solel, men också i projektet Framtidens solel där syftet är att få till fler investeringar i solcellsanläggningar bland företag, föreningar och allmänhet. Kommunen som geografisk yta ligger nu på andra plats bland länets åtta kommuner, när det kommer till installerad solcellseffekt per person. Positivt är också att vi nu har två lokala leverantörer av solcellsprodukter i kommunen.

Under året har vi ordnat studiebesök, föreläsningar, visat kommunkontorets egen solcellsanläggning och ordnat mässa och föredrag om solel på Storbrunn. Vi har även fokuserat på att sprida information på välbesökta evenemang där vi visat solceller och berättat om förutsättningarna. Vi erbjuder också provkörning av kommunens elbilar, i syfte att få fler att satsa på fossilfria fordon.

I större bygglovsärenden tar samhällsbyggnadsförvaltningen in energiberäkning och granskar beräkningen tillsammans med byggherren under tekniskt samråd, och diskuterar olika lösningar för att ytterligare kunna göra justeringar för att till exempel få lägre uppvärmningskostnader, genom till exempel ha fönster med låga U-värden och mer isolering i väggar/tak.

I slutet av mars hölls den världsomspännande klimatmanifestationen Earth Hour. Östhammars kommun stödde manifestationen bl.a. genom en tävling där klasser och förskoleavdelningar i kommunen deltog med olika aktiviteter. Klasserna arbetade bl.a. med WWF:s material och funderade kring hur man kan göra för att minska energianvändningen och utsläppen av

klimatpåverkande gaser. Klasserna som engagerade sig deltog i utlottningen av 10 priser á 1000 kr att användas på valfritt sätt av klassen. I år deltog 37 klasser och förskoleavdelningar, nytt rekord med marginal!

Kemikalier och hälsa

Miljögifter, kemikalier och hälsa är ett omfattande område som styrs mycket av nationella och internationella regelverk, men det finns delar som det går att arbeta med väldigt konkret på kommunal nivå. Syftet är att minska riskerna för våra invånare att utsättas för kemikalier i den kommunala verksamheten och till viss del i vår omgivning. Östhammars kommun har valt att fokusera arbetet på skola och förskola, tillsyn samt upphandlingar. Vi arbetar också med att sanera förorenade områden.

Barn- och utbildningsnämnden

Uppdraget skolan har är att sköta kemikalierna i ämnet Kemi på ett säkert sätt. Alla kemilärare i kommunen har fått utbildning under året. Nämnden har beslutat om en handlingsplan för Giftfri skola respektive Giftfri förskola.

Bygg- och miljönämnden

Kommunens bygg- och miljönämnd är tillsynsmyndighet för en rad olika områden inom miljö- och hälsoskydd. Tillsynsmyndighetens uppgift är att säkra god hälsa och god miljö för alla som bor och verkar i kommunen, samt för våra besökare.

Vi arbetar med utgångspunkt i miljöbalken, olika förordningar och i allmänna råd från till exempel Socialstyrelsen för att se till så att alla som verkar i kommunen följer svenska och internationella regler för miljö- och hälsoskydd.

Vi arbetar med tillsyn inom en rad olika områden som berör både privatpersoner, företagare och andra verksamheter i kommunen. Några exempel på vad vi arbetar med är tillsyn av:

- hantering och märkning av olika typer av kemikalier hos företag och privatpersoner
- lokaler med yrkesmässig hygienisk verksamhet
- miljöfarliga verksamheter

Rent praktiskt arbetar vi bland annat med att besöka verksamheter runt om i kommunen som till exempel använder kemikalier eller som har annan potentiell påverkan på människors hälsa eller miljön. Våra tillsynsbesök kan vara både planerade och oplanerade. Ofta har vi specifika aspekter av en verksamhet som vi kommer ut för att titta mer på, till exempel avfallshantering eller vattenskydd.

När vi är ute på tillsynsbesök tittar vi på att den vi är hos uppfyller de krav som ställs i miljöbalken, bland annat att ansvariga har de kunskaper som krävs och att man identifierat vilka risker som finns i verksamheten. I större bygglov kräver vi in radonmätning.

Kommunstyrelsen

Måltidsenheten har fortsatt arbetet med att arbeta både med ekologiska livsmedel och möjliggöra för närproducerade livsmedelsproducenter att delta i upphandlingar. Inom måltidsenheten och stadenheten hålls förteckningar på vilka kemikalier som används. Vi tillämpar kemikaliefri städning i skollokaler och förskolelokaler. Genom statliga bidrag agerar vi huvudman i sanering av vissa förorenade områden.

Under 2019 har miljösakskunnig deltagit i arbetet

med att ställa miljökrav i flera upphandlingar, som rådgivande till upphandlingsenheten. I samarbetet Uppsala Kemikalienätverk kompetensutvecklar vi oss tillsammans med flera av

länets kommuner, Arbets- och Miljömedicin och universiteten, för att bättre arbeta med kemikaliefrågor inom våra organisationer.

Kommunens verksamhet

Nämndernas verksamhet

I förvaltningsberättelserna som följer redogör nämnderna för sitt arbete utifrån respektive verksamhetsområden och Kommunfullmäktiges fyra strategiska inriktningsområden. Det senare sker via nämndernas mål och styrtal. Samtliga nämndmål utgår från något av de strategiska inriktningsområdena och måluppfyllelsen kontrolleras via styrtal, med kopplade måltal.

Årets utfall, i förhållande till måltalet, avgör om ett styrtalär uppnått (grönt), delvis uppnått (gult) eller inte uppnått (rött).

Görsingsspecifika inställningarna när styrtal sätts upp gäller standardintervallen:

- ≤ 80 %
- ≤ 81 - 99 %
- = 100 %

Ett nämndmål kan endast bedömas vara uppnått eller inte uppnått (grönt eller rött) och beror av uppfyllelse av de styrtal som hör till målet. Såväl måluppfyllelse som styrtalens utfall följs av en analyserande text.

I linje med kommunens strategi för jämställdhetsintegrering skall all individbaserad data redovisas könsuppdelad. Eventuella avsteg från detta skall kommenteras och motiveras.

Kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltning

Kommunledningsförvaltningen svarar i huvudsak för stödfunktioner, samordning och ledning. I detta uppdrag ingår ansvar för HR, Ekonomi, Upphandling, Kansli, Kommunikation, IT, samt ansvaret för de gemensamma nämnder kommunen ingår i, Räddningsnämnden samt Överförmyndarnämnden. Förutom det stödjande uppdraget svarar förvaltningen även för ledning och samordning avseende styrning för god ekonomisk hushållning samt att vara en hållbar arbetsgivare. Utöver detta ansvarar förvaltningen för tillväxt- och näringsfrågor, arbetsmarknadsfrågor samt daglig verksamhet för personer med funktionsvariation. Kommunledningsförvaltningen svarar även för det tjänstemannastödet som ges i samband med kommunens arbete med granskning och kunskapsuppbyggnad avseende frågan om slutförvar av använt kärnbränsle. Kommunstyrelsen ansvarar även för tjänstemannastödet för Valnämnden.

Årets viktigaste händelser

Då Kommunstyrelsen under 2019 inte haft egna mål, utan följt kommunfullmäktiges mål och styrtal, redovisas här ett utdrag av de viktigaste händelserna under året i rubrikform.

- *Samorganisering av kommunens tillväxt-, näringslivs-, och myndighetsarbete*
- *Beslut om framtagande av VA-plan samt kapacitetshöjning av dricksvattentillförsel till Alunda-Österbybruksområdet*
- *Fördjupade inventeringar av fastigheter, vägar och gator samt framtagande av lokalförsörjningsplaner*
- *Byggnationen av vårt enskilt största investeringsprojekt, Frösäkersskolan, håller tidplan och budget*

- *Inom HR har vi under året, infört ett helt nytt rapporterings/HR-system, lanserat en Karriärsida, genomfört Aspirantprogram, samt synliggjort och påbörjat ett arbete i syfte att minska de idag stora sjuktalen*
- *Inom kommunikation har vi minskat vår organisation med 40%*
- *Inom ekonomi har vi tagit fram en ny styrmodell, som antagits i kommunfullmäktige. Dessutom har vi tagit fram populärpublikationer för budget och bokslut.*
- *Under året startade vår gemensamma IT-nämnd, ett samarbete med Knivsta, Heby, Tierp och Älvkarleby*
- *Vår kundtjänst är fortfarande rankad som en av Sveriges fem bästa kundtjänster*
- *På upphandlingsområdet har antalet upphandlingar ökat avsevärt*
- *Inom säkerhet och beredskap har våra största åtaganden handlat om Övning Havsörn, en 36 timmarsövning med flera scenarios samt hanteringen under och efter stormen Alfrida.*

Ekonomiskt utfall

Kommunstyrelsen exklusive tekniska kontoret visar ett överskott på 9 mnkr jämfört med budget. Orsaken är dels kommunstyrelsens pott för oförutsedda utgifter som inte gått åt pga besparingar. Enheten för arbete och sysselsättning har inte gjort slut på sin budget. Dessutom har den gemensamma IT-nämnden kostat mindre än budgeterat. Kommunens finansverksamhet visar också överskott vilket beror på utdelning från Kommuninvest och ett gynnsamt ränteläge.

Kommunstyrelsen kommunledningsförvaltning

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	75,6	85,5	78,9
Kostnader	-179,8	-190,2	-178,6
varav personalkostn	-77,0	-86,4	-79,2
varav lokalkostn	-5,9	-5,2	-5,0
Nettokostnader	-104,2	-104,7	-99,7
Årsbudget	-110,8	-118,2	-108,7
Årets resultat	6,6	13,4	9,0

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2019	UTFALL 2019	AV- VIKELSE
Politik	-8,7	-8,0	0,7
Stab	-3,9	-3,1	0,8
MoK, ÖD, Upph, SHpl	-17,4	-16,9	0,5
Lednings- o verksamhets- stöd	-25,8	-24,2	1,6
Oförutsedda o projekt	-4,1	-2,2	1,9
RTJN o ÖFN	-28,4	-28,0	0,3
IT-nämnd	-12,5	-11,6	1,0
AME	-8,0	-5,7	2,3
Summa	-108,7	-99,7	9,0

Kommunstyrelsen finansförvaltning exkl skatter och räntor

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	1 265,6	1 293,3	1 336,9
Kostnader	-76,1	-69,8	-74,7
varav personalkostn	-33,5	-35,8	-28,2
varav lokalkostn	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	1 189,5	1 223,5	1 262,2
Årsbudget	1 177,0	1 220,6	1 262,2
Årets resultat	12,5	2,9	0,0

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2019	UTFALL 2019	AV- VIKELSE
Övrigt	0,0	-0,1	-0,1
Kostn vid omvandl VA	0,0	-0,2	-0,2
Stiftelsen Östh.hem	0,0	-3,9	-3,9
Pensioner	-32,0	-28,0	4,1
Kapitalkostnader	16,7	19,9	3,2
Summa	-15,3	-12,4	3,0
Skatter och räntor	1 268,8	1 271,7	2,9
Finansnetto	-1,5	2,9	4,5
Årets resultat	1 251,9	1 262,2	10,3

Kommunstyrelsen

Teknisk förvaltning

Kommunstyrelsen ansvarar för teknisk verksamhet, med teknisk verksamhet avses strategiskt ansvar samt drift och underhåll av kommunens mark och fastigheter; vi säkerställer rätt städade verksamhetslokaler. Vi ansvarar även för att gator, parker, skog och allmän platsmark förvaltas och underhålls.

Måltidsenheten ryms i uppdraget och dess syfte är att erbjuda barn och ungdomar i förskola och skola samt äldre i särskilt och ordinärt boende bra, säkra och näringsriktiga måltider. Den taxefinansierade avfallshanteringen och renhållningen finns också inom teknisk verksamhet.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Bra att bo	
En hållbar kommun	Minskad klimatpåverkan	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

Nämndmål: Bra att bo

Smidig hantering, kundvänlig avfallshantering. Återvinning utifrån kommuninvånarnas behov. Mötas av offentliga lokaler, såsom skolor, bibliotek mm, som har hög standard vad gäller lokalvård. Möjlighet att vistas i levande och attraktiva utemiljöer, "yttre vardagsrum" för kommuninvånarna. Säkra och framkomliga vägar genom alla säsonger. Offentliga byggnader som är väl vårdade och välskötta över tid. Effektivt utnyttjade lokaler som är ändamålsenliga för bedriven verksamhet. Att kommuninvånarna upplever att barn och äldre blir serverade vällagade, näringsriktiga och smakrika måltider. Kunna ha tillgång till platser att nyttja för tillfälliga och långsiktiga aktiviteter såsom torghandel, evenemang, näringsverksamhet och liknande.

På helheten uppnår vi inte målet, detta beror på att flera av våra lokaler under året tyvärr på grund av ålder och slitage och i viss mån bristande underhåll, inte kan nyttjas fullt ut. Ett

exempel är simbassängen i Frösåkershallen som dömdes ut under innevarande år. Nu är samtliga kommunalt ägda lokaler statusinventerade och underhållsplaner upparbetas

Nämndmål: Minskad klimatpåverkan

Möjliggöra för mer återvinning för kommuninvånarna. Lokalvård med modern miljömässig teknik anpassad efter lokalens beskaffenhet. Underlätta för kommuninvånare att välja alternativa färdssätt till bilen. Effektivt nyttjande av fordon vid tjänsteutövande. Se till miljöpåverkan vid fordonsanskaffning. Långsiktigt hållbara planteringar. Skapa förutsättningar för energieffektiviseringar. Skapa förutsättningar för den prioriterade bredbandsutbyggnaden. Följa upp verksamheterna och tillse utveckling över tid. Minska och hantera matsvinn på ett hållbart sätt.

Inom målet är det framför allt ett effektivare användande av fordon i tjänsten som minskat, ett nytt tänk kring planteringar och bevattning där regnvatten används har också lett till en minskad klimatpåverkan.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Företagsklimat - Markupplåtelse					
Nöjdhet Måltid, Ordinärt boende	90%	80%	38%	63%	
Sommararbetares nöjdhet	90%	90%			
Livsmedelssvinn	4	4			
Hushållsavfall till förbränning	4 900	4 900			

Årets viktigaste händelser

Samtliga fastigheter har statusinventerats, detta ger oss en aktuell bild av underhållsbehovet på våra fastigheter, tyvärr finns det en enorm underhållsskuld. Likaså har alla kommunala vägar och gator inventerats så där finns nu också en tydlig bild av hur vi bör prioritera underhåll och förnyelse av vårt gatu och vägnät.

Ekonomiskt utfall

Året började med stormen Alfrida vilket gav en ökad kostnad i form av röjning i skog och omhändertagande av träd, en hel del belysning behövdes repareras och bytas helt. Under april överfördes fastigheter och medarbetare från Kultur och fritid till Tekniska. Delar av överföringen har budgetmässigt reglerats via interna hyror, dock saknas överförda medel för några medarbetare. Fastigheternas skick har föranlett akuta åtgärder som det inte fanns utrymme för i budget.

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	245,5	261,8	287,2
Kostnader	-295,8	-305,5	-347,5
varav personalkostn	-58,9	-60,6	-68,7
varav lokalkostn	-51,9	-56,5	-57,5
Nettokostnader	-50,2	-43,7	-60,3
Budget	-48,5	-47,8	-53,9
Årets resultat	-1,7	4,1	-6,4

VERKSAMHETSOMRÅDE BUGET MNKR	2019	UTFALL 2019	AV- VIKELSE
Fysisk, teknisk plan	-19,0	-20,9	-1,9
Gator och vägar	-18,7	-22,3	-3,7
Parker	-6,4	-6,7	-0,3
Bostadsanpassningsbidrag	-0,6	-0,6	0,0
Näringsliv o bostäder	-3,9	-4,8	-0,9
Lokaler, verksamhets	-5,2	-5,0	0,2
Summa	-53,9	-60,3	-6,4
Nettoinvesteringar	195,0	110,1	84,8

Kommunstyrelsen

Teknisk förvalt. renhållning

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	40,1	40,4	41,5
Kostnader	-40,1	-40,4	-41,5
varav personalkostn	-4,1	-4,7	-5,7
varav lokalkostn	0,0	0,0	-0,1
Nettokostnader	0,0	0,0	0,0
Budget	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0	0,0

	BUGET 2019	UTFALL 2019	AVVI- KELSE
Nettoinvesteringar	4,0	1,6	2,4

BALANSRÄKNING MNKR	2018	2019
Tillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	16,3	
Summa anläggningstillgångar	16,3	
Kortfristiga fordringar	1,3	
Summa omsättningstillgångar	1,3	
Summa tillgångar	17,6	
Eget kapital och skulder		
Balanserad vinst - avräkningskonto	1,0	
Årets resultat	0,5	
Summa eget kapital	1,5	
Avsättning deponi	15,2	
Summa långfristiga skulder	15,2	
Upplupna kostn. och förutbet. intäkter	0,9	
Summa skulder och avsättning	16,1	
Summa eget kap. o skulder	17,6	

Lokala säkerhetsnämnden

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	0,4	0,4	0,4
Kostnader	-0,4	-0,4	-0,5
varav personalkostn	-0,2	-0,3	-0,3
varav lokalkostn	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	0,0	0,0	-0,1
Årsbudget	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0	-0,1

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för verksamheten samt de inriktningsområden som fullmäktige har fastställt.

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för följande verksamheter: förskola, fritidshem,

fritidsklubb, pedagogisk omsorg, öppen förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, vuxenutbildningens olika skolformer inklusive lärvux, yrkeshögskolan och svenska för invandrare samt kulturskola. Nämnden har även ansvar för kommunens aktivitetsansvar KAA.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig.	
En hållbar kommun	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.	
En lärande kommun	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.	
	Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö.	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena Nämndmål:

Skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig.

Beskrivning Skolan ska vara förstahandsvalet för alla elever, familjer och arbetstagare.

Personalomsättningen för året ligger högre än måltalet 7 %. Det finns dock en osäkerhet i korrektheten i framtagandet av styrtalet, då kommunen bytt personalsystem under året. Färre elever har sökt sig till andra kommuners skolor jämfört med föregående år.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel elever som söker sig till andra grundskolor i åk 9, i andra kommuner ska minska.	16 st	11 st	6 st	5 st	
Kommentar Det finns tre möjligheter till orsaker, varför det är färre och färre elever som väljer annan grundskola i annan kommun. Ett kvalitativt perspektiv är dels att Olandsskolans kvalitet har blivit bättre vilket visar sig genom att ryktet om skolan har förbättrats samt att elever som valt annan kommun, kommer tillbaka. Anledningen till att bara Olandsskolan nämns är att det är framförallt från Alundaområdet man sökt annan kommuns grundskola. Det finns ytterligare två orsaker till att vi nått målet. Det ena är det beslut som nämnden tagit att elever inte har rätt till busskort om man väljer annan skola än den anvisade skolan. Den sista anledningen kan vara att den nya timplanen försvårar för profiler, som det ofta varit i val av grundskola i annan kommun.					
Personalomsättningen ska vara låg.	7%	9%			

Kommentar

Att omsätta personal kan ge en konkret möjlighet att få in ny kompetens, nya perspektiv och nya frågeställningar i verksamheten. Det gäller speciellt om ekonomiska utrymmet är begränsat. Personalomsättningstalet kan även tolkas som en indikator på hur det upplevs att jobba på ett visst ställe. Där personalen går till arbetet med lätta steg varje dag, ser många egna utvecklingsmöjligheter och dagligen får uppmuntran från chefer/kollegor/kunder verkar det väl osannolikt att personalomsättningen skulle vara högre än på ett ställe som utmärks av motsatsen. I vissa verksamheter används låg personalomsättning t. o. m. som kvalitetsindikator (t. ex skolan).

Nämndmål:

Alla elever ska ha en skolgång som präglas av trygghet och hälsa.

Beskrivning

Barn och elevernas trygghet och hälsa påverkar lärandet. Att alla är trygga och trivs i skolan är en förutsättning för att inlärning ska ske.

Barnen och eleverna behöver vara trygga i alla situationer och miljöer inom skolan. Tryggheten ska innefatta även måltider, korridorer, utemiljöer, lägerskolor, utflykter, studiebesök, sociala medier och praktik med mera och därmed utgör allt detta också lärandemiljön.

En otrygg miljö kan handla om allt från hur lokaler och utomhusmiljö är utformade till hur personal, barn elever behandlar varandra med respekt.

För att barn och elevers lärande och hälsa ska främjas kan skolan ge; stöd och uppskattning från pedagoger och lärare, information om vad man förväntas åstadkomma i god tid innan resultat ska redovisas, tydliga mål för vad som krävs för att få ett visst betyg, respekt och acceptans från jämnåriga, en skolmiljö som är fri från mobbing.

Målet är inte uppnått i grundskolan, trots intensivt arbete för att kunna ge alla elever en bra trygghet och en god hälsa. Att nå ett resultat där alla elever känner sig trygga kommer inte att vara möjligt. Trygghet är en känsla som för eleverna är föränderlig utifrån de förutsättningar

som de utsätts för. De mätmetoder vi använder oss av, gör endast ett nedslag just i den stund som enkätfrågan svaras på. Vi behöver arbeta för att hitta fler kvalitativa sätt att mäta trygghet på.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers upplevelse av att kunna påverka skolarbetet i årskurs 9 ska öka.	70%	46%			
Kommentar Index inom detta område (delaktighet och inflytande) var 5,1 i Östhammars kommun vilket det också var för alla medverkande enheter. Detta är en förändring i index på 0,3 för Östhammars kommun. Här skiljer sig index med 0,4 mellan flickor och pojkar där flickor upplever en lägre grad av delaktighet och inflytande. Hos alla medverkande enheter är denna skillnad 0,3. På frågan På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter svarar 46% att de är det. Vid 2017 års mätning svarade 48% att det var det.					
Elevers trygghet i årskurs 9 ska öka.	70%	79%			
Kommentar Index inom detta område (trygghet) är 7,7, vilket är lika med alla medverkande enheters. Även här skiljer sig index mellan flickor och pojkar, och då med 0,7. Flickor känner sig mindre trygga än pojkar. Detta är också fallet hos alla medverkande enheter men då skiljer sig index på 0,4. På frågan jag känner mig trygg i skolan svara 79% av eleverna att de är det. Detta är en minskning från mätningen 2017 då andelen var 82%.					

Nämndmål:

Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.

Klassrumsmiljön har god kvalitet om det finns ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i och där elever ges möjlighet att ta ansvar för att göra de uppgifter läraren har planerat och inte blir störda när de utför dessa.

Det är också viktigt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.

Enligt Läroplanen ska alla elever dvs 100% ha den studiero som krävs för att kunna utföra sina studier. Det är av två anledningar vi inte når målet. Studiero uppfattas olika och betyder olika för alla elever. De har olika behov i sin studiemiljö, som vi i dagsläget inte kan tillgodose med våra klassrumsmiljöer. Vi kommer aktivt arbeta med lärares och rektorers uppdrag, utifrån inkluderande lärmiljöer med stöd av Specialpedagogiska Skolmyndigheten, SPSM.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers studiero i årskurs 9 ska öka.	75%	55%			

Kommentar

Index inom detta område (studiero) var 4,8 i Östhammars kommun jämfört med 5,2 på alla medverkande enheter. Ingen förändring i index har skett sedan 2017 års mätning vad gäller Östhammars kommun. Här skiljer sig index mellan flickor och pojkar med 0,3, där flickorna upplever en lägre grad av studiero. Detta följer trenden hos alla medverkande enheter som också har en skillnad i index på 0,3.

Nämndmål:**Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö**

Med inkluderande lärmiljö menar vi att skolan möter alla barn och elevers behov och ser olikheter som en norm. Olika lärmiljöer erbjuds till barn och elever utefter deras behov.

Vi ser att viktiga faktorer att arbeta med är ledarskap på alla nivåer, tillit, goda relationer, stimulerande av barn och elevers motivation.

Även om vi enligt forskningens syn gör allt det vi kan för att skapa en inkluderande lärmiljö, kommer det alltid finnas elever som inte känner sig inkluderande, då målet bygger på en subjektiv känsla. Analysen visar att vi behöver flytta fokus från eleven till undervisning. Den högsta ökade behörigheten till gymnasiets yrkespro-

gram står pojkarna för, medan flickor har legat i en relativt jämn nivå de senaste åren. Östhammars kommun följer den trend som riket har.

Lärares kompetens att utforma inkluderande undervisning behöver utvecklas och ledarskapet på alla nivåer behöver stärkas. Kollegialt lärande både bland rektorer och lärare ska öka det pedagogiska ledarskapet. Vi kommer även att inleda ett arbete med inkluderande lärmiljöer med stöd av Specialpedagogiska Skolmyndigheten. På sikt förväntas ett bättre resultat då vi haft en genuspedagog som arbetat med värdegrundsarbetet utifrån ett normkritiskt perspektiv.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers motivation i årskurs 9 ska öka.	75%	49%			

Kommentar

Index på detta område (stimulans) var 4,8 i Östhammars kommun jämfört med 5,3 på alla medverkande enheter. I jämförelse med 2017 års enkät har index inom området sjunkit med 0,6. På frågan om jag stimuleras av skolarbetet så svarar 49 % av eleverna att de gör det. Senaste mätningen av samma fråga (2017) gav ett värde på 57%. Inom detta område skiljer sig inte index åt mellan pojkar och flickor liksom det inte heller gör för alla medverkande enheter.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram ska öka.	74,1%	78,2%	75%	81%	

Kommentar

Styrtalets måltal är uppnått för helår 2019. Andelen elever totalt som är behöriga till yrkesprogram har ökat med 4,1 % det senaste året. Den största ökningen står pojkarna för. Skillnader mellan pojkar och flickor har minskat de senaste åren. Flickor har legat på en relativt jämn nivå, medan andelen pojkar har ökat de senaste åren. Även om vi har uppnått målet, så har vi mycket kvar att göra för att komma upp i riksnivå, i synnerhet för flickorna.

Årets viktigaste händelser

Projektet om- och tillbyggnad av Österbyskolan med 150 grundskoleplatser dröjer något då upphandlingen är överklagad. Planeringen för nya förskolor i Östhammar och Österbybruk fortskrider. Första spadtaget för den nya skolan i Östhammar togs i februari. Efter uppdrag från nämnd att genomlysna nämndens verksamheter, så har beslut tagits om att vissa verksamheter kommer att upphöra. Ett nytt elevhanterings-system för alla nämndens verksamheter har upphandlats och är under införande. Beslut från Skolinspektionen att Forsmarks skola ska övergå från kommunal till privat regi under 2020. Under hösten 2019 startades en ny verksamhet i Gimo, en fritidsklubb (öppen fritidsverksamhet) för 10-12-åringar.

Ekonomiskt utfall

Årets utfall för barn- och utbildningsnämndens driftbudget är ett underskott om 0,1 mkr, dvs en budget i stort sett helt i balans (-0,01%).

Nämndverksamheten redovisar ett mindre underskott vilket beror på ny överenskommelse kring ledamöternas arvode inför budgetåret. Även Kulturskoleverksamheten visar ett mindre

underskott vilket beror satsningar på bl a teaterresor för grundskoleelever under året.

Verksamheten barnomsorg omfattar öppen förskola, förskola, pedagogisk omsorg, öppen fritidsverksamhet samt fritidshem. Verksamheterna visat totalt ett underskott om 2,2 mkr (-1,4 %). Underskottet kommer i huvudsak av svårigheter att hålla budget i balans i egen verksamhet med den tilldelade barnpengen. Under året har även en öppen fritidsverksamhet, även kallat fritidsklubb, öppnat i Gimo vilket inneburit vissa merkostnader.

Grundskoleverksamheten inklusive förskoleklass visar ett överskott om 10,6 mkr (+4,4%) Överskottet kommer huvudsakligen ifrån lägre kostnad för köp av extern grundskola samt lägre kostnader för skolskjuts.

Grundskoleverksamheten visar ett underskott om 0,3 mkr (-3,8 %) vilket beror på ökat behov under året i egen verksamhet.

Gymnasieskoleverksamheten visar ett underskott om 4,4 mkr (-4,6 %). Underskottet kommer av ökade kostnader för köp av extern gymnasieskola dvs köp av gymnasieskola i annan kommun och friskolor.

Östhammars kommun driver ingen egen gymnasiesärskola utan köper detta av annan kommun eller friskolor. Verksamheten visar överskott om 1,7 mkr (+21,4 %) vilket beror lägre kostnad för köp av skolplatser. Kostnaden är svår att budgetera då den beror på vad eleverna väljer för utbildning och var skolan ligger i förhållande till hemmet.

Vuxenutbildningen visar ett underskott om 2,8 mkr (-19,2%) vilket beror på ökade behov inom områdena köp av kurser på gymnasienivå, svenska för invandrare, yrkeshögskola samt uppdragsutbildning. Möjligheter till vuxenutbildning är viktig för den enskilde individen men verksamheten är också en viktig arbetsmarknadsinsats och viktig i integrationsperspektiv då nyanlända ofta behöver både stöd med språk och utbildning för att kunna ta sig in i det svenska samhället. Vuxenutbildningens uppdrag och omfattning behöver diskuteras vidare inom kommunen under kommande period.

Posten övrigt inom barn- och utbildningsnämnden består av nämndövergripande administration (bl a kostnad för BOU-kontoret och skolutvecklingsenheten) och korttidstillsyn (kostnad för tillsyn av barn och ungdomar över 12 år inom särskolans personkrets). Sammantaget visar denna post ett underskott om 2,4 mkr (-11,7%) vilket huvudsakligen beror på förändringar inom skolutvecklingsenheten under året.

Barn- och utbildningsnämnden har arbetat med en investeringsbudget om 5,3 mkr 2019 och 2,2 mkr har utnyttjats. De största projekten under året har varit köp av inventarier till Alma förskola samt inköp till Olandsskolan och Gimos grundskolor. En tillgänglighetsanpassning har också gjorts i Öregrund skola. Barn- och utbild-

ningsnämnden begär flytt av 1,0 mkr av investeringsbudgeten från 2019 till 2020 för att kunna slutföra påbörjat projekt kring utemiljön vid förskolan Furustugan i Alunda.

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	78,8	91,5	84,2
Kostnader	-601,5	-628,8	-632,4
varav personalkostn	-341,0	-357,5	-365,1
varav lokalkostn	-87,7	-88,5	-91,8
Nettokostnader	-522,8	-537,3	-548,2
Årsbudget	-522,8	-537,2	-548,1
Årets resultat	0,1	-0,1	-0,1

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2019	UTFALL 2019	AV- VIKELSE
Nämnd	-1,2	-1,4	-0,2
Kulturskola	-6,4	-6,5	-0,1
Förskoleverksamhet	-155,1	-155,8	-0,7
Grundskola	-238,4	-229,2	9,2
Grundsärskola	-8,5	-8,8	-0,3
Gymnasieskola	-95,0	-99,4	-4,4
Gymnasiesärskola	-8,1	-6,4	1,7
Vuxenutbildning	-14,8	-17,6	-2,8
Övrigt	-20,7	-23,1	-2,4
Summa	-548,1	-548,2	-0,1
Nettoinvesteringar	5,3	2,2	3,1

Socialnämnden

Socialförvaltningens uppdrag

Socialförvaltningens uppdrag är att tillhandahålla en god vård och omsorg i Östhammars kommun samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv.

Socialförvaltningens huvuduppgift är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring, tillhandahålla en god vård och omsorg för äldre och funktionsnedsatta samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv i gemenskap med andra och känna sig trygg i hur service och omvårdnad tillgodoses. Enligt gällande lagstiftning ska den enskildes rätt till stöd och bistånd provas.

Socialförvaltningens beslut ska vara rättssäkra och tydliga.

Socialförvaltningens verksamhet omfattar:

- individ- och familjeomsorg
- äldreomsorg
- hälso- och sjukvård
- stöd till personer med funktionsvariationer
- uppsökande, förebyggande och öppna insatser
- färdtjänst
- hjälpmedel och bostadsanpassning

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Socialnämnden är en attraktiv arbetsgivare som arbetar strategiskt med personalförsörjning för att säkerställa att rätt kompetens finns tillgänglig	●
	Socialnämnden tillhandahåller tjänster av god kvalitet med inflytande över insatsernas genomförande	●
En hållbar kommun	Socialnämndens verksamhet bedrivs med största möjliga nytta för kommuninvånare och stärker individer till ett självständigt liv	●
	Miljökonsekvenser beaktas alltid och negativa miljökonsekvenser förebyggs	●
	Socialnämnden digitaliserar vilket skapar trygghet för brukarna och effektiviserar verksamheten	●
En lärande kommun	Socialnämnden samverkar aktivt med skolor, universitet och andra vårdgivare, huvudmän och civilsamhället	●
	Socialnämnden har en innovativ socialtjänst som kännetecknas av delaktighet och ständig förbättring	●
	Socialnämnden verkar för en ökad kompetensutveckling och karriärmöjligheter inom organisationen	●

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En öppen kommun	Socialnämnden främjar delaktighet, öppenhet, allas lika värde och att alla synpunkter tas tillvara	
	Socialtjänsten har en tydlig och förståelig myndighetsutövning	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

Nämndmål:

Socialnämnden är en attraktiv arbetsgivare som arbetar strategiskt med personalförsörjning för att säkerställa att rätt kompetens finns tillgänglig

Vård och omsorg

Trots ambitioner att klara personalförsörjningen och framförallt minska behovet av inhyrd personal kvarstår ett läge med höga sjukskrivningstal och konstanta rekryteringsbehov, framförallt gällande biståndshandläggare och sjuksköterskor. Inom hemtjänsten har rekryteringsläget förbättras något under hösten. För hälso- och sjukvårdspersonal anges hög arbetsbelastning och bristande ledarskap vara faktorer som påverkar möjligheten att anställa och behålla personal. Detta gäller dock inte alla områden inom vård och omsorg.

Under 2019 fick förvaltningen, efter omfattande arbete, återcertifieringen godkänd av Vård och Omsorgscollege. Arbetet fortsätter med fokus på personalförsörjning och fortbildning, främst för undersköterskor. Ytterligare validering av undersköterskor har också gjorts i samarbete med gymnasieskolorna. För närvarande har cirka 300 vårdpersonal genomgått BPSD-utbildning i demensvård och utbildning för Silvasystrar har fortsatt enligt nämndens plan. En sjuksköterska har utsetts som huvudhandledare för att ge stöd

till handledare för sjuksköterskeprogrammet. Samarbetet med skolor, universitet, vårdgivare och andra huvudmän har varit mycket gott.

Sjukskrivningstalen är höga i förvaltningen och det kan finnas samband mellan hur ledarskapet fungerar och hur personalen mår. Konkreta åtgärder som start av rehabiliteringsprojekt har vidtagits inom vissa områden och har redan gett visad effekt på sjukfrånvaron.

En medarbetarundersökning genomfördes under hösten. Av de 343 svar som kom in visade totalvärdet ett resultat inom den högsta nivån av tre, bra/mycket bra.

Identifierade utvecklingsområden :

- *Arbetsbelastning och krav (särskilt på chefsnivå), t.ex. arbetsbelastning, tid för arbetsuppgifter.*
- *Ledarskap, t.ex. handledning, avlastning, konflikt-hantering.*
- *Återhämtning, t.ex. möjlighet att använda raster för avkoppling, tid för reflektion.*
- *Säkerhet och hälsa, t.ex. hot och våld, konflikter, störande ljud och avbrott.*
- *Viktiga friskfaktorer, t.ex. stämning på arbetsplatsen, trygghet inför framtiden.*

Flera verksamheter har många medarbetare per chef vilket kan vara en faktor som har betydelse för utfallet i undersökningen.

Individ- och familjeomsorg

IFO har arbetat med att bli en tydlig organisation med god kvalitet. Att arbeta inom socialtjänsten är psykiskt påfrestande och då behöver arbetet där det är möjligt vara så förutsägbart som möjligt. Det är viktigt att informationen till medarbetarna är tydlig och att det finns tydliga rutiner och riktlinjer. IFO arbetar med arbetsbelastningen för att på så sätt få personalen att stanna kvar i förvaltningen. Det är också viktigt att ha möjlighet till reflektionstid. IFO har och

kommer att fortsätta se över lönenivåerna.

Verksamheten har utmaningar med att rekrytera socionomer samt högskoleutbildad personal. Här pågår ett arbete med att analysera vad som kan locka personer med högskoleutbildning att söka sig till individ- och familjeomsorgens verksamheter.

Ett aktivt arbete pågår med fokus på personalförsörjning, fortbildning och validering.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målupp- fyllelse
Helhetsintrycket av vår organisatoriska och sociala arbetsmiljö ska förbättras	76	76			
Kommentar Styrtalet når det måltal som är satt för året. Det totala helhetsintrycket ligger exakt på måltalet men utfallet ser väldigt olika ut beroende på verksamhet inom socialförvaltningen. Hemtjänstens personal har generellt en lägre upplevelse av att arbetsmiljön är bra, men det korrelerar inte med andel nöjda brukare inom hemtjänst totalt sett. Östhammar ligger högre än liknande kommuner och riket. Östhammar har de senaste åren ökat sin kvalitet inom hemtjänsten, vilket skulle kunna betyda att trots att medarbetare inte är helt nöjda med arbetsmiljön, så ger de en kvalitativ omsorg om de äldre.					
Andel heltidsanställda	50%	41,8%			
Det ser väldigt olika ut inom förvaltningen. Att vara heltidsanställd är inte samma sak som heltidsarbetande. Det är många av förvaltningens anställda som väljer att inte arbeta heltid. Problemet för verksamheten är att det är svårt att organisera efter heltid, där medarbetare som arbetar heltid ska täcka upp för exempelvis sjuk-skrivningar. Alla är inte sjuka samtidigt och det är vid vissa tillfällen under dagen som antal händer i verksamheten behövs, det vill säga att det förekommer en ojämn arbetsbörda under dygnet. Visst skulle medarbetare kunna vikariera på andra ställen än sina egna arbetsplatser men det har visat sig mindre populärt bland de anställda. Socialförvaltningen kommer att ha svårt att erbjuda heltid för nyanställda inom de närmaste åren med tanke på det budgetläge kommunen står inför.					
Andel anställda män.	11,1%	9,4%			

Nämndmål:**Socialnämnden tillhandahåller tjänster av god kvalitet med inflytande över insatsernas genomförande****Vård och omsorg**

Årliga brukarundersökningar är ett sätt att mäta nöjdhet och mätningar har genomförts under hösten. Målet är uppnått inom särskilt boende och hemtjänsten.

Inom hemtjänsten har utförandet av de beviljade insatserna ökat under året, vilket innebär att hemtjänsttagaren har fler utförda timmar, dock ligger nöjdheten totalt sett fortsatt runt 90%.

Enligt Kolada så är 90 % av hemtjänsttagarna i kommunen nöjda med att det tas hänsyn tillåsikter och önskemål. Inom funktionshinderområdet har antalet svar varit för få för att ge ett resultat.

Individens behov i centrum (IBIC) är ett verktyg för att kvalitetssäkra biståndsbedömningar och insatser. Detta är ett sätt att kunna mäta kvalitet på ett bättre sätt. Metoden används till viss del inom förvaltningen, framförallt i biståndsbedömningen, men även inom LSS och vissa delar av äldreomsorgens utförarverksamheter. IBIC behöver utvecklas för att ge full effekt på både

myndighetssidan och utförarsidan.

Individ- och familjeomsorg

Under 2019 har arbetet fortsatt med att utveckla och förbättra kvaliteten på IFO trots en ansträngd ekonomisk situation.

Bland annat har arbetet utvecklats kring att säkerställa utredningstiderna och att utredningarna håller en god kvalitet och är skrivna så att den enskilde förstår.

De insatser vi erbjuder inom, EKB, boendestöd samt Råd & Stöd planeras så långt det är möjligt i samråd med den enskilde.

I början av oktober hade Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) en genomgång av synpunkthanteringen och Lex Sarah. De gjorde även en inspektion av handläggningen på Barn- & Ungdom myndighet. Vi har i dagsläget inte erhållit beslut i ärendet av IVO.

Det som framkom i förhandsinformationen var att man identifierat några mindre brister i dokumentationen och att vårt journalföringssystem gjorde det svårt att följa beslut, utredningar och journalanteckningar kronologiskt. Det konstaterades att det är viktigt att hänvisa till de olika dokumenten i samma ärende.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Brucarundersökning IFO, helhet	85%	83%	75%	91%	

Kommentar

Resultatet per helår når inte upp till årets måltal. Andelen brukare som är nöjda med IFO i sin helhet har minskat med två andelar det senaste året, vilket följer rikets trend, trots den låga svarsfrekvensen i Östhammars kommun. Kvinnor är den grupp som har lägre andel nöjda brukare än män, totalt sett. Om jämförelse görs på alla de delfrågor som undersöks så finns det endast ett område som kvinnor och män anser att de får en likvärdig hjälp från IFO, det är hur de kan påverka den hjälp de kan få. För övrigt anser män i högre grad att de är mer nöjda i de delfrågor som finns i IFOs uppföljning i Kolada.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målfyllnelse
Den största skillnaden mellan män och kvinnor är frågan om man upplever att man fått en förbättrad situation sedan man kontaktade socialtjänsten. Är det så att våra insatser möter mäns behov bättre än kvinnors? Eller kommer kvinnor till socialtjänsten när problemen redan är stora? Den delfråga som har lägsta resultat i sin helhet är just den frågan om att kunna påverka den hjälp de kan få. Vilket betyder att vi än mer måste arbeta med att brukaren får mer inflytande över den hjälp de behöver och kan få, samt att tydligare beskriva vad som är möjligt enligt lag.					
Brukarundersökning Funktionshinder, helhet					
Kommentar För få svar för att kunna uppskatta målfyllnelsen					
Brukarundersökning SäBo, helhet	81%	83%	83%	81%	
Kommentar Styrtalet är uppnått på helår men är inte uppe i nivå med 2017. Brukarnöjdheten har i sin helhet ökat från föregående år med sju procentandelar. Kommunen ligger i paritet med länets kommuner och något över riket. Det är kvinnorna som står för den ökningen. En fråga som verksamheten behöver ställa sig är om vi erbjuder sociala aktiviteter som mer vänder sig till kvinnor än män. I nöjdhet med sociala aktiviteter, totalt sett, ligger kommunen långt över riket. Det finns trots detta stora förbättringspotentialer inom SäBos verksamhet såsom utomhusvistelse, trivsel med sina rum/lägenheter samt matsituationen. Dock finns 100% nöjdhet med de alternativ till huvudrätt som erbjuds. Trots, enligt personal, ett alltmer stressigare arbete och med höga sjuktal, så upplever 94% av de äldre i SäBo att bemötandet är gott. Att komma ihåg vid analys av styrtalet är den låga svarsfrekvensen 42,6 %.					
Brukarundersökning Hemtjänst, helhet	90%	92%	91%	92%	
Kommentar Det är en hög andel brukare som är nöjda med sin hemtjänst i sin helhet. Det ligger stabilt kring 90 % och strax däröver. Östhammars kommun står sig väl i jämförelsen MED både länet och riket. Det finns i stort sett ingen skillnad mellan mäns och kvinnors upplevelse. Kvinnors och mäns upplevelse av personalens bemötande har sjunkit något från föregående år rent andelsmässigt, där kvinnor ligger i paritet med riket, medan män ligger under riksgenomsnittet. Hänsyn ska dock tas till att kommunen har en högre andel kvinnor 65+ jämfört med män. I Östhammar svarade 56,7 % på årets enkät för äldre med hemtjänst.					

Nämndmål:

Socialnämndens verksamhet bedrivs med största möjliga nytta för kommuninvånare och stärker individer till ett självständigt liv

Vård och omsorg

Individens behov i centrum (IBIC) är en metod som används inom vård och omsorg och som kvalitetssäkrar både biståndsbedömning och insatser. IBIC behöver utvecklas och användas av både biståndshandläggare och utförare på ett mer systematiskt sätt för att metoden ska kunna stärka brukarens självständighet.

Individ- och familjeomsorg

Kvaliteten på utredningar och insatser inom IFO har höjts och utredningstiderna hålls. Verksamheten arbetar med att ständigt utveckla öppenvården på bästa sätt så att det stärker individen till ett självständigt liv. Det finns dock förbättringsområden såsom inflytande för unga 13 år och äldre, samt hur deras livssituation skulle kunna förändras. Vårdnadshavare som varit i kontakt med sociala barn- och ungdomsvården anser i högre grad än unga att de har inflytande över förändring.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Återaktualiseringar inom ett år, Barn och unga	90%	84%	84%	84%	
Kommentar Avser ej återaktualiserade barn och ungdomar inom ett år efter avslutad utredning eller insats. Trots att målet inte uppnåtts och att resultatet försämrats jämfört med föregående år så ligger man bättre än i förhållande till andra kommuners genomsnittliga värde som är 74 %.					
Återaktualiseringar inom ett år, Missbruk	75%	76%	67%	81%	
Kommentar Under 2019 har 81% inte återaktualiserats inom försörjningsstödet, dvs. endast 19 % har återkommit för utredning/insats inom ett år. Målet är uppnått och resultatet är bättre jämfört med föregående år och alla kommuners genomsnittliga värde. Redovisas inte konsuppdelat då kvinnor står som registerledare, dvs. att akten registreras på kvinnan, vid gemensamt hushåll.					
Utfall i förhållande till budget	100%	102%			

Nämndmål:**Miljökonsekvenser beaktas alltid och negativa miljökonsekvenser förebyggs**

Byte av den fossildrivna fordonsflottan pågår kontinuerligt. Socialförvaltningen har köpt in elbilar för att minska negativa miljökonse-

kvenser. Personalen åker buss där det är möjligt. Cyklar och elcyklar finns tillgängligt för personal. Bilen är dock ett viktigt färdmedel på grund av kommunens areal och demografi. Socialförvaltningen har under 2019 arbetat med att minska användandet av plast inom förvaltningen.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel miljöbilar i verksamheten	50%	40%			

Kommentar

I dagsläget har förvaltningen totalt 20 stycken miljöbilar (3 elbilar och 17 hybrider).

Nämndmål:

Socialnämnden digitaliserar vilket skapar trygghet för brukarna och effektiviserar verksamheten

Vård och omsorg

I nuläget används kamera enbart för natt samt för ren tillsyn. Kamera kan även användas övrig tid och är då en tillsynskamera. Under hösten har vår leverantör av kameror haft leveransproblem, vilket lett till att antalet installerade kameror inte utvecklas rätt i förhållande till efterfrågan. Kameran har ökat integriteten för den enskilde och minskat antal besök nattetid. Under året förstärktes trygghetslarmen med GPS, vilket ökade tryggheten för anhöriga.

Målet med digitalisering för att öka trygghet hos brukarna och ett mer effektivt arbete har därigenom nåtts.

Individ- och familjeomsorg

Under 2019 har IFO arbetat med att lägga in rutiner och riktlinjer på INES. Arbetet med att höja medvetenheten och kunskapen kring an-

vändningen av Stratsys har fortsatt. Alla chefer jobbar numera med målen i Statsys.

Det finns i nuläget inga planer på att skapa möjlighet att ansöka om försörjningsstöd digitalt. Bedömningen är att en sådan förändring skulle innebära merarbete för handläggarna, samt att det goda arbete som mottagningen utför skulle gå förlorat. Brukarna är väl förberedda och det skapar ett mindre spänningsfält när man fått korrekt information. Andelen felaktiga ansökningar tenderar också att minska.

På Barn- & Ungdom, Råd och Stöd pågår ett arbete mot digitalisering. Under slutet av 2019 startades ett arbete med att införa digital signering av ordförandeförande beslut i vissa brådskande ärenden enligt LVU och LVM. Detta skapar förutsättningar för säker överföring av integritetskänsliga personuppgifter och snabbare beslut.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel med nattillsyn via kamera	100%	100%			

Kommentar

Idag finns det 18 brukare som har tillsynskamera. Det förebyggande arbetet innebär att det för närvarande inte finns behov av ytterligare en nattpatrull. Det finns också 47 personer som fått beviljat ett GPS-larm, vilket ger möjlighet för den enskilde att kunna få ett mer rörligt liv, men ändå kunna larma vid behov. 655 personer har beviljats vanligt trygghetslarm. Nu har 702 personer sammanlagt beviljats någon typ av larm, vilket ökar tryggheten i hemmet och möjligheten till att bo kvar längre i det egna hemmet.

Nämndmål:

Socialnämnden samverkar aktivt med skolor, universitet och andra vårdgivare, huvudmän och civilsamhället

Vård och omsorg

Fördjupat samarbete och avtal med grundskolorna om praktisk yrkesorientering (PRAO) har lett till att fler elever i årskurs 8 och 9 har tagits emot i verksamheterna med mycket gott resultat. Att öka intresset för arbete inom vård och omsorg redan i årskurs 8 ökar möjligheterna och kan underlätta personalförsörjningen inom verksamheterna.

Vård och omsorgs yrkesambassadörer har medverkat vid gymnasieskolans samhällsorienterade studiedagar. Bruksgymnasiet har planerat och utbildat undersköterskor till handledare/språkstödjare och även genomfört validering till undersköterska.

Socialförvaltningen och daglig verksamhet har tillsammans med skolor, kommunal och arbetsförmedlingen arbetat fram och fått en fortsatt godkänd certifiering av verksamheten inom Vård och Omsorgscollege.

Samarbetet med universiteten har inneburit

att fler elever från sjuksköterskeprogrammet kunnat tas emot i verksamheterna. En utsedd huvudhandledare har ökat möjligheten att ge samlat stöd till sjuksköterskor som leder elever.

Ett samarbete med Stockholms universitet har inletts under året. Förvaltningen kommer att medverka i forskning med fokus på delaktighet och inflytande inom äldreomsorgen med perspektiv från äldre, anhöriga och medarbetare.

Närvårdssamarbetet med regionen har under året intensifierats i och med satsningen Nära vård, Effektiv och nära vård och Utveckling av Vårdcentrum. Även inom samarbetet med Trygg hemgång efter en sjukhusvistelse har Östhammars kommun lyfts fram som ett mycket gott exempel på trygg utskrivning till hemmet.

Anhörigföreningen i Östhammars kommun anordnade en demensdag i november, där kommunen deltog.

En dialog och workshop med civilsamhället kring hur den gemensamma samverkan om frivilliginsatser kan förbättras genomfördes under november.

Individ- och familjeomsorg

Under 2019 har IFO haft samarbete med Bruks- gymnasiet vad gäller information om social- tjänsten. Detta är ett utvecklingsområde att få ett mer bredare samarbete med universitet och högskolor inom vårt område.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Samverkansdokument		Upp- fylld			

Kommentar

Under 2019 har 81% inte återaktualiserats inom försörjningsstödet, dvs. endast 19 % har återkommit för utredning/insats inom ett år. Målet är uppnått och resultatet är bättre jämfört med föregående år och alla kom- muners genomsnittliga värde. Redovisas inte könsuppdelat då kvinnor står som registerledare, dvs. att akten registreras på kvinnan, vid gemensamt hushåll.

Nämndmål:

Socialnämnden har en innovativ socialtjänst som kännetecknas av delaktighet och ständig förbättring

Trots ökade insatser för delaktighet är målet inte uppnått. Delaktighet är en subjektiv upplevelse som mäts vid enstaka tillfällen under året. Del- aktigheten för brukaren, det vill säga inflytande över olika parametrar finns inte givet för 2019 ännu. Det är svårt att tro att andelen brukare som känner att de upplever sig ha inflytande har ökat med 50 % sedan 2018, för att uppnå målet.

När det gäller internt mot medarbetare så har även där stora insatser skett, initialt med en större mängd information som är mer riktad och gemensam till medarbetare. Detta ger sig- nalen om att förvaltningen önskar vara öppen i sin kommunikation och ge medarbetare en större insyn. Ett formulär för synpunkter och

förbättringsförslag har skapats på kommunens intranät för att socialförvaltningen ska bli en ännu bättre arbetsgivare.

En utveckling av det systematiska kvalitetsarbe- tet har påbörjats och förväntas leda till ständiga förbättringar med bättre utvärderingar och uppföljningar.

Nämndmål:

Socialnämnden verkar för en ökad kompe- tensutveckling och karriärmöjligheter inom organisationen

Vård och omsorg

Arbete pågår med framtagande av en kompe- tensutvecklingsplan för varje medarbetare i samband med medarbetarsamtalen. Planerna kommer att på aggregerad nivå vara till grund för planeringen av fortbildning och utbild- ningsinsatser, främst inom hälso- och sjuk- vård, vilket också redovisas i nämndens årliga

Patientsäkerhetsberättelse. Socialnämnden har fastställt en plan för utbildning av undersköterskor i demensvård, Silviasysterutbildning.

Individ- och familjeomsorg

Alla medarbetare skall ha en kompetensplan som görs tillsammans med respektive chef vid medarbetarsamtalet. Det finns också en kompetensplan för hela IFO där behovet av utbildning och rekrytering framgår.

En övergripande kompetensplan som styr utbildning behöver tas fram på förvaltningsnivå.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel medarbetare med upprättad kompetensutvecklingsplan	80%	80%			

Kommentar

I samband med medarbetarsamtalet så görs en kompetensplan med varje medarbetare som skall följas upp under året. Det har varit svårt att tillgodose en del av behoven då vissa utbildningar inte varit tillgängliga vid rätt tidpunkt och det på grund av svårigheter att rekrytera inte varit möjligt för personalen att kunna prioritera vissa utbildningar.

Nämndmål:

Socialnämnden främjar delaktighet, öppenhet, allas lika värde och att alla synpunkter tas tillvara.

Vård och omsorg

Vård och omsorg arbetar aktivt med att integrera och utveckla kultur i vården. På nämndens äldreboenden finns mötesplatser på vissa tider där även lokalbefolkningen bjuds in till att delta. Aktiviteterna är uppskattade och välbesökta.

Vård och omsorg har fungerande brukarråd inom de särskilda boendena. Där diskuteras, planeras och informeras om bland annat mat och aktiviteter. Det finns även mötesplatser på vissa tider dit lokalbefolkningen bjuds in. Brukare på särskilda boenden, samt de som har hemtjänst, anser i hög grad att man tar hänsyn till deras åsikter och önskemål.

Enligt Kolada så har Östhammars kommun en

hel del på individnivå att utveckla när det gäller delaktighet och inflytande för att kunna påverka tider för insatser.

Ett arbete med Stockholms universitet har initierats för att involvera brukares delaktighet.

Synpunkter används för att ständigt förbättra inom verksamheterna.

Individ- och familjeomsorg

IFO arbetar ständigt med att förbättra verksamheten och göra den tydlig för medborgarna i kommunen. Som ett led i detta arbete är synpunktshanteringen ett viktigt verktyg i det ständiga förbättringsarbetet. Synpunkter är en viktig del för att kunna utveckla verksamheten för de anställda och medborgarna. Förutom de synpunkter som kommer in och utreds under året genomför IFO en extra drive, en synpunktsmånad i maj varje år.

Under oktober genomfördes en brukarundersökning i samarbete med SKR. IFO fick väldigt goda resultat i stort, jämfört med landet som helhet.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Genomföra Medborgardialoger		Upp- fylld			

Kommentar

Nämnden har deltagit i förvaltnings- och nämndövergripande medborgardialoger under året. Andra typer av dialoger och forum för att möta medborgare behöver utvecklas.

Nämndmål:

Socialtjänsten har en tydlig och förståelig myndighetsutövning

Vård och omsorg

Socialförvaltningen arbetar för att använda ett enkelt och tydligt språk i dokumentation, beslut och information till enskilda. Med arbetsmetoden IBIC ges förutsättningar för den enskilde att uttrycka synpunkter och få svar på frågor.

En förutsättning för att socialtjänstens myndighetsutövning ska kunna uppfattas som tydlig och förståelig är att det internt finns en tydlig organisation och ett nära samarbete. Det finns idag en viss osäkerhet inom förvaltningen om ansvarsområden.

Individ- och familjeomsorg

På förvaltningen arbetas det med begreppet klarspråk. Det är viktigt att den enskilde förstår det som vi skriver och de beslut vi fattar.

Vi har kollegial genomläsning av utredningar samt att samordnare eller chef går igenom så att det som upprättas är korrekt och begripligt. Enligt förvaltningslagen (FVL) görs också en genomgång av utredning tillsammans med den enskilde, om behov finns.

Det är dessutom viktigt att besluten är tydligt formulerade.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Utredningstid (dagar), LSS	60	39			

Kommentar

Detta styrtal mäts utifrån egna mätningar under hösten för delår 2, 2019, vilket gör att det inte går att jämföra med annan kommun eller riket. I Kolada kan man se en annan siffra, 86, vilket mäter alla LSS insatser de första sex månaderna på året. I den jämförelsen ligger verksamheten över riksgenomsnittet med 37 dagar.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måloppfyllelse
Därutöver är utredningstiden även över i antalet dagar jämfört med länet och liknande kommuner för LSS i Östhammar. En förklaring kan vara den personalsituation som för tillfället råder. En stressig arbetssituation ger inte någon bra förutsättning för god kvalitet i handläggning och uppföljning av ärenden.					
Utredningstid (dagar), Missbruk	60	38	46	35	
Kommentar Resultatet avser medelvärde av antal dagar en utredning pågår. Målet är uppnått och resultatet är betydligt bättre än genomsnittet för alla kommuner. Då den totala medianen är 19 dagar så kan det konstateras att utredningstiden i enskilda ärenden varierar mycket, vilket kan vara en orsak till att utfallet att kvinnor har längre utredningstid					
Utredningstid (dagar), BoU	100	84	113	70	
Kommentar Resultatet avser medelvärde av antal dagar en utredning pågår. Målet är uppnått och resultatet är bättre än kommuners genomsnittliga värde. Det högre värdet för flickor beror till en stor del på att socialnämnden i högre grad är beroende av utlåtanden från andra myndigheter.					
Utredningstid (dagar), Äldreomsorg	14	6			
Kommentar Det är en osäker mätning eftersom handläggarna använder verksamhetssystemet på olika sätt. Implementeringen av systemet har inte varit tillfredsställande för en gemensam samsyn och likvärdighet. Antalet utredningsdagar kan inte jämföras med riket eller övriga då det är en egen mätning under en månad halvår två 2019. Konstateras kan att oavsett mätmetod så har måloppfyllelsen blivit bättre än föregående år.					

Årets viktigaste händelser

Årets viktigaste händelser kan sammanfattas enligt följande:

Vård och omsorg

- Ny organisation för förvaltningen fastställd med samorganisering av hälso- och sjukvård och rehabilitering
- Start av rehabiliteringsprojekt i samverkan med HR, med syfte att minska sjukfrånvaron
- Utvecklat verktyg för uppföljning av hemtjänsten på utförarsidan
- Påbörjat arbete för en enklare inloggning till tidredovisningssystem inom hemtjänsten (Phoniro)
- Nyckelfri hemtjänst införd, vilket underlättar och säkrar för den enskilde och för vårdpersonal
- E-signering för god och säker omsorg samt att följa lagrum och direktiv är införd. Dessutom kunna följa upp och mäta resultatet.
- Återcertifiering av Vård och omsorgscollege. Målet är att få fler intresserade av att söka vård- och omsorgsprogrammet, handledarutbildningar/språkstödjare och arbeta inom vård och omsorg
- Övertagande av ansvar för bostadsanpassningsbidrag från tekniska förvaltningen
- Innovationspris från BPSD-registret

Individ- och familjeomsorg

- Avveckling av stödboende 18+ på Solbacken och kommer bara att ha verksamhet i Gimo.
- Genomförd genomlysning av de HVB placeringar som gjorts under året för att utreda behov av egna

insatser.

- Översyn av arbetet med våld i nära relation (VNR)
- Påbörjade diskussioner om att slå ihop öppenvård B&U samt öppenvård Vuxen för att bättre kunna arbeta med hela familjen och maximera insatserna för den enskilde.
- Rekrytering av hemterapeut för att kunna arbeta med hemmaplanslösningar så långt det är möjligt.
- Genomförande av efterfrågad utbildningssatsning i MI för all personal som saknat den.

Ekonomiskt utfall

Socialnämndens budgetram för 2019 uppgår till 487,3 mnkr, vilket kan jämföras med föregående års budget på 447,6 mnkr och utfall på 496,1 mnkr. Socialnämnden redovisar nettokostnader på 496,6 mnkr och ett underskott på -9,2 mnkr.

Förvaltningsövergripande verksamhet

De förvaltningsövergripande verksamheterna redovisar ett överskott på 10,1 mnkr, vilket är i nivå med de tillfälliga resursutökningar på 10 mnkr som förvaltningen fick för året.

Vård och omsorg

Verksamheten redovisar ett underskott på 19,7 mnkr där de större avvikelserna mot budget fördelas enligt nedan:

- Gemensamt VoO, +3,2 mnkr
- Hemtjänst, beställare -4,0 mnkr
- Hemtjänst, egen regi -7,5 mnkr
- Särskilt boende, äldre, -1,8 mnkr
- Hälso- och sjukvård, HSL, -3,5 mnkr
- Externa boendeplaceringar LSS, -3,1 mnkr

Verksamheterna inom vård och omsorg (VoO) har arbetat intensivt under hela år 2019 för att komma i balans.

Inom särskilt boende äldre redovisar samtliga enheter förbättrat resultat jämfört med 2018. Två enheter redovisar överskott, två enheter underskott och en enhet är i balans. De totala kostnaderna för de särskilda boendena uppgick 2019 till 112,1 mnkr vilket kan jämföras med budgeten på 110,2 mnkr och utfallet 2018 på 117,3 mnkr.

Inom hemtjänsten är problemställningen en annan då denna verksamhet finansieras genom ett fast timpris. Verksamheten har arbetat intensivt med att öka personalens arbetade tid hos brukaren då detta ökar utförarnas ersättning och därmed verksamhetens ekonomi. Bättre planering och mer sammanhållna insatser ska leda till lägre kostnader. Under december månad påbörjades arbetet med att införa en centraliserad planeringsfunktion inom hemtjänsten. Det kommer minska kostnader för administration och flytta ut resurser i det direkta omvårdnadsarbetet.

Antalet brukare och beviljade timmar inom hemtjänsten har ökat med cirka 5 procent sedan ett år tillbaka. För antalet utförda timmar inom hemtjänst har ökningen varit ännu större, där ökningen på ett år är cirka 20 % (här är jämförelsesiffror för 2018 lite osäkra). Detta innebär en kvalitetsökning i form av mer tid hos brukaren men samtidigt en kostnadsökning.

Hemtjänsten i egen regi har även ökat debiteringsgraden (hur mycket av den arbetade tiden som är hos brukare) från cirka 55% till idag cirka 62%. Nämndens mål för 2019 är 65% debiteringsgrad. Ökningen av debiteringsgra-

den innebär en effektivisering av verksamheten. Detta har inte gett någon stor påverkan på 2019 års totala resultat. De tre sista månaderna har underskottet minskat med ca 800 tkr per månad. Under våren 2020 kommer vi se synbara effektiviseringar jämfört med tidigare år. Arbetet har fokus på att anpassa kostnaden och planering av omsorgen inom befintlig personalstruktur. Här är den centrala planeringsfunktionen en viktig framgångsfaktor.

Hemsjukvården har omorganiserats och återfinns nu som sammanhållna verksamheter. Detta har lett till att förvaltningens möjlighet att rekrytera sjuksköterskor har förbättrats. Den kraftiga kostnadsökningen som vi såg 2017 och 2018 delvis pga. rekryteringsproblem har avstannat men 2019 års kostnad på 30,5 mnkr ger ändå ett underskott om -3,5 mnkr.

Avvikelse återfinns även inom funktionshinderområdet på grund av ett ökat antal ärenden samtidigt som det är platsbrist i vår egen regi, vilket leder till relativt dyra externa placeringar. Kostnader för externa boendepaceringar LSS uppgår till 7,2 mnkr och förutom en kraftig kostnadsökning jämfört med 2018 års kostnad på 2,0 mnkr så innebär det ett underskott på 3,0 mnkr. Daglig verksamhet LSS genererar nettokostnader på 16,7 mnkr, jämfört med budgeterade 15,9 mnkr.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheten redovisar ett överskott på 0,4 mnkr där de större avvikelserna fördelas enligt nedan:

- Övergripande IFO, +2,5 mnkr
- Myndighetsutövning BoU, +2,6 mnkr

- Försörjningsstöd, +0,4 mnkr
- Socialpsykiatri, +1,4 mnkr
- Familjehem, -4,1 mnkr
- HVB/Stödboende/Boende, -2,5 mnkr
- Kontaktstöd BoU, -3,1 mnkr
- Ensamkommande, +1,4 mnkr

Inom individ och familjeomsorgen (IFO) har man arbetat med genomlysning av samtliga HVB placeringar i syfte att hitta bättre och mer kostnadseffektiva insatser. Avtal för familjehemsplaceringar har omförhandlats för att sätta press på leverantörerna att sänka kostnaderna vid placeringar.

IFO har också stärkt upp arbetet med återsökning av kostnader från Migrationsverket och har genom hårt arbete ansökt och blivit beviljade 3,7 mnkr mer i intäkter jämfört med budgeterade intäkter. Medel har också ansökts och beviljats för placeringskostnader för HVB och SIS placeringar i ordinarie verksamhet BoU.

Stort arbete med att rekrytera personal har också genomförts för att minska behovet av hyrpersonal. Tyvärr är den höga personalomsättningen en utmaning även om situationen senaste tiden har förbättrats. Vid årsskiftet var endast två hyrsocionomer kvar.

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	235,2	164,8	191,0
Kostnader	-681,5	-661,0	-687,6
varav personalkostn	-368,1	-373,4	-377,1
varav lokalkostn	-56,0	-58,8	-60,1
Nettokostnader	-446,3	-496,1	-496,6
Årsbudget	-428,7	-447,6	-487,3
Årets resultat	-17,7	-48,6	-9,2

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2019	UTFALL 2019	AV- VIKELSE
Nämnd	-0,7	-1,2	-0,4
Gem. Socialkont + flykting	-40,7	-27,7	13,0
Vård o omsorg enl SOL o LSS	-394,4	-410,5	-16,1
Individ o famoms	-51,4	-57,1	-5,7
Summa	-487,3	-496,6	-9,2
Nettoinvesteringar	4,6	3,4	1,2

Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden har bland annat i uppdrag att handlägga och besluta i ärenden inom plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, tobakslagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.

Verksamheten riktar sig till invånare, företag, föreningar och fastighetsägare i kommunen samt besökare. Idag och i framtiden.

Den långsiktigt hållbara tillväxten för kommunen står i fokus för verksamheten. Nämndens arbete utgår från lagstiftningen som ram och förutsättning, med målsättningen att det alltid ska märkas för vem vi är till. Vi kallar detta för det dubbla perspektivet och vi uppfattar att vårt uppdrag är avgörande för både kommunens attraktivitet och tillväxt. För nuvarande och kommande generationer.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Bygg- och miljönämnden ska vara öppen, inbjudande och ha en hög servicenivå mot företag och allmänheten.	
En hållbar kommun	Bygg- och miljönämnden ska verka för en minskad negativ miljöpåverkan på vatten.	
En öppen kommun	Bygg- och miljönämnden ska kännetecknas av god kommunikation, respekt och tillgänglighet.	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

Verksamhetsåret 2019 är sista verksamhetsåret med "de gamla målen" ovan (nya mål fastställdes av den nya nämnden efter valet 2018 att gälla från 2020).

Vi kan redovisa en bra måluppfyllelse för målet kopplat till vattenmiljön med anledning av att vi lyckats inventera avlopp enligt uppsatt mål. De andra två målen når vi inte eftersom vårt Nöjd Kund Index (NKI) inte kommer upp till de nivåer vi siktar på i två av de fyra styrtalen samt att handläggningstid för bygglov på marginalen avviker från uppsatt mål i två av de tre styrtalen.

Nämndmål:

Bygg- och miljönämnden ska vara öppen, inbjudande och ha en hög servicenivå mot företag och allmänheten.

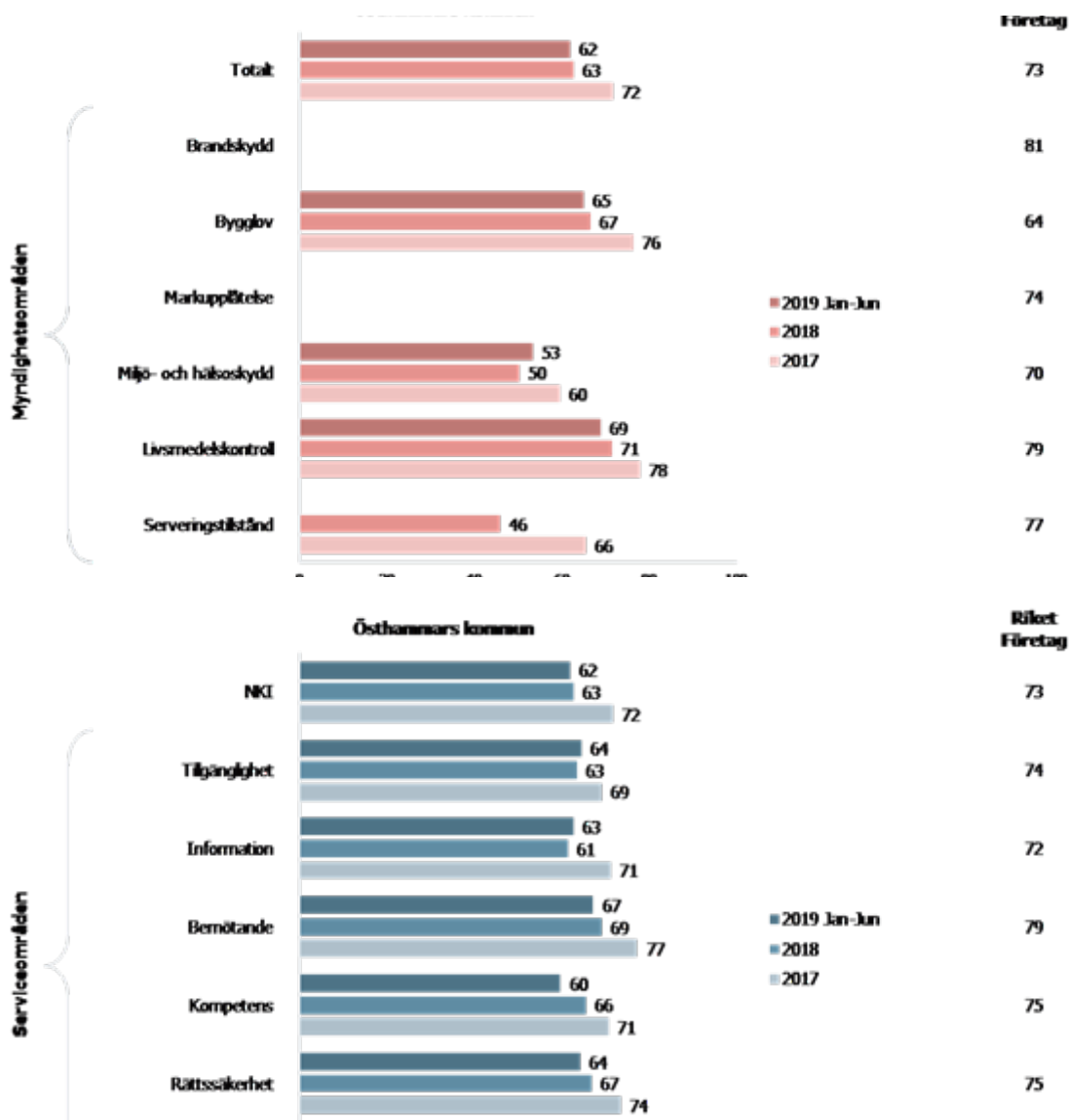
Nöjd Kund Index (NKI)

Vi når inte de måltal vi siktar på vad gäller NKI i två av de fyra styrtalen. Personalomsättningen är fortsatt alltför hög. Rekrytering och infasning av ny personal tar stora resurser i anspråk. När handläggare byts ut fortlöpande kan kunderna uppleva en minskad servicenivå. Noterbart i sammanhanget är att våra tydligaste förbättringsområden inte ligger inom bemötande. Tabellerna nedan visar NKI för det första halvåret.

Under andra halvåret har vi preliminära uppgifter på att NKI utvecklats positivt. De når då två av de fyra uppsatta måltalen. Inom de två områden där måltalen nås, Livsmedelstillsyn respektive Serveringstillstånd, har vi haft en stabil personalsituation.

Då slutgiltiga NKI inte redovisas förrän i april

efterföljande år har vi valt att följa upp vår måluppfyllelse mot de resultat vi kunnat få från "Sveriges Kommuner och Regioner" avseende innevarande år vilket betyder tio månader.

Handläggningstid Bygglov

Vi har tre styrtal avseende handläggningstid för bygglov. Enkla bygglov med delegation och utan grannhöran har vi satt måltalet till tre veckor. Det är ett internt mål. Enkla bygglov med delegation och med grannhöran har vi satt måltalet till fem veckor. Även detta är ett internt mål. Bygglov som inte tas på delegation, det vill säga beslutas i nämnd har vi satt målet till tio veckor. Att handlägga bygglov inom tio veckor är lagstadgat. Det gäller såväl för enkla bygglov, där vi själva satt interna mål på tre respektive fem veckor, som för bygglov som beslutas av nämnd.

För bygglov med tioveckors bygglov når vi målet. För bygglov med tre respektive fem

veckors handläggningstid uppnår vi inte målet. Det är en medveten prioritering av de så kallade tioveckorsbyggloven som gjort att tre- och femveckorsbyggloven inte klarat sina mål, om än på marginalen (3,1 respektive 5,1).

Handläggningstid för bygglov baseras på en mätning över rullande tolv månader. För tre- och tioveckors bygglov når vi målet. Viktigt att tänka på att resultatet är den genomsnittliga tiden för samtliga ärenden. I praktiken kan vissa ärenden därför ligga under det satta målet och andra över. För treveckorsärenden översteg 33,9% måltalet, för femveckorsärenden översteg 36,1% måltalet och för tioveckorsärenden översteg 3,4% måltalet.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
NKI för bygglovsärenden	75	65			
NKI för miljö- och hälsoskyddsärenden	75	59			
NKI för serveringstillståndsärenden	75	97			
NKI för ärenden enligt livsmedelstillsyn	75	76			
Handläggningstid för bygglovsansökan, med grannhöran och remisser, som kan tas på delegation.	5	5,1			
Handläggnings tid för bygglovsansökan, som inte kan tas på delegation.	10	5,7			
Handläggningstid för enkla bygglov som inte kräver grannhöran och kan tas på delegation.	3	3,1			

Nämndmål:

Nämndmål:**Bygg- och miljönämnden ska verka för en minskad negativ miljöpåverkan på vatten.**

Vi har en väl fungerande verksamhet för inventering av enskilda avlopp. Det digitala verktyg som utvecklats för att effektivisera arbete i fält ger nu önskade effekter.

Vi har noterat att den allmänna debatten kring enskilda avlopp och miljöpåverkan fortsatt under 2019. Nämnden följer kunskapsutvecklingen nära utifrån att med våra resurser skapa största miljönytta samt följa riktlinjer och lagstiftning i kombination med goda förutsättningar för kommunen att även utveckla möjligheterna för boende på landsbygden.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal inventerade avlopp per år.	350	373			

Nämndmål:

Bygg- och miljönämnden ska kännetecknas av god kommunikation, respekt och tillgänglighet.

Detta mål delar styrtal med målet "Bygg- och

miljönämnden ska vara öppen, inbjudande och ha en hög servicenivå mot företag och allmänheten". Vi använder oss av NKI som styrtal i båda fallen. Analysen blir därför den samma och upprepas inte i detta avsnitt.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
NKI för bygglovsärenden	75	65			
NKI för miljö- och hälsoskyddsärenden	75	59			
NKI för serveringstillståndsärenden	75	97			
NKI för ärenden enligt livsmedelstillsyn	75	76			

Årets viktigaste händelser

Vi bildar en ny förvaltning

Samhällsbyggnadsförvaltningen, med uppdraget att:

- a) skapa ett tydligare budskap till företagare och medborgare
- b) en sammanhållen verksamhet i samhällsbyggnadsarbetet med gemensamma prioriteringar
- c) en tydlig gemensam målbild med en gemensam utgångspunkt (nuläge)
- d) en hållbar och lärande organisation och med
- e) fokus på fullmäktiges mål

Den del av den nya förvaltningen som arbetar på uppdrag av Kommunstyrelsen kommenteras inte ytterligare i detta dokument.

En alltmer tydlig och tillväxthämmande VA-situation.

Situationen slår mot vår möjlighet att få detaljplaner att vinna laga kraft, bevilja förhandsbesked samt – i en tänkbar förlängning – bevilja bygglov. Därför minskar vi också vår bemaning på bygglovssidan och i planverksamheten.

Detta påverkar – i sin tur – vår förmåga att stå emot sjukdomar och annan frånvaro i dessa myndighetsförvaltningar.

Personer anslutna till komm. VA	Idag anslutna	Möjlig nyan-slutning, avlopp	Möjlig nyan-slutning vatten
Alunda	2 300	200	0
Gimo	2 800	3 050	200
Hargshamn	270	380	50
Öregrund*	1 500	500**	100**
Österbybruk	2 700	650	100
Östhammar	4 830	50***	200

* antal personer dubbleras under sommaren

** Omfattar även nyanslutning säsongsböende

*** Gäller utifrån nuvarande trend i inkommande belastning inte försämrar.

Ett fördjupat samarbete på tjänstemannanivå med våra grannkommuner (Älvkarleby och Tierp)

Vi har fört diskussioner på enhetschefsnivå, vilket bl.a. lett till delade tjänster och samrekryteringar. Under andra halvan av kalenderåret har samtalen genomförts på förvaltningschefsnivå för att närmare se på möjligheterna till ett än mer fördjupat samarbete. Idéer har hämtats från den förstudie som presenterades för de tre kommunerna 2015. Sedan dess har motsvarande samarbeten bland annat etablerats i Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning samt Västra Gästriklands samhällsbyggnadsförvaltning

Under 2018 och 2019 har Livsmedelsverket vid ett antal uppmärksammade tillfällen pekat på brister i kommunernas tillsyn i kommuner som är små och som därmed har begränsade möjligheter till inspektioner. När inspektionerna är få beror det ofta på att någon blivit sjuk eller slutat. Eftersom de minsta kommunerna har få inspektörer – i flera fall handlar det inte ens om en heltidstjänst – blir verksamheten sårbar, vilket i förlängningen riskerar att drabba till exempel restaurangbesökare.

Vår region är inget undantag från detta – tvärtom, ser vi tydligt den potential som finns i ett fördjupat samarbete. I detta har vi en gemensam ambition att vara aktiva

Ett nytt ledarskap

Under året har inte bara en ny förvaltning bildats med verksamheter som organisatoriskt varit placerade i olika förvaltningar tidigare – ledarskapet har också bytts ut på förvaltningschefsnivå och på tre av fyra enheter. Två enhetschefer är rekryterade från den egna organisationen

och är helt nya som ledare. Till stora delar är det alltså en helt ny ledningsgrupp.

Kundfokus

Vid varje nämndmöte redovisar vi från och med i år de synpunkter som inkommit på verksamheten i olika kanaler. Den viktigaste kanalen är förstås vår kundtjänst som hanterar huvuddelen av antalet ärenden till myndigheten. Vi får även in synpunkter på andra sätt (direkt till förvaltningen, till förtroendevalda m.m.). Synpunkts-hanteringen fungerar sedan som värdefull information till både nämnden och förvaltningen i utvecklingsarbetet.

Generellt kan sägas att vårt uttalade fokus på att också utveckla kundnöjdheten kopplat till vår myndighetsutövning fick förnyad kraft under andra halvåret 2019 då vi också fick en näringslivsutvecklare på plats med det särskilda uppdraget att "hålla ihop" detta arbete.

Bygglov

Även om de större byggloven minskat i antal till följd av en minskad kapacitet i vårt VA-system, så har vi samtidigt sett en ökning av de "mindre" bygglovsansökningarna. Detta är bl.a. kopplat till en ökad efterfrågan på solceller och eldstäder.

Detaljplan

Efter överenskommelse med Länsstyrelsen i Uppsala län överprövas inte antagna detaljplaner där kommunen själv är uppdragsgivare och markägare, trots att exploateringar inte är möjliga i närtid. Detta har bl.a. medfört att en detaljplan i Alunda kan vinna *laga kraft under* 2019 trots att kapacitet saknas för de bostäder planen omfattar.

Miljö

Enheten har tillförts ett nytt lagområde att utöva tillsyn på (Tobakslagen). Detta tillsynsområde har hanterats genom vår alkoholhandläggare.

Ekonomiskt utfall

Huvudskälen till den negativa budgetavvikelsen är intäktsnivån minskat väsentligen inom bygglovsverksamheten (till följd av flertalet mindre bygglov) samt att vi har betydande begränsningar att planlägga mark (vilket i sig minskar intäkterna i den verksamheten).

I samband med detta förtjänar att sägas att nämndens personalkostnader under 2019 varit 1,1 mnkr lägre än budgeterat. Detta har åstadkommits genom personalminskningar. Nämnden har sålunda inlett en omställning när det gäller personalbudget för att anpassa verksamheten till ett annat marknadsläge. I kombination med en fördjupad samverkan med grannkommunerna ska detta leda till en hållbar, rättssäker och ekonomiskt effektiv myndighetsutövning i vår kommun över tid. Nämnden har också tillförts budgetmedel i 2020 års budget för detta arbete.

Vi har även haft oförutsedda större kostnader av engångskaraktär under året som påverkat resultatet negativt.

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	14,11	14,23	13,2
Kostnader	-22,26	-21,80	-23,3
varav personalkostn	-16,77	-17,49	-18,6
varav lokalkostn	-0,59	-0,63	-0,6
Nettokostnader	-8,15	-7,57	-10,1
Budget	-6,59	-5,86	-6,8
Årets resultat	-1,6	-1,7	-3,3

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2019	UTFALL	AV- VIKELSE
Nämnd	-0,8	-1,1	-0,3
Kartverksamhet	-1,1	-1,1	0,0
Bygglovsverksamhet	0,2	-1,1	-1,3
Planeringsverksamhet	-0,9	-1,9	-1,0
Miljö- o hälsoskydd	-4,1	-4,9	-0,8
Summa	-6,8	-10,1	-3,3
Nettoinvesteringar	0,2	0,1	0,1

Kultur- och fritidsnämnden

Enligt reglementet för Kultur- och fritidsnämnden fastslås nämndens uppdrag enligt 1 §:

Kultur- och fritidsnämnden ska verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare, som de är nöjda med. I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar kultur- och fritidsnämnden för följande:

- Ungdomsråd
- Ungas mötesplatser
- Stöd till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom
- nämndens område
- Verksamhet i idrotts-, fritids-, kulturanläggningar
- Rörligt friluftsliv
- Simskola
- Stipendier inom nämndens område
- Biblioteksverksamhet
- Evenemang
- Kultur i vård och omsorg
- Offentlig konst
- Kulturmiljövård
- Folkhälsoforum
- Lokalbokning av utrymmen som disponeras av nämnden
- Regional och statlig samverkan inom kultur- och fritidsområdet

Rörande biblioteken ska Kultur- och fritidsnämnden (hädanefter förkortat KFN) förvalta och utveckla kommunens biblioteksverksamhet. Litteraturförsörjning inom förströelse- och faktalitteratur, samt punktvis och långtgående hjälp inom MIK (medie- och informationskunighet) såsom informationssökning och källgranskning mm åligger förvaltningen. Målgruppen för kommunens bibliotek är samtliga invånare i kommunen, med särskild prioritet för personer med funktionsvariationer, med annat modersmål än svenska (i synnerhet minoritetsspråkstalande) samt barn och ungdomar. Inom förvaltningens ansvar finns även kommunens uppdrag om Finskt förvaltningsområde.

Kultur och fritidsnämnden ansvarar för föreningsstöd, omfattande dels kontant föreningsbidrag enligt nämndens föreningsbidragsnormer, dels subvention av lokaler som används för föreningarnas verksamhet. I nämndens ansvarsområden ingår även rörligt friluftsliv, där de nationella friluftsmålen kan ses som vägledning.

I KFNs verksamhet ingår enheten för fritidsanläggningar, vars område innefattar sim- och sporthallar, ishallar, tempererat utomhusbad, strandbad, Idrotts- och fritidsanläggningar utomhus, friidrottsområden, elljusspår, tennisbanor, mm. Fyra av anläggningarna är bemannade med omkring 15 medarbetare för service och värdskap vid öppettider i t ex bad, gym öppettider, lokalbokning för uthyrning av utrymmen som disponeras av nämnden, på uppdrag av BuN så utförs simskola för elever.

KFN skall tillhandahålla och utveckla ungdomsgårdar, fritidsverksamhet, lovaktiviteter och attraktiva aktiviteter för ungdomar. I detta

arbete strävar vi efter att skapa trygga mötesplatser för ungdomar på orten i årskurs 7 till 17 år. Vi strävar efter att erbjuda öppet varje vardagkväll på minst en ort.

da satsningar. Genomförandet ska ske både i egen regi och i samarbete med andra aktörer. Förvaltningen förmedlar även bidrag och stöd till kulturutövare och föreningar i kommunen.

Målsättningen för KFN är att erbjuda ett brett kulturutbud med både smalare och mer bre-

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Kommunens invånare har tillgång till ett mångsidigt fritidsutbud som de är nöjda med.	
	Kommunens unga i åldern 13-19 år erbjuds attraktiva aktiviteter	
En hållbar kommun	Kommunens invånare har tillgång till ett jämlikt och inkluderande kultur- och fritidsutbud	
	I kommunen finns goda möjligheter för målgruppen 65+ att vara aktiva på fritiden	
En lärande kommun	Biblioteken är forum för information, bildning och dialog även inom hälsa, samhällsfrågor och vetenskap	
En öppen kommun	Kommunens invånare erbjuds möjlighet att vara delaktiga i arbetet kring kommunens kultur- och fritidsutbud.	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

Nämndmål:

Kommunens invånare har tillgång till ett mångsidigt fritidsutbud som de är nöjda med.

Beskrivning. Mäts enligt NMI Fritid

Målet med NMI Kultur uppnås 2019. Bidragande orsaker till det kan vara att förvaltningen i hög grad försökt anpassa kulturstöden efter de behov samhället har. I kombinationen med

detta arbetar KFN ständigt med att både uppmuntra föreningar till att skapa eget utbud, och ett eget programutbud som kan komplettera utbudet för att skapa mångsidighet och nå fler målgrupper. En kontinuerlig dialog med kommunens kulturutövare och föreningar pågår. Det som tidigare varit kulturvecka i endast Östhammar är nu förlagd till hösten, en period som annars saknar större evenemang inom kulturområdet. Därtill är upplägget ändrat till att gälla hela kommunen och alla tätorter. Då 2019 var första året med detta så var det en utmaning att få ideella och fristående aktörer att engagera sig.

För att nå ut med information om kultur- och fritidsutbudet har stor vikt lagts vid kommunikation. Genom denna satsning ökas invånarnas kännedom om det utbud som finns i kommunen.

KFN har ett resultat nära målet NRI Fritid men hamnar strax under det uppsatta målet. Vi ser att kvinnor är något mer nöjda än männen

med det utbud som finns. Detta är ett utvecklingsområde som även kommer att vara i fokus för 2020. Resultatet påverkas sannolikt av att simhall och bio under året har stängt i Östhammar. Samtidigt har öppettider på ungdomsgårdarna utökats och biblioteken har påbörjat försök med helgöppet.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
(NMI Kultur)	58%	58%	62%	53%	

Kommentar

Det är glädjande att utvecklingen är positiv och att målet är uppnått. Under året har fokus varit på att nå fler grupper och alla kommunens tätorter. Det är fortsatt en större utmaning att nå ut till männen än kvinnorna. Kvinnorna är i högre grad nöjda med kulturutbudet än männen och utvecklingen för kvinnorna är tydligt positiv medan männen dessvärre haft en negativ utveckling. I förvaltningens arbete under året har det ingått att försöka nå de målgrupper som är minst benägna att ta del av kulturlivet för att ta reda på vad som vore intressant för dem.

(NRI-index Fritid) NRI Regionindex	56%	54%	55%	53%	
------------------------------------	-----	-----	-----	-----	---

Kommentar

Detta mål är inte uppnått. Differensen är inte stor men tillräcklig för att detta ska vara ett utvecklingsområde även framgent. Förklaringen till den negativa utvecklingen är troligen statusen på kommunens anläggningar. Under året har en av tre simhallar stängt och flera av de andra anläggningarna lider av eftersatt underhåll. Utöver detta har förvaltningen tillsammans med Tekniska kontoret inventerat fastigheterna och börjat skapa rutiner och ordning på anläggningarna vad gäller bokningar och tillgänglighet. Under tidigare år har det funnits otaliga nycklar till fastigheterna ute och möjligheten att komma och gå har varit stor. Detta har lett till skadegörelse samt att vissa grupper känt sig undanskuffade av andra. Det nya systemet innebär att den som bokar endast har tillgång till fastigheten under sin bokade tid. Detta har lett till stort missnöje hos vissa medan andra uppskattar att inte bli störda på sina tider vilket varit ett problem tidigare.

Allt detta sammantaget är troligen en del av förklaringen. En annan del är att föreningar upplever att det saknas tider i kommunens hallar. Denna kritik har lett till att förvaltningen tagit fram belägningsgraden på fastigheterna (vardagar kl 16-22 och helger kl 8-22). Det framkommer då att majoriteten av fastigheterna är bokade till ca 60%. Den fastighet som har högst beläggning är bokad till 83%. Kritiken och den upplevda tidsbristen beror troligen på att många helst vill träna mellan kl 18-20.

Nämndmål:**Kommunens unga i åldern 13-19 år erbjuds attraktiva aktiviteter**

Beskrivning. Mäts enligt NMI Kultur

Under året har nämndens arbete med målgruppen utvecklats på flera sätt.

Tiderna på ungdomsgårdarna har utökats och under sommaren har en mobil ungdomsgård ambulerat på de olika tätorterna. Tidigare somrar har ungdomsgårdar inte erbjudits under sommaren. Satsningen har visat sig mycket uppskattat på fyra av orterna. På den femte var intresset obefintligt.

Under året har arbete inletts för att skapa trevligare lokaler. Fortsatt arbete med detta är planerat för 2020 med projektdirektiv för Gimo och Österbybruks ungdomsgård.

Under hösten öppnades en fjärde ungdomsgård, i Alunda. Målsättningen om 70 unika besökare första månaden uppnåddes redan första kvällen och trenden har varit god. Beslutet att starta upp ännu en ungdomsgård inom budget togs då det fanns en upplevelse i samhället att det höll på att bildas en mindre positiv kultur hos ungdomarna på orten.

Statistiken för 2019 visar fler antal besökare på två ungdomsgårdar.

Marknadsföring och kommunikation riktad till ungdomar har prioriterats och har genomförts via flera kanaler. Instagram är en direkt dialogväg till ungdomarna där frågor om öppettider, aktiviteter mm ofta inkommer. Inför vidare arbete behövs kommunikation prioriteras ytterligare, framförallt mer digitalt och något mindre av "gammelmedia". Det nya app-systemet

kommer förhoppningsvis att kunna skapa fler dialogvägar och delaktighet med kommunens unga under kommande år.

Föreningslivet har bjudits in till utbildning om värdegrundsarbete i projektet High Five. Syftet har varit att skapa ett föreningsliv som präglas av en öppenhet och som välkomnar alla.

Under alla lov har ett stort antal aktiviteter erbjudits till kommunens ungdomar: gratis bad, turneringar, övernattningsar, matlagning, konstprojekt, filmskapande, biovisning, musikskapande osv. Detta har varit uppskattat.

Programpunkter speciellt för ungdomar har genomförts på biblioteken under 2019 och dessa har över lag varit välbesökta. Under året har förvaltningen haft en provmånad med öppet-hållande på övriga bibliotek, som normalt ej har öppet på lördagar. I Östhammar blev det också söndagsöppet denna period. Enkäter, besök och utlåningsstatistik samlades in under denna provmånad och finns med inför framtida planering. Under våren 2020 kommer biblioteken att ha öppet en lördag per månad, undantaget Östhammars bibliotek, som fortsätter med lördagsöppet som tidigare under hela året.

Antalet ungdomar på Gimo bibliotek har ökat under året.

Under året har lovaktiviteter riktade till målgruppen genomförts med bl a utökade öppettider på de anläggningar som förvaltningen förfogar över, fler fritidsgårdstillfällen etc.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal deltagare vid program för målgruppen på bibliotek/annan lokal (inkl vid tillfällen vi ger bidrag)					
Kommentar Inför 2020 har förvaltningen mätbara mål för detta. För 2019 har målet inte varit prioriterat att mäta med undantag för försöksperioden med lördagsöppet på biblioteken. Anledningen till att detta inte varit prioriterat är att styrtalet inte är relaterat till det nämndmål som det knutits till.					
Nämndmål: Kommunens invånare har tillgång till ett jämlikt och inkluderande kultur- och fritidsutbud Detta mål kan aldrig ses som "klart". Under året har nämnden haft ett brett utbud av aktiviteter för personer med funktionsvariation och flera evenemang riktade till gruppen har hållits. Utöver kommunens och Brunnens egna aktiviteter har även vuxenskolan och FUB erbjudit aktiviteter. Under året har tre föreläsningar riktade till funkis-gruppen ägt rum (två på våren och en på hösten) Varje föreläsning har haft 40-60 deltagare. Träffar på biblioteken och besök på de olika tillgänglighetsgrupperna var 15 stycken totalt. Depositionsverksamhet till äldreboenden samt vissa glesbygdsolor och förskolegrupper utanför tätorter har under våren 2019 varit 19 till antalet och under hösten 15. För att nå fler grupper samarbetar nämnden med kulturskolan, svenska kyrkan, föreningar etc.					
Nämnden har påbörjat ett arbete med att kartlägga fördelningen av kommunala stöd och hur utfallet ser ut vad gäller genus, ålder etc. Här finns utvecklingspotential och arbetet med detta är prioriterat. Arbete med föreningarnas värdegrund i projektet High Five fortgår. Arbete med att tillgängliggöra de naturbad kommunen erbjuder pågår med bl a badramper för rörelsehindrade. På biblioteken finns bibliotekarie med tillgänglighetsansvar som arbetar med att tillgängliggöra biblioteken för medborgarna. En annan bibliotekarie arbetar särskilt med grupperna äldre, nyanlända samt funkis. En del i detta arbete är samarbetet mellan biblioteken och Regionbiblioteket i projekten Digitalt först, Alla kan läsa - och hör sen.					
Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal insatser för att förbättra jämställdhet, integration/inkludering, jämlikhet och tillgänglighet.					

Nämndmål:**I kommunen finns goda möjligheter för målgruppen 65+ att vara aktiva på fritiden.**

Under perioden har förvaltningens personal haft informationsträffar på alla kommunens gym där gruppen 65+ särskilt bjudits in. Vid dessa tillfällen har gymmens utrustning gått igenom och träningstips har givits. Under hösten har bl a särskilda tillfällen i fallteknik hållits för gruppen. Även spontanträningsanläggningarna har haft tillfällen där gruppen bjudits in för genomgång och träningstips.

Målgruppen 65+ har varit prioriterad under året och kommer att vara det även fortsättningsvis (dock kommer målgruppen att vara 70+ från 2020). Förvaltningens gyminstruktör finns till hands och roterar på anläggningarna med målsättningen att utöka möjligheten att få hjälp att komma igång med lämplig träning och därigenom skapa ett friskare och mer aktivt liv.

Hösten 2019 kunde inte Frösåkershallens simhall öppna som vanligt. Det har inneburit att det inte längre finns samma möjlighet för vattengymnastik i varmt vatten i kommunen.

Detta har varit en negativ utveckling för delar av nämnda grupp då inte heller regionens bassäng på sjukhusområdet i Östhammar finns att tillgå.

Filosoficaféet på Storbrunn har varit välbesökt av pensionärer.

Förvaltningen stärktes under hösten av en hälsoutvecklare. Denne har under hösten prioriterat arbete med kommunens seniora medborgare. Möten har hållits på alla orter och föreningar har besökts för att diskutera förutsättningar och önskemål om aktivitet.

Under hösten genomfördes Hälsotåget 70+ då gyminstruktör och hälsoutvecklare genomförde aktiviteter i Österbybruk, Östhammar och Öregrund. Ca 20 deltagare per ort kom och drygt 60 personer i åldersgruppen deltog sammanlagt. Aktivitetstillfällena varade i tre timmar och information och diskussion hölls om fysisk aktivitet, hjärnans behov och åldrande (utifrån Anders Hansens bok Hjärnstark), kostråd, fysiska övningar att göra hemma. Alla grupper lyfte den sociala samvaron och trygga relationer som de enskilt viktigaste variablerna för god livskvalitet.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal rapporterade aktivitetstillfällen					
Kommentar					
Under året har stora insatser gjorts för gruppen pensionärer. En ny tjänst är tillsatt för att arbeta med hälsoutveckling och som framförallt prioriterat att möta denna grupp. Möten har hållits med målgruppen i alla tätorter och olika typer av hälsofrämjande aktiviteter har erbjudits. Gymmen har haft speciella tillfällen för pensionärer med instruktörer på plats för att skapa bra prova-på-tillfällen. En instruktör har roterat på kommunens anläggningar för att stötta de som önskat i deras träning					

En utmaning är att hjälpa gruppen att komma över tröskeln att röra sig mellan kommunens orter för att ta del av aktiviteter och på så vis få del av ett större utbud.

Nämndmål:

Biblioteken är forum för information, bildning och dialog även inom hälsa, samhällsfrågor och vetenskap

Biblioteken har ett digert program och anordnar kontinuerligt aktiviteter. Ett exempel är filosoficaféet som inbjuder till diskussion om samhällsfrågor. Förvaltningens bibliotekarier har olika ansvarsområden vilket gör att de kan ge riktat stöd och input. Exempel på ansvarsområden är digitalisering, tillgänglighet, funkis och äldre, barn osv.

Därutöver fungerar biblioteken alltmer som informationscentraler där medborgare kan komma in och fråga om digitala samhällsfunk-

tioner, demokrati, juridik, hälsa mm. Många medborgare engagerar sig också i bibliotekens verksamhet genom frågor och åsikter kring programpunkter och annat. Under året föreläsningar inom dels hälsa, miljö, historia och tillgänglighetsfrågor bl.a. i samarbete med Infoteket i Uppsala, hållits på biblioteken. Sammantaget var snittantalet besökare per tillfälle 31 och summan av alla tillfällen gav 409 besökare. Under året har helgöppet testats och utvärderats.

Arbetet med att utveckla kommunens bibliotek är särskilt prioriterade under 2020 vad gäller kommunikation, program och omvärldsspanning. För att detta mål ska kunna anses uppnått behöver vi hjälpa fler människor att hitta till biblioteken och det utbud som finns. Utbudet är bra men behöver nå flera. Där spelar öppettider och kommunikation en stor roll och är ett arbete förvaltningen kommer att prioritera även fortsättningsvis.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal program (där hälsa, samhällsfrågor eller vetenskap är tema)	15	13			

Nämndmål:

Kommunens invånare erbjuds möjlighet att vara delaktiga i arbetet kring kommunens kultur- och fritidsutbud.

Beskrivning. Mäts i LUPP-enkäten

Nämnden och förvaltningen har under året genomfört flera dialogturnéer: tillsammans med kommunens övriga nämnder och förvaltningar, föreningsdialog, äldredialog osv, för att skapa forum för dialog och delaktighet.

Under årets första hälft låg stort fokus på att ha en dialog med medborgare och föreningar om den framtida idrottsanläggning som ska byggas i Östhammar. Dialog har förts med föreningarna och invånarna har inbjudits till samtal samt att delta i en enkät om vad de ser som viktigt.

Ungdomarna har fått inkomma med förslag kring nämndens område under en temavecka på våren och en på hösten. Deltog gjorde kommunens samtliga elever i årskurs 8.

För att skapa en mer kontinuerlig dialog med

ungdomarna, och för att få fler att engagera sig i utbud och aktiviteter har en app upphandlats. Denna kommer att tas i bruk under 2020. Ungdomarna kommunicerar främst via våra digitala kanaler redan idag.

Då efterfrågan varit stor på andra bibliotekstider testas nu detta under en månad för att se om intresset är så stort som angivet. Biblioteken kommer att ha en viktig roll som arena för delaktighet i kommunen i framtiden.

Ett antal organisatoriska förändringar är vidtagna för att snabbare kunna återkoppla till medborgare och därmed skapa en starkare känsla av delaktighet.

Under året har större energi lagts på kommunikation, dels för att skapa en medvetenhet om de erbjudanden som finns samt att snabbare nå ut med information.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal deltagare/svarande vid dialoger, enkäter, föreningsträffar och liknande					
Kan följa Delaktighetsindex (KKiK) bland nyckeltalen, samt mätningen i LUPPEN kring ungas önskan att påverka i frågor liksom upplevd möjlighet att					
Kommentar LUPPEN planeras att genomföras under 2020. Det har varit svårt att nå ett större segment av gruppen unga och beslut fattades under våren att införskaffa ett app-system för att kunna nå ut till kommunens unga och också få ta del av deras önskemål och idéer. Avtal tecknades efter upphandling i december och appen kommer att vara i bruk våren 2020. Förvaltningen har deltagit i kommunens dialogturné för att stärka delaktigheten. Ett antal organisatoriska förändringar är vidtagna för att snabbare kunna återkoppla till medborgare. Enkätundersökningar har gjorts både kring en ny planerad idrottsanläggning i Östhammar och på kring bibliotekens öppettider.					

Årets viktigaste händelser

Under året har ett läsprogram genomförts med kommunens grund- och gymnasieskola samt Uppsala Universitet. Projektet var ett pilotprojekt som syftade till att stärka ungdomars läsupplevelse. Ca 300 ungdomar läste Den utvalde och responsen blev över förväntan. Under 2020 kommer därför projektet genomföras igen, denna gång med alla elever i kommunal

skola från åk 4 till åk 3 i gymnasiet. Detta blir internationellt unikt och mycket intressant som forskningsunderlag.

Då avtal saknades med tidigare boleverantör har upphandling av bioleverantör för bion genomförts och en ny leverantör kommer att starta verksamheten 2020-01-31.

Simhallen i Frösåkershallen bedömdes under

våren vara i så dåligt skick att beslut fick tas att inte återöppna den efter sommaruppehållet. Detta har varit en fråga som väckt många känslor i samhället och som påverkar upplevelsen av attraktivitet.

Under sommaren fick konstutställningen Crossroads i Ånghammaren Österbybruk mycket uppmärksamhet. Utställningen gjordes av en japansk- och en svensk konstnärsgrupp.

Nämnden har i uppdrag att skapa ett kulturcentrum i Österbybruk samt att under tre år öka engagemanget i herrgårdsområdet och med kompetens bidra till att skapa ekonomisk hållbarhet och utveckling.

Sommarens nytänk med en mobil ungdomsgård var mycket uppskattad och en bra prioritering.

Under hösten blev fastighetsgenomgångarna klara och det är mycket tydligt att majoriteten av de fastigheter som nämnden förfogar över har ett stort underhållsbehov.

Ekonomiskt utfall

Nämnden gör ett överskott för 2019 om 3,9 mkr. Till detta finns flera förklaringar.

Förvaltningen har haft lägre personalkostnader mot budget i och med att en del personal gick över till Tekniska. Detta justeras i och med att hyran blir högre för de anläggningar KFN förfogar över under 2020 (t ex sker all lokalvård nu i tekniskas regi). Till 2020 kommer detta alltså inte längre skapa ett överskott.

En annan förklaring är att vid årets början låg en buffert under ansvar 32 (anläggningar) och en betydande del av denna är oförbrukad nu. Organisationsförändring under hösten kom-

mer sannolikt att kunna skapa en mer följsam budgethantering. Buffert kommer inte att finnas under ansvar 32 utan istället fördelas på en post för kultur och en för fritid.

Förutom ovanstående har nämnden en mycket bra budgetföljsamhet för hela verksamheten där endast mindre avvikelser förekommer.

RESULTATRÄKNING MNKR	2017	2018	2019
Intäkter	11,0	13,6	14,9
Kostnader	-45,3	-46,6	-50,9
varav personalkostn	-14,6	-15,9	-17,5
varav lokalkostn	-10,7	-12,8	-14,6
Nettokostnader	-34,3	-32,9	-36,0
Budget	-36,9	-39,3	-39,8
Årets resultat	2,6	6,4	3,8

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2019	UTFALL 2019	AV- VIKELSE
Nämnd	-0,4	-0,6	-0,2
Turismanläggningar	-0,1	0,0	0,1
Folkhälsa	-0,3	-0,1	0,2
Allmän kultur- o fritidsverks	-10,7	-10,3	0,4
Bibliotek	-12,5	-12,5	-0,1
Idrotts-och fritidsanläggningar	-13,4	-10,3	3,2
Ungas mötesplatser	-2,3	-2,1	0,2
Summa	-39,8	-36,0	3,8
Nettoinvesteringar	0,2	0,1	0,1

Fem år i sammandrag

RESULTATRÄKNING (MNKR)	2015	2016	2017	2018	2019
Intäkter	306,1	373,5	350,1	317,7	315,6
Kostnader	-1 318,2	-1 375,7	-1 465,2	-1 489,9	-1 514,9
Avskrivningar	-57,2	-60,2	-59,8	-62,2	-63,8
Verksamhetens nettokostnader	-1 069,3	-1 062,4	-1 175,0	-1 234,3	-1 263,0
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 092,6	1 135,4	1 197,8	1 234,2	1 271,7
Verksamhetens resultat	23,3	73,0	22,9	-0,1	8,6
Finansnetto	-3,3	-1,9	0,6	1,2	2,6
Resultat efter finansiella poster	20,0	71,0	23,5	1,1	11,2
Extraordinära intäkter/kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	20,0	71,0	23,5	1,1	11,2
NETTOINVESTERINGAR (MNKR)	81,8	77,7	122,3	136,4	122,8
BALANSRÄKNING (MNKR)					
Anläggningstillgångar	1 172,8	1 193,2	1 123,2	1 210,8	1 269,8
Omsättningstillgångar	217,7	276,9	383,1	275,9	229,0
Summa tillgångar	1 390,5	1 470,1	1 506,3	1 486,6	1 498,9
Eget kapital	640,2	711,2	734,7	735,8	747,0
Skulder och avsättningar	750,4	758,9	771,6	750,9	707,2
Summa skulder och eget kapital	1 390,6	1 470,1	1 506,3	1 486,7	1 498,9
FINANSIELLA NYCKELTAL					
Resultatets andel av skatteintäkter (%)	1,8%	6,3%	2,0%	0,1%	0,9%
Verksamhetens nettokostnad av skatteintäkter (%)	98,2%	93,7%	98,0%	99,9%	99,1%
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar (%)	94%	169%	68%	46%	61%
Soliditet (%)	46%	48%	49%	49%	50 %
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	10%	16%	18%	19%	20%
ÖVRIGT					
Antal invånare 12-31	21 563	21 822	21 927	22 048	22 250
Utdebitering (kr)	21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Tillgångar (kr/inv.)	64 485	67 367	68 697	67 428	67 365
Eget kapital (kr/inv.)	29 690	32 591	33 506	33 371	33 572
Skulder/avsättningar (kr/inv.)	34 800	34 775	35 190	34 057	33 792

Resultaträkning

MNKR		KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Verksamhetens intäkter	Not 1	317,7	315,6	518,9	552,5
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 489,9	-1 514,9	-1 622,1	-1 686,4
Avskrivningar	Not 3	-62,2	-63,8	-102,4	-103,6
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-1 234,3	-1 263,0	-1 205,7	-1 237,5
Skatteintäkter	Not 4	1 029,5	1 068,6	1 029,5	1 068,6
Generella Statsbidrag o utjämning	Not 5	204,7	203,0	204,7	203,0
VERKSAMHETENS RESULTAT		-0,1	8,6	28,6	34,1
Finansiella intäkter	Not 6	2,1	4,1	1,1	2,6
Finansiella kostnader	Not 7	-0,9	-1,5	-7,8	-8,4
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		1,1	11,2	21,8	28,3
Extraordinära poster		0,0	0,0		0,0
ÅRETS RESULTAT		1,1	11,2	21,5	28,3

Kassaflödesanalys

MNKR		KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
DEN LÖPANDEVERKSAMHETEN					
Årets resultat		1,1	11,2	21,5	28,3
Ökning (+) /minskning (-) av avsättningar	Not 17	0,4	1,2	-4,9	5,2
Rearesultat avyttring av anläggningstillgångar		-3,0	0,0	0,0	0,0
Justering för bokslutsdispositioner o skatt	Not 8	0,0	0,0	-0,4	-5,0
Koncernmässig justering		1,1	0,0	0,0	0,0
Justering för av- och nedskrivningar	Not 3	62,2	63,8	102,4	103,6
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		61,8	76,2	118,7	137,1
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	Not 14	11,4	-26,0	1,4	-39,9
Ökning (-)/minskning (+) förråd mm	Not 13	0,1	0,1	0,1	0,1
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	Not 19	-17,3	1,0	103,2	-3,9
Summa den löpande verksamheten		55,9	51,3	223,4	93,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	Not 9	-2,2	-2,9	-2,2	-2,9
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	Not 10,11	-134,2	-119,9	-196,1	-167,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	0,0	0,0	1,4
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	Not 10,11	-11,2	0,0	-11,3	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	0,0	0,0	0,0
Omfört till omsättningstillgångar	Not 13	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa investeringsverksamheten		-147,6	-122,8	-209,6	-168,5
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+)/minskning (-) av långfristiga skulder	Not 18	-3,9	-1,3	-103,5	-20,1
Summa finansieringsverksamheten		-3,9	-1,3	-103,5	-20,1
ÅRETS KASSAFLÖDE		-95,7	-72,8	-89,7	-95,7
Likvida medel vid årets början	Not 15	230,8	135,1	247,2	157,5*
Likvida medel vid periodens slut		135,1	62,3	157,5	62,3

*Av dessa är likvida medel som som tillhör Östammar vatten AB placerade hos koncernkonto för Gävle kommun.

Balansräkning

MNKR		KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	not 9	16,4	15,4	16,4	15,4
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 10	1 055,7	1 113,3	2 114,1	2 176,9
- varav pågående byggnadsproduktion		171,7	108,9	142,9	151,6
Maskiner o inventarier	not 11	65,1	67,5	85,0	85,7
Finansiella anläggningstillgångar	not 12	73,6	73,6	14,0	14,5
Summa anläggningstillgångar		1 210,8	1 269,8	2 229,4	2 292,5
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd/exploatering	not 13	0,9	0,8	0,9	0,8
Kortfristiga fordringar	not 14	139,9	165,9	159,3	199,2
Kassa och bank	not 15	135,1	62,3	155,6	62,3
Summa omsättningstillgångar		275,9	229,0	315,8	262,3
Summa tillgångar		1 486,6	1 498,9	2 545,3	2 554,8
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL		not 16			
Årets resultat		1,1	11,2	21,5	28,3
Resultatutjämningsreserv		22,3	22,3	22,3	22,3
Övrigt eget kapital		712,4	713,5	878,8	900,5
Summa eget kapital		735,8	747,0	922,6	951,1
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser	not 17	28,3	29,1	28,3	29,1
Uppskjuten skatt				32,1	35,4
Övriga avsättningar		15,2	15,5	15,6	16,6
Summa avsättningar		43,5	44,7	75,9	81,1
SKULDER					
Långfristiga skulder	not 18	436,2	434,9	1 056,0	1 035,9
Kortfristiga skulder	not 19	271,2	272,2	490,7	486,6
Summa skulder		707,4	707,2	1 546,6	1 522,5
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 486,7	1 498,9	2 545,3	2 554,8

Balansräkning

MNKR		KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	Not 21	467,1	456,8		
Övriga ansvarförbindelser					
Ställda panter					
Borgen och andra åtaganden mot kommunens företag	Not 20	710,1	724,4		
Kommunal borgen för egna hem					
Leasing	Not 22	9,6			
Externa hyresavtal	Not 22	450,2			

Noter

MNKR	KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter enligt driftredovisningen	675,2	711,4	568,1	603,8
- varav reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-357,4	-395,8	-49,2	-51,3
Summa verksamhetens intäkter	317,7	315,6	518,9	552,5
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader enligt driftredovisningen	-1 847,3	-1 910,7	-1 671,3	-1 737,7
-varav reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	357,4	395,8	49,2	51,3
Summa verksamhetens kostnader	-1 489,9	-1 514,9	1 622,1	-1 686,4
Not 3 Avskrivningar	2018	2019	2018	2019
Planenliga avskrivningar	-62,2	-63,8	-102,4	-103,6
Nedskrivningar av anl.tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avskrivningar	-62,2	-63,8	-102,4	-103,6
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	1 034,1	1 080,7	1 034,1	1 080,7
Slutavräkning föregående år	-3,2	-2,6	-3,2	-2,6
Slutavräkning innevarande år, prognos	-1,3	-9,5	-1,3	-9,5
Mellankommunal utjämning	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa skatteintäkter	1 029,5	1 068,6	1 029,5	1 068,6
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	169,2	164,6	169,2	164,6
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Regleringsbidrag	3,5	15,5	3,5	15,5
Generella bidrag	8,6	4,8	8,6	4,8
Regleringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunal fastighetsavgift	58,8	59,3	58,8	59,3
Kostnadsutjämningsbidrag	-9,9	-14,7	-9,9	-14,7
Avgift för LSS utjämning	-25,4	-26,4	-25,4	-26,4
Summa generella bidrag och utjämning	204,7	203,0	204,7	203,0

MNKR	KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Not 6 Finansiella intäkter	0,5	2,5	1,1	2,6
Ränteintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning aktier och andelar	1,6	1,6	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella intäkter	2,1	4,1	1,1	2,6
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-0,4	-1,1	-7,4	-7,1
Övriga finansiella kostnader	-0,4	-0,3	-0,4	-1,3
Nedskrivning av finansiell anläggningstillgång	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-0,9	-1,5	-7,8	-8,4
Not 8 Skatter och bokslutsdispositioner				
Avsättning till periodiseringsfond	-	-	-	-
Uttag från periodiseringsfond	-	-	-	-
Skatt på årets resultat	-	-	-	-
Justerings obeskattade reserver	-	-	-	-
Summa skatter	0,0	0,0	0,0	0,0
Not 9 Immateriella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	18,1	16,4	18,1	16,4
Årets investeringar	2,2	2,9	2,2	2,9
Avyttringar och uträntade anläggningstillgångar	-0,4	0,0	-0,4	0,0
Årets avskrivningar	-4,2	-4,8	-4,2	-4,8
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0,6	1,0	0,6	1,0
Redovisat värde vid årets slut	16,4	15,4	16,4	15,4
Avskrivningstid	3-5 år	3-5 år	3-5 år	3-5 år
Linjär avskrivningstid för alla tillgångar				
Not 10 Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	1 798,4	1 904,0	3 360,5	3 466,1
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-742,6	-790,7	-1 241,1	-1 289,1
Bokfört värde	1 055,7	1 113,3	2 119,4	2 177,0
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-100 år	10-100 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar				

MNKR	KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Redovisat värde vid årets början	978,9	1 055,7	2 003,2	2 114,2
Förvärv av andelar i dotterbolag	0,0	0,0	11,5	0,0
Investeringar	123,0	105,7	183,8	214,7
Avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	0,0	0,0	-0,3	-1,0
Avskrivningar	-41,2	-48,0	-78,9	-88,9
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-4,9	-0,1	-5,3	-61,9
Redovisat värde vid årets slut	1 055,7	1 113,3	2 114,1	2 177,0
Not 11 Maskiner och inventarier	2017	2019	2018	2019
Anskaffningsvärde	201,2	214,5	247,1	259,3
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-136,1	-147,0	-162,2	-173,7
Bokfört värde	65,1	67,5	85,0	85,6
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-20 år	3-20 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar				
Redovisat värde vid årets början	68,4	65,1	88,9	84,9
Förvärv av andelar i dotterbolag	0,0	0,0	0,5	0,0
Investeringar	11,2	14,2	12,2	14,7
Avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	-6,6	0,0	-6,6	-0,4
Avskrivningar	-12,2	-10,9	-14,4	-13,0
Överföring från eller till annat slag av tillgång	4,3	-0,9	4,3	-0,5
Redovisat värde vid årets slut	65,1	67,5	85,0	85,6
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar koncernföretag				
Östhammars Industrifastigheter AB	0,6	0,6	-	-
Östhammars Vård och Omsorg AB	1,0	1,0	-	-
Hargs Hamn AB	44,6	44,6	-	-
Östhammars Vatten AB	10,0	10,0	-	-
Grundfondskapital Östhammarshem	4,3	4,3	-	-
Summa aktier och andelar koncernföretag	60,5	60,5	-	-
Aktier och andelar				
Gästrike Vatten AB	0,5	0,5	0,5	0,5
SKL företag	0,0	0,0	0	0

MNKR	KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Kommuninvest	8,5	8,5	8,5	8,5
Visit Östhammar AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga	0,1	0,1	1,0	1,4
Summa aktier och andelar	9,2	9,2	10,1	10,5
Övriga				
Förlagsbevis Kommuninvest	3,8	3,8	3,8	3,8
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa övriga	3,9	3,9	3,9	3,9
Långfristiga fordringar				
Ideella föreningar	-	-	0,0	0,0
Dannemora Förvaltning AB	-	-	0,0	0,0
Summa långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	73,6	73,6	14,0	14,4
Not 13 Förråd				
Exploatering bostadstomter	0,9	0,8	0,9	0,8
Övriga förråd och lager	-	-	-	-
Summa förråd	0,9	0,8	0,9	0,8
Not 14 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	17,6	24,5	34,5	40,6
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	30,6	37,2	32,0	38,9
Upplupen fastighetsavgift	51,6	58,9	51,6	58,9
Övriga kortfristiga fordringar	40,0	45,3	41,4	60,8
Summa kortfristiga fordringar	139,9	165,9	159,3	199,2
Not 15 Kassa och bank				
Plusgiro	0,0	0,0	13,8	0,0
Bank	135,1	62,3	141,8	62,3
Summa kassa och bank	135,1	62,3	155,6	62,3
Not 16 Eget kapital				
Ingående balans eget kapital enligt fastställd balansräkning	734,7	735,8	897,6	922,6
varav resultatutjämningsreserv	22,3	22,3	22,3	22,3

MNKR	KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Eliminering internt aktieinnehav			-9,6	-
Eliminering obeskattade reserver BR			13,1	11,4
Justering för EK Dannemora gruvfastighet AB				0,2
Årets resultat	1,1	11,2	21,4	16,9
Summa eget kapital	735,8	747,0	922,6	951,1
Not 17 Avsättningar				
Avsättning till pensioner, Skandias beräkning				
Ingående avsättning	28,2	28,3	28,2	28,3
Pensionsutbetalningar	-1,3	-1,2	-1,3	-1,2
Nyintjänad pension	-1,3	1,1	-1,3	1,1
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,4	0,7	0,4	0,7
Förändring löneskatt	0,0	0,2	0,0	0,2
Övrigt	2,3	0,1	2,3	0,1
Summa utgående avsättning till pensioner	28,3	29,1	28,3	29,1
varav löneskatt	5,5		-5,5	
Övriga avsättningar				
Återställande av deponi				
Ingående värde vid årets början	14,8	15,2	15,0	15,6
Nya avsättningar	0,4	0,4	0,6	0,4
Utgående avsättning deponi	15,2	15,5	15,6	16,0
Avsättning skadestånd VA-huvudman				0,6
Avsättningen avser återställande av deponi samt efterbehandlingskontroll. Första delen av deponin beräknas täckas 2017 till en beräknad utgift om 5,1 mkr, den andra delen beräknas täckas 2041 till en beräknad utgift om 5,1 mkr				
Avsättning obeskattade reserver och uppskjuten skatt				
Redovisat värde vid årets början	-	-	37,7	32,1
Tidigare års ej eliminerade obeskattade reserver	-	-	-0,3	
Nya avsättningar	-	-	-5,3	3,3
Utgående avsättning	0,0	0,0	32,1	35,4
Summa avsättningar	43,5	44,7	76,0	81,1

Noter

MNKR	KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Not 18 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	420,0	420,0	1 014,8	996,7
Anslutningsavgifter och investeringsbidrag	13,3	12,0	38,3	37,9
Övriga långfristiga skulder	2,9	2,9	2,9	1,2
Summa långfristiga skulder	436,2	434,9	1 056,0	1 035,9
Not 19 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	101,3	91,0	126,9	111,3
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	146,9	151,0	162,4	169,1
Förutbetalda skatteintäkter		9,5		9,5
Övriga kortfristiga skulder	23,1	20,8	201,5	196,8
- varav Renhållningsverksamheten	1,5	3,1	2,0	3,1
Summa kortfristiga skulder	271,2	272,2	490,6	486,7
Not 20 Borgensåtaganden				
Stiftelsen Östhammarshem	539,2	539,2	539,2	539,2
Östhammar vatten AB	137,4	133,8	137,4	133,8
Hargs Hamn AB	42,9	40,4	42,9	40,4
Summa kommunägda företag	719,4	713,4	719,4	713,4
Egna hem och småhus	0,2	0,2	0,2	0,2
Föreningar	4,8	4,8	4,8	4,8
Summa borgensåtaganden	724,4	718,4	724,4	718,4
”Östhammars kommun har i juni 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner och regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Östhammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Östhammars kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 287 599 847 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 285 775 110 kronor.				
Not 21 Pensionsförpliktelser				
Ingående ansvarsförbindelse	467,1	456,8	467,1	456,8
Pensionsutbetalningar	-19,4	-20,0	-19,4	-20,0
Nyintjänad pension	8,3	0,0	8,3	0,0

MNKR	KOMMUN 2018	KOMMUN 2019	KONCERN 2018	KONCERN 2019
Ränte- och basbeloppsuppräknig	7,2	11,2	7,2	11,2
Förändring av löneskatten	-2,0	-2,2	-2,0	-2,2
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	-	0,0	-
Byte av tryggande		-3,0		-3,0
Övrigt	-4,4	3,0	-4,4	3,0
Summa utgående ansvarsförbindelse	456,8	445,7	456,8	445,7
varav löneskatt	89,2		89,2	
Del av ansvarsförbindelsen som försäkrats	1,9	4,9	1,9	4,9
Utredningsgrad				
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	3	3	3	3
Tjänstemän	0	0	0	0
Not 22 Förpliktelser operationell leasing				
Årets avgifter				
Leasing	4,5			
Serviceavtal	0,0			
Externa hyresavtal kostnader	54,2			
Summa årets avgifter	58,6			
Framtida avgifter				
Leasing	5,4			
- varav förfaller inom ett år	3,4			
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år	2,0			
- varav förfaller senare än fem år	0,0			
Serviceavtal	0,0			
- varav förfaller inom ett år	0,0			
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år	0,0			
- varav förfaller senare än fem år	0,0			
Externa hyresavtal	433,8			
- varav förfaller inom ett år	54,2			
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år	150,5			
- varav förfaller senare än fem år	229,1			
Summa framtida avgifter	439,1			

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och bokföring och gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Intäkter har bokförts i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodöras kommunen och att de kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har gjorts.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen syftar till att ge en sammanställd bild av kommunens och bolagens ekonomi och verksamhet. I den sammanställda redovisningen ingår samtliga bolag där kommunen har ett avgörande inflytande. Stiftelsen Östhammarshem är formellt sett självbestämmande men då kommunen står som borgenär för stiftelsens lån bedöms kommunen ha ett avgörande inflytande över verksamheten. Ingående i sammanställd redovisning är förutom kommunen, Östhammarshem, Hargshamn, Östhammar vatten och Dannemora gruvfastighet.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter är SKR:s decemberprognos. Det innebär att kommunen i bokslutet har intäktsfört den definitiva slutavräkningen för 2018 och den preliminära slutavräkningen för 2019.

Kassa och bank

I kassaflödesanalysen är samtliga kommunkoncernens likvida medel medtagna. Den del av kommunkoncernens likvida medel som finns i bolaget Östhammar vatten AB är dock inte placerade i kommunens koncernkonto i banken. Östhammars vattens likvida medel återfinns hos Gävle kommun eftersom det är genom deras koncernkonto m som Östhammars vattens likvida medel hanteras. Detta gör att kassa enligt balansräkning och likvida medel i kassaflödesanalysen inte överensstämmer med faktiskt banktillgodohavande enligt kontoutdrag från banken.

Pensioner

Pensioner är redovisade enligt blandmodellen. Pensioner intjänade före 31 december 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Pensionsåtaganden som intjänats under 2018 har kostnadsförts under året. Det gäller både den premiebestämda delen på 4,5 procent upp till 7,5 basbelopp och den förmånsbestämda delen överstigande 7,5 basbelopp. Pensionsutbetalningar avseende pensioner som redovisats som ansvarsförbindelse har kostnadsförts med fakturabeloppet som fakturerats kommunen under året. Detta skiljer sig från lämnad prognos från pensionsadministratören. Pensioner för förtroendevalda är redovisade.

Revisionsberättelse

Östhammars kommun

Stångörsgatan 10, Box 66 • 74221 Östhammar

Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se

Hemsida: www.osthammar.se • Orgnr: 212000-0290